

Česko-německé fórum mládeže
&
TANDEM – Koordinační centrum česko-německých
výměn mládeže

PROJEKT „ZÁBRANY MOBILIT“

Závěrečná zpráva

OBSAH

Úvod

Sebrané a zpracované problémy

- A**   **Problémy při školních skupinových výměnách (základní a střední školy)**
- B**   **Problémy při školních výměnách jednotlivců (odborné praxe)**
- C**   **Problémy při neškolních skupinových výměnách (výměny mládeže organizované neziskovými organizacemi)**
- D**   **Problémy při neškolních výměnách jednotlivců (hospitace)**
- E**   **Problémy při dobrovolných službách (EVS, FSJ, dobrovolníci při workcampech)**
- F**   **Problémy při stipendijních pobytech českých studentů v SRN**
- G**   **Problémy při absolvování celého studia v SRN**
- H**   **Problémy při stipendijních pobytech německých studentů v ČR**
- I**   **Různé problémy**

Autentické příspěvky

Závěr

Přílohy

ÚVOD

Projekt „Zábrany mobility“ vznikl z potřeby zaznamenat překážky, které komplikují organizaci česko-německých akcí pro děti a mládež či výměny studentů, a otevřít cestu k nové diskusi. Projekt byl realizován pod záštitou Česko-německého fóra mládeže a za podpory Tandemu – Koordinačních center pro česko-německou výměnu mládeže. Koordinace projektu se ujaly Štěpánka Ciprova a Klára Sotonová, které působí v pracovní skupině „Mládež“ při Česko-německém fóru mládeže. Odbornou a obsahovou konzultaci zajistil Dr. Carsten Lenk, vedoucí Koordinačního centra česko-německých výměn mládeže v Řezně. Pan Carsten Lenk sestavil také komentáře z pohledu Tandemu, které doplňují různé body zprávy.

Cílem projektu bylo „sesbírat“ co nejvíce konkrétních i obecných problémů a překážek, které znesnadňují v současné době česko-německou spolupráci v oblasti mládeže, problémy podrobně popsat, případně zjistit postoje institucí a pokusit se navrhnout vhodná řešení.

Koordinátorky vypracovaly dopis (viz příloha), ve kterém žádaly o pomoc při shromažďování problémů organizace i jednotlivce, kteří se angažují v oblasti česko-německých výměn a mají už jisté zkušenosti v této sféře. Dopis byl formulován velmi otevřeně, tak aby dotazovaní nebyli příliš ovlivněni záměrem projektu a mohli popsat své zkušenosti a vyjádřit svá mínění bez omezení. Dopis byl od července 2002 rozeslán různými cestami ve formě emailových zpráv nebo běžného dopisu organizacím, školám, studentům, kteří absolvovali studijní pobyt v druhé zemi apod. Doplňující informace byly získány telefonicky nebo při osobních konzultacích. Do listopadu 2002 se nashromáždilo 51 příspěvků z české a 19 z německé strany. Nejvíce ohlasů přišlo ze strany studentů a českých neziskových organizací, méně od zástupců škol a z oblasti dobrovolných služeb. V průběhu října se koordinátorky obrátily na příslušné instituce pro doplnění jejich stanoviska a byla sepsána zpráva s vyhodnocením projektu.

Překážky se dle sesbíraných příspěvků vyskytují především v těchto oblastech: studium, neškolní skupinové výměny mládeže (autobusová doprava přes hranice, financování), evropská dobrovolná služba (EDS). Je třeba upozornit, že se v některých případech jedná o problémy velmi specifické, většinou se ale podobné problémy objevují ve více zdrojích.

SEBRANÉ A ZPRACOVANÉ PROBLÉMY

A. Problémy při školních skupinových výměnách

Problém č. 1: Děti a mladí lidé, kteří nemají cestovní pas

Při výjezdu německé skupiny do České republiky nastává problém, pokud některý z žáků nemá cestovní pas, protože nemá německou státní příslušnost, ačkoliv v Německu žije (Turci, Albánci,...). Bez cestovního pasu nemůže přejet hranice a tím pádem se nemůže výměny zúčastnit, i když by měl velký zájem. Úřady nemohou vydat jiný doklad, který by umožnil vycestovat žákům, který nevlastní z výše uvedených důvodů pas.

(viz příspěvky č. 2, č. 3)

V praxi vede vízová povinnost pro děti a mládež bez německého pasu (např. z Albánska, zemí bývalé Juhoslávie, z Turecka) při přecházení německo-českých hranic opakovaně k nepříjemným situacím. Tandem je neustále konfrontován s hlášenými německými organizátory setkání mládeže, které znovu a znovu potvrzují takovéto situace. Vízová povinnost pro uvedené národnosti vzhledem k potřebným opatřením značně komplikuje plánování setkání. Na druhé straně tuto povinnost samotní mladí lidé jako diskriminující nepocítují. Z hlediska Tandemu by zjednodušené řízení bylo velkým přínosem především pro ty mladé lidi, kteří přestože žijí už delší dobu v SRN, nemají německý pas.

Problém č. 2: Výměny učitelů

Z jednoho příspěvku vyplynulo, že by bylo přínosné organizovat a podporovat kromě výměn žáků i výměny učitelů.

(viz příspěvek č. 13)

Výměny pedagogů jsou už také možné, například v rámci Pedagogické výměnné služby, která na základě konference ministerstev kultury obou krajín umožňuje a také poskytuje finanční příspěvky na hospitace českých pedagogů na německých školách. Také Nadace Roberta Bosche vynakládá už několik let nemalé finanční částky na pobyty učitelů a učitelek v zemích střední a východní Evropy formou tzv. lektorátů. Většinou jde o absolventy učitelských směrů, kteří jsou vysíláni do výše uvedených zemí jako lektoři německého jazyka. Kromě toho nabízí Tandem každý rok semináře pro další vzdělávání učitelů, kteří se podílejí na organizaci výměn a setkání.

Problém č. 3: Organizování školní výměny na české straně

Hlavním předpokladem pro vznik česko-německé školní výměny mládeže je, že se najde člověk nebo skupina lidí, kteří se do organizování výměny pustí. Na české straně většinou učitel organizuje výměnu ve svém volném čase, za svoji činnost nebývá nijak finančně ani jiným způsobem odměněn. Musí na sebe vzít odpovědnost za financování výměny – často je nutné výměnu dočasně zafinancovat z vlastních zdrojů, protože finanční příspěvky přicházejí velmi pozdě. Někdy nemívá učitel ani dostatečnou podporu ze strany vedení a někdy se stává za svoji práci „navíc“ neoblíbený u kolegů (třeba i proto, že je nutné za něj v době, kdy výměna probíhá, suplovat).

(viz příspěvek č. 20, č. 62)

Tuto skutečnost může Tandem jednom potvrdit, protože se týká rovněž i německých učitelů. Také v německých školách dobrovolná účast učitelů na organizaci a realizaci mezinárodních setkání ještě pořád nenachází přiměřené uznání. Bohužel pohlíží nadřizení na tyto aktivity jako na zbytečnou přítěž a práci navíc. Pro několik málo škol jsou tyto aktivity zároveň záležitostí prestiže, kterou mohou získat díky mezinárodní spolupráci. Školy mají tak možnost vytvářet si vlastní profil nemalou měrou právě díky mezinárodním aktivitám, co může být zejména do budoucna ne úplně bez významu vzhledem ke klesajícímu počtu žáků a s tím spojenému zavírání škol.

Problém č. 4: Pojetí výměn

Česko-německé školní výměny bývají často pojímány jako zájezdové akce, při kterých vůbec nemusí dojít k vzájemné komunikaci mezi českými a německými žáky, čímž se vytrácí hlavní smysl organizování česko-německých výměn mládeže.

(viz příspěvek č. 20)

Ani tento problém není Tandemu neznámý. Právě proto už 5 let organizuje školení pedagogů, kterého cílem je jejich metodická průprava pro realizování kvalifikovaných setkání. Jak zkušenosti ukázali, samotné zprostředkování kontaktů mezi žáky nevede automaticky k vzájemnému spoznávání a odbourávání předsudků. Naopak, je potřeba vytvářet skupinové procesy a procesy vzájemného spoznávání pod odborným a cíleným vedením, a také poskytnout odbornou pomoc při získávání a zpracování zkušeností.

Učitelé v školách nemají zajisté zodpovídající kvalifikaci jako kvalifikovaní pracovníci z mimoškolní oblasti, kteří jsou příslušně vzděláni pro práci s mládeží a organizování setkání. Cílem činnosti pracovníků Tandemu je již od počátku podporovat ne cesty studentů a třídní výlety, ale partnerství a kontakty mezi německými a českými školami a tímto způsobem tedy zabezpečit dlouhodobé a tudíž dlouhotrvající kontakty.

Problém č. 5: Nezájem ze strany dětí o česko-německé akce

V poslední době se česko-německé výměny stávají pro děti neatraktivní, důvodů proč může být více: společensko-politická situace, menší zájem českých dětí o německý jazyk, jiné možnosti.

(viz příspěvek č. 20)

Bez povšimnutí nezůstala skutečnost, že „efekt novosti“, který se dostavil v prvních letech po revoluci, se časem opotřeboval. Problém motivace – jinými slovy: „Jak můžeme získat zájem německé mládeže o Českou republiku?“ – přetrvává na německé straně už delší dobu. Dle zkušeností Tandemu tady pomůže jediné zajímavé téma a atraktivní program setkání, který osloví stejně českou a německou mládež. Může jít o internet, ekologii, historii, hudbu nebo divadlo, ale také o spoustu jiných temat. Z vlastní zkušenosti víme, že je těžké motivovat mládež pro setkání jednom kvůli setkání samotnému.

B. Problémy při školních výměnách jednotlivců

Problém č. 1: Pracovní povolení

Čeští i němečtí praktikanti by podle platných předpisů měli vždy žádat o pracovní povolení. Ve skutečnosti ovšem praktikují bez pracovního povolení a veškeré instituce a

úřady toto mlčky přecházejí. Je otázkou, zda by praktikanti nemohli být od žádání pracovního povolení osvobozeni.

(viz příspěvky č. 13 a č. 16)

Tento problém nemůže být posuzován pouze z jednoho hlediska. Německý spolkový úřad práce má pro realizaci Dobrovolných odborných praxí, které nabízí Tandem, k dispozici speciální dokument. V něm je jednoznačně schválena výjimka ohledně pracovního povolení, protože u tohoto typu programu nejde o krytou výdělečnou činnost, ale jak z jeho zaměření vyplývá, spíše o vzdělávání. Tento rozdíl je důležitý také proto, že v minulosti často docházelo k zneužití programu. Dělo se tak v jistých oblastech, jako např. ve stavebnictví, kde se pod rouškou pojmu „Praktikant“ pašovali do Německa levné pracovní síly.

Z tohoto důvodu je nutné právě v případě praxí vyžadovat důsledné dodržování určitých norem týkajících se kvality. K tomu například patří požadavek, aby se praxe přímo zúčastnil jak odborný pedagog tak i kontaktní osoba, která spolu s ním praktikantům umožní nabýt odborné znalosti a dále sociální ale i interkulturní kompetence. Toto vše vytváří minimální předpoklady vzdělávacího programu, který probíhá v rámci česko-německých bilaterálních úmluv. Za těchto předpokladů není dále podle vyjádření německého spolkového úřadu práce nutné žádat na příslušných úřadech o udělení pracovního povolení.

Pomohlo by také jednoznačné stanovisko z české strany, která doposud provádění praxí tiše tolerovala. Přísně vzato by mohlo dojít k právním problémům ve chvíli, kdy by česká cizinecká policie zacházela s praktikanty jako s výdělečně činnými osobami a tudíž by od nich vyžadovala příslušné vízum.

C. Problémy při neškolních skupinových výměnách

Problém č. 1: Autobusová doprava českých účastníků do místa a z místa česko-německé výměny mládeže

Uvedený problém obsahuje dva aspekty. Jednou problémovou situací je pro české organizace při přejezdu státní hranice do SRN placení daně z obratu. Podle existujících předpisů musí každý autobus zaplatit tuto daň. Oficiálně existuje ovšem výjimka - osobní doprava nepodléhá zdanění tehdy, když účastníci zahraničních sdružení, kulturních skupin (např. divadelní či hudební skupiny atd.) nebo skupiny žáků, studentů či mládeže jsou přepravovány autobusy, které patří sdružení, skupině nebo škole. Toto musí být dokladováno při předložení povolení autobusu o vycestování. Podobně platí, když si sdružení, skupina nebo škola pronajme autobus pod vlastním jménem, na vlastní zodpovědnost a za vlastní peníze. Tyto skutečnosti musí být dokladovány písemnými podklady, které musí odpovídat právním normám obou stran a měly by být zároveň pro německou stranu srozumitelné – tedy přeložené do němčiny. Pokud není možné dokázat výše uvedené skutečnosti, bude stanovena daň z obratu. I když uvedený problém byl již několikrát diskutován Tandemem s celními úřady a k problematice výjezdů existuje odkaz na webových stránkách Tandemu, z příspěvků vyplývá, že přesto není situace dořešena. Organizace někdy musí platit tzv. „kilometrovné“, i

když mají potřebné doklady. Některé organizace se také setkaly s tím, že platily pokaždé různou částku, ačkoliv vždy jely do stejného místa.

Druhým problémem je vyzvedávání českých skupin v Německu. Český autobus nemůže prázdný přejet hranice, pokud účastníky předtím do Německa nevezl. K těmto účelům slouží tzv. jízdní list (ASO-Blatt), který řidič musí před vjezdem do SRN vyplnit. Pokud by chtěl autobus české účastníky pouze vyzvednout (např. když se předtím skupina dopravila do SRN na kole), muselo by se zažádat o výjimku, ale ani tak není zcela jisté, zda by pak přejezd mohl být uskutečněn. Situaci ztěžují i nejednotné a nejasné informace, takže si skupiny hledají raději jiná řešení, jak se dostat zpět do České republiky. Vyzvednutí německých účastníků českým autobusem není možné v žádném případě.

Existují ovšem organizace a instituce, které problémy s přejezdy prázdných autobusů, s čekáním na hranicích a s placením kilometrovného nemají. V takových případech většinou ale mají osobní kontakty přímo na celnici. Jestliže je možné vyhnout se těmto problémům neoficiální cestou, nebylo by lepší změnit tuto cestu pro česko-německé výměny mládeže v cestu oficiální?

(viz příspěvky č.3, č. 6, č. 8, č.17, č. 19, č.22)

Tato otázka zaměstnává Tandem již několik let. Také Německo-polská agentura pro mládež (DPJW) má bohaté zkušenosti s tím, že se organizace z obou zemí stěžují na platné předpisy. Jedním ze zjištění rozsáhlé korespondence, kterou DPJW vedla se spolkovým ministerstvem dopravy bylo, že u těchto předpisů jde o směrnici EU. Tato směrnice je zaměřena na ochranu dopravních podniků v zemích EU a jejím cílem je značně stěžít vjezd českých resp. polských autobusů v určitých situacích. Požádali jsme proto kolegy z DPJW o shrnutí situace a vyjádření k tomuto problému.

Problém č. 2: Němečtí účastníci výměn

V první řadě jde o velký nezájem německých mladých lidí a dětí o česko-německé akce. Cesta do České republiky nebo pobyt v Německu s Čechy není pro německou mládež a děti vzhledem k dalším možnostem tolik atraktivní, při česko-německých akcích se velmi často setkávají organizátoři s nedostatkem nebo malým počtem účastníků z německé strany.

Občas se objevují problémy s přístupem německých účastníků k českým účastníkům, ke stravování v Čechách a s morálkou. Někdy jsou česko-německé akce nabízeny německým účastníkům jako „zájezdy“ a účastníci nejsou na výměnu dostatečně připraveni.

(viz příspěvky č. 3, č. 6, č.10, č. 12, č. 26 a č. 28)

Jak už bylo uvedeno v bodě B5, pomoci může jedině atraktivní tematická nabídka, která vzbudí u mládeže nadšení a zájem o setkání s neznámou kulturou sousední České republiky, o které převládají i nadále nelichotivé představy. Dlouholeté zkušenosti organizátorů a institucí - nositelů práce s mládeží, však ukazují, že i toto se může podařit, pokud jsou zvolena témata, která jsou mládeži blízká.

V této souvislosti je také nutno poukázat na jasný rozdíl mezi skupinovými zájezdy a setkáními mládeže a z něj vyplývající rozdílné definice. Také Spolkové ustanovení o práci s dětmi a mládeží

(KJP), na základě kterého Tandem spravuje finanční prostředky speciálně pro Českou republiku, jednoznačně rozlišuje mezi těmito dvěma formami. Finančně příspěvky získávají pouze takové akce, které splňují kritéria setkání, tj. které nabízejí minimálně pěti-denní společný program. Skupinové zájezdy, okružní cesty anebo studijní cesty KJP zásadně nedotuje.

Kromě toho se zjistilo, že domluva mezi českými a německými vedoucími dané akce je často nepostačující. Také tady se Tandem v rámci svých vzdělávacích seminářů snaží neustále zdůrazňovat význam předběžných dohod a včasné a cílené spolupráce při přípravě a vyhodnocování akce.

Problém č. 3: Vedoucí na výměnách mládeže a personální zabezpečení projektu

Na česko-německých výměnách někdy chybí dostatečně kompetentní a školení vedoucí. Na německé straně se vedoucí pro česko-německé tábory hlásí občas na inzerát, často jsou velmi mladí, nemají zkušenosti s vedením skupiny a skupinu nezvládají. Na české straně je problém nekompetence spíše způsoben nedořešeným financováním a neexistencí regionálních nabídek pro vzdělávání pracovníků v oblasti neformálního vzdělávání dětí a mládeže. Organizace nemá prostředky, ze kterých by hradila školení vedoucích, a většina dobrovolných vedoucích nemá vlastní prostředky na uhrazení kurzů a školení. Navíc jsou kurzy a školení pořádány většinou v Praze a ve větších městech a dobrovolní vedoucí při vší ostatní činnosti nemají čas cestovat za školením tak daleko.

(viz příspěvky č. 3, č. 6, č. 10, č. 20, č. 66)

V této souvislosti je nutno opět poukázat na vzdělávací semináře, které poskytuje Tandem, ale také řada jiných organizací (nadace Brücke-Most, různá sdružení mládeže). Jejich nabídka se zaměřuje na vedoucí skupin – ať profesionální pracovníky s mládeží anebo dobrovolníky -, kteří mají zájem o další vzdělávání v oblasti bilaterální nebo mezinárodní spolupráce. Poplatky za účast na těchto seminářích nejsou většinou nijak vysoké; v Německu jen zřídka přesahují částku 50 EUR, v Čechách se pohybují od 200 do 400 českých korun.

Kromě toho poskytuje Tandem Regensburg z prostředků KJP tzv. stipendia pro další vzdělávání. S tímto typem stipendia se čeští vedoucí skupin, v zaměstnaneckém poměru nebo dobrovolníci, mohou zúčastňovat německých seminářů dalšího vzdělávání na téma práce s mládeží a výměna mládeže. Německé ministerstvo tak ze svých prostředků hradí 80% účastnických poplatků a nákladů na program.

Problém č. 4: Financování výměn a žádosti o finanční příspěvek

Jedná se opět o oblast, ve které nelze mluvit o jednom konkrétním problému, ale která zahrnuje několik problematických aspektů. V žádném z příspěvků se neobjevilo, že by nebyl dostatek možností financování. Problém je v tom, že instituce, které finančně česko-německé akce podporují:

- 1) kladou mnoho formálních požadavků při podávání žádostí o dotace, žádají příliš mnoho dokumentů k žádosti, někdy jde o dokumenty, které organizace jenom ztěží obstarávají a znamenají pro ně více nákladů

- 2) někdy přikládají větší důležitost formální stránce žádosti než obsahové, např. komise vyřadí projekt, který je obsahově velmi dobře zpracován, jenom protože nebyl přiložený (např. nedopatřením) požadovaný dokument, zatímco projekt, který obsahuje všechny nutné dokumenty, ale je mnohem méně obsahově propracovaný, je schválen
- 3) mají velmi komplikované a dlouhé formuláře, jejich vyplňováním stráví organizátoři výměn příliš mnoho času, který by mohli věnovat lepšímu obsahovému zajištění projektu
- 4) vypisují termíny, k nimž není možné tak dopředu zpracovat projekt, připravit ho a získat pro něj účastníky (např. pokud německá organizace bude plánovat výměnu na léto 2004 a bude chtít žádat o příspěvek z tzv. KJP (Kinder- und Jugendplan)-programu, musí podat předběžnou žádost o finance přibližně v září nebo říjnu roku 2003, jestliže se organizace rozhodne pro uskutečnění výměny až v listopadu roku 2003, nemá již možnost o finanční příspěvek z výše uvedeného zdroje požádat, i když má stále ještě dostatek času na přípravu výměny)
- 5) potřebují dlouhou dobu pro zpracování projektů, rozhodnutí o schválení příspěvku zasílají velmi pozdě (např. týden před začátkem projektu), organizátoři tak do poslední chvíle nesou riziko, že budou muset akci v případě neschválení příspěvku velmi krátkodobě zrušit, nebo je pro ně velmi těžké připravovat program, když do poslední chvíle neví, jaké finanční prostředky budou mít k dispozici
- 6) kladou různá někdy pro organizace nepřijatelná omezení, např. věkové omezení - výměny se nemohou účastnit děti mladší než 12 let
- 7) někdy nejasně formulují podmínky pro přidělení dotace
- 8) na krajských úřadech se organizace často setkávají s velkou nekompetencí odpovědných osob
- 9) uvolňují prostředky někdy jenom z části před začátkem projektu, někdy celé až po skončení projektu, organizace jsou tak nuceny hradit akci nejdříve ze svých zdrojů, což není vždy možné
- 10) požadují vlastní finanční podíl organizace, což je v případě českých organizací problematické, pokud chtějí zachovat pro účastníky únosnou cenu za projekt
- 11) požadují princip hostitelství – náklady na pobyt všech účastníků hradí hostitelská strana, na německé straně toto není problém, na české straně je to velký problém vzhledem k nízké dotaci
- 12) na německé straně jsou jako personální výdaje uznávané pouze honoráře, náklady na stálé zaměstnance nejsou uznávané

(viz příspěvky č. 3, č. 4, č.5, č.6, č. 10, č. 11, č. 14, č.15, č.22, č. 26, č. 66, č. 69)

Také tento bod musí být posuzován podle typu programu a směrnice, na kterou se daná vyjádření vztahují. Pokud má jít o diferencované stanovisko, musí být informace k jednotlivým bodům doplněny. V následující části bychom se proto chtěli vyjádřit k jednotlivým bodům kritiky.

1) tady je situace velice různorodá a závisí především od toho, o jakou žádost se jedná. Česko-německá setkání v mimoškolní oblasti mohou být dotována např. přes Tandem (prostředky Spolkového ministerstva z KJP), přes program Mládež EU, Česko-německý fond budoucnosti, nadaci Roberta Bosche jakožto i z rozpočtových prostředků jednotlivých spolkových krajů. V České republice jsou česko-německá setkání, vedle programu Mládež (Jugend), financována hlavně z prostředků českého MŠMT.

3) Především vedoucí, kteří se mládeži věnují ve svém volném čase jako dobrovolníci, mají velké problémy se správným vyplňováním žádostí a formulováním projektu. Proto Tandem opakovaně pořádá právě pro tuto cílovou skupinu semináře, které mají účastníky naučit, jak a za jakých předpokladů je potřeba podat žádost na financování setkání mládeže a které finanční zdroje přicházejí pro daný projekt v úvahu.

5) Právě na německé straně brání systém tzv. centrálního rozhodovacího řízení plynulému vyřizování žádostí. Tím, že žádosti se nepodávají přímo v Tandemu, ale zpravidla na příslušném zemském úřadě pro mládež nebo v zastupitelské kanceláři daného Svazu mládeže, dochází v jednotlivých případech opakovaně k průtahům při informování žadatele o souhlasu nebo o předání schválených prostředků.

6) Věkové hranice existují jak v rámci německých dotací z prostředků KJP (minimální věk je 12 let) tak i na české straně pro prostředky MŠMT (minimální věk 10 let). Přirozeně jde o poněkud svévolné opatření, které je však podporováno poznatkami z pedagogické praxe. Zkušenosti totiž prokázali, že efektivní uplatňování interkulturních kompetencí v praktickém životě si vyžaduje dosažení určitého věku. Na straně druhé existuje především v pohraničních oblastech několik důvodů proto, aby se se setkáním dětí a mládeže začínalo pokud možno co nejdříve. Právě zde mohou setkání trvat pouze několik dnů, avšak o to častěji, jak dokazují zkušenosti. Z tohoto důvodu existují jak na německém spolkovém Ministerstvu pro rodinu, seniory, ženy a mládež (BMFSFJ) tak i na českém ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) předpisy, které umožňují výjimky z minimálního věku pro akce v pohraničních oblastech.

8) V důsledku přerozdělení kompetencí ohledně dotací pro práci s mládeží vládou v České republice na mnohých okresních úřadech nejasnosti co se týče výkonu zprávy existujících finančních programů a také rozsahu jejich působení. Tato situace měla v roce 2002 za následek značnou nejistotu ze strany mnohých nositelů práce s mládeží v Čechách.

9) Tady sehrávají především programy EU neslavnou roli. Způsobují velké potíže hlavně v České republice, protože právě menší organizace nejsou spravidla schopny předem si zabezpečit vysoké sumy. To vede k tomu, že prostředky z některých programů nejsou dostatečně využívány anebo je využívají jenom takové organizace, které si to mohou po finanční i administrativní stránce dovolit.

12) Finanční náklady na personál nejsou v souladu se směrnicemi plánu KJP. Navzdory tomu jsou finanční prostředky KJP (tzv. globální finance) poskytnuty v mnoha případech německým organizacím jako finanční základ na financování mezinárodních aktivit.

Problém č. 5: Rozdílné termíny prázdnin v ČR a v Německu

Snahou obou stran je většinou pořádat akce v době prázdnin, aby děti a mladí lidé nezameškali školní výuku. Termíny prázdnin se ovšem ne vždy překrývají. Ve většině případů se podřizuje český partner a akce probíhá v době prázdnin v Německu. Čeští organizátoři pak musí řešit uvolňování dětí a mládeže ze školní výuky.

(viz příspěvky č. 3, č. 10, č. 26 a č.28)

Tandem nemá podrobné znalosti ani zkušenosti s uvolňováním německých žáků z vyučování, které je však pro poskytování financí pro spolupráci škol s nositeli práce s mládeží z prostředků KJP jedním z předpokladů. Setkání mládeže nesmí v žádném případě nahrazovat vyučování ve škole ani jiné aktivity pořádané školou. Takže uvolnění žáků z vyučování je nutností, pokud se setkání nekoná v čase prázdnin.

Problém č. 6: Rozdílná struktura organizací pracujících s dětmi a mládeží

Rozdílná struktura organizací pracujících s dětmi a mládeží v České republice a v Německu se odráží například při hledání vhodného partnera. Německé organizace mají zajištěné základní financování, jsou materiálně zajištěné a většinou disponují potřebnými prostory. Komunikace s českou organizací pak nemůže probíhat na bázi rovnocennosti.

S problémem rozdílné struktury souvisí také rozdílné personální zabezpečení česko-německých akcí. Zatímco na české straně na projektech pracují většinou dobrovolníci, na německé straně jde většinou o placené pracovníky. Tento rozdíl se občas projeví v přístupu organizátorů k plánované akci. Problém velmi úzce souvisí s otázkou shrnutou v následujícím bodu.

(viz příspěvky č. 2, č. 3, č. 7, č. 9, č. 26)

Problém č. 7: Nedořešené financování NNO v České republice

Nedořešené financování nestátních neziskových organizací v České republice se týká oblasti základního finančního zabezpečení pro fungování těchto organizací. Prakticky je způsob financování neziskových organizací závislý pouze na obcích a díky reformě veřejné správy pomalu i na Krajských úřadech. Programy EU, granty a státní příspěvky se týkají pouze konkrétních projektů, nelze jimi pokrývat základní výdaje organizací, bez jejichž krytí ovšem organizace nemůže existovat. Krajské úřady a obce dávají automaticky přednost financování klasických organizací jako Junák, Sokol, fotbalový klub atd. Je-li organizace činná a aktivní, pak se automatický potýká s problémem jak financovat základní potřeby organizace jako pronájem prostor, administrativu, tisk, kopírování, cestovné, vzdělávání ... Finanční příjmy NNO plynou oficiálně z členských příspěvků a sponzorských darů či jiné podpory, neoficiálně ze samotných realizovaných projektů. což je ale také nejčastější způsob získání alespoň nějakých financí. Tedy existuje zde velmi komplikovaná cesta, jakou by mohla NNO získat alespoň část financí nutných pro základní fungování.

(viz příspěvky č. 2, č. 4, č. 6, č. 10)

Tandem se připájí k této zkušenosti a výrazně ji podtrhuje.

Problém č. 8: Malý počet reprezentativních ubytoven nebo ubytovacích kapacita pro děti a mládež v ČR

V České republice existuje velké množství cenově přístupných rekreačních zařízení pocházejících z dob socialismu, které ovšem bývají ve velmi špatném stavu a mnohdy

nesplňují ani základní hygienické požadavky. Na druhé straně existují penziony a hotely, které jsou velmi dobře zařízené a nabízejí pro pobyty příjemné zázemí, ve většině případů jsou však pro organizace finančně nedostupné. V České republice chybí tedy opravdové zázemí pro pořádání česko-německých výměn mládeže – ubytovací kapacity, které budou na jedné straně dostatečně reprezentativní a na druhé cenově dostupné.

(viz příspěvky č. 6 a č. 10)

Problém č. 9: Malý zájem médií o česko-německé výměny dětí a mládeže

V poslední době upadá zájem médií o česko-německé akce pro děti a mládež. Pokud se veřejnost nebude dozvídat o existujících akcích, nebude seznamována s tím, jaké možnosti v rámci česko-německé spolupráce existují, hrozí, že o česko-německé akce bude čím dál menší zájem ze strany veřejnosti.

(viz příspěvek č. 6)

Také tady potvrzují zkušenosti Tandemu obsah výpovědi. Je však třeba poznamenat, že zájem médií není nižší pouze v posledních letech. Můžeme vycházet ze zkušenosti, že média, vzhledem k svému zpravodajskému zaměření, mají v souvislosti s česko-německými vztahy zájem spíše o konfliktní témata. Bohužel je nutno podotknout, že jen málo médií považuje setkání mládeže a dobré vztahy za skutečnost hodnou prezentace. I zde platí zásada médií „bad news are good news“.

Dobré zkušenosti mají nositelé práce s mládeží přesto s místním zpravodajstvím. Tandem a spolu s ním i další financující instituce, např. Fond budoucnosti, se snaží, aby u každého setkání, ať už v jeho průběhu anebo u příležitosti jeho závěru, byl přítomen alespoň jeden zástupce tisku. Díky němu veřejnost získává přímé informace a akce se tak trvale zapíše do jejího povědomí.

Problém č. 10: Děti a mladí lidé, kteří nemají cestovní pas

Rómské děti se výměn mládeže většinou nemohou účastnit, protože nemají cestovní pas. Rodiče odmítají hradit vystavení cestovního pasu. I kdyby dítě mělo o výjezd zájem, bez cestovního pasu vycestovat podle existujících předpisů nemůže.

(viz příspěvek č.7)

Problém č. 11: Právní předpisy

Na české straně neexistuje soubor právních předpisů pro česko-německé výměny mládeže, ani kontaktní poradenské centrum.

(viz příspěvky č. 7 a č. 10)

Pro provádění česko-německých výměn není zajištěná potřeba žádné samostatné právní normy. Na straně druhé ukázali dosavadní zkušenosti, že jak české tak i německé ustanovení v oblasti pracovního práva a práva pobytu jen v malé míře zohledňují formy mobility mládeže. Dobrým příkladem je statut dobrovolníků, kteří vykonávají sociální práci v některém ze sociálních zařízení v sousední zemi. Současný zákon o pobytu cizinců v České republice nedefinuje statut dobrovolníka jako takový. V důsledku toho vznikají značné problémy při žádání o víza.

Následující příklad dokazuje, že intervence na politické úrovni přináší své ovoce: stížnost Tandemu, kterou prostřednictvím státní tajemnice parlamentu adresoval spolkovému ministerstvu vnitra, měla za

výsledek zjednodušené vyřizování a udělování povolení k pobytu pro české dobrovolníky v Německu. Takže tady nebylo nutné měnit existující zákony - stačila snaha na politické úrovni a její prosazení na ministerstvih vnitřních obou krajin, čím se docílilo zjednodušené zacházení s určitou skupinou osob při prověřování žádostí o pobyt. Tím vším se značně urychlilo a zlepšilo vyřizování víz pro české dobrovolníky. Podobně by si přáli, aby byli přijaté předpisy umožňující výjimky pro formy mobility a výměny mládeže.

Důležitá je přirozeně otázka, nakolik a jak rychle přinese vstup České republiky do Evropské unie pozitivní změny. Vzhledem k dojednaným přechodním lhůtám především v oblasti pohybu osob s tím zřejmě nemůžeme počítat. Musíme tedy vycházet z toho, že tato otázka bude i nadále po vstupu do Unie problematická.

Poradné centrum pro právní otázky co se týče mobility mládeže v podstatě neexistuje. Jeho úkoly by měli plnit velvyslanectví a konzuláty a v případě výměny mládeže pak zejména Tandem Plzeň. Proto se na domovské stránce Tandemu Plzeň nachází mnoho odkazů i k právnímu řešení mobility mládeže.

Problém č. 12: Jazykové bariéry

Občas se opravdovým problémem stává jazykový aspekt. Některé akce vyžadují, aby účastníci dobře všemu rozuměli. V takovém případě je nutné zajistit tlumočení. Profesionální tlumočníci bývají drazí, neprofesionální nekompetentní.

(viz příspěvky č. 10, č. 15 a č. 26)

Otázku jazykové bariéry neřeší pouze skutečnost, že čeští účastníci výměny mluví výhradně německy a že výhradním jazykem výměny je němčina. Proto Tandem pro každé setkání doporučuje využití tzv. skupinových tlumočnicků. Tito jsou na rozdíl od profesionálních tlumočnicků v klasickém slova smyslu vyškoleni pro určité situace, které mohou nastat při skupinových setkáních mládeže. Také proto pořádá Tandem již třetím rokem tréninkové kurzy, které poskytují mladým lidem, kteří dobře ovládají pasivně i aktivně oba jazyky, základní tlumočnické dovednosti jakož i znalosti jazykové animace.

Problém č. 13: Přípravné setkání k projektům, krátkodobé semináře, víkendové akce

Většina institucí podporujících česko-německé akce omezuje přidělení grantu na akci trvající delší dobu. Společné víkendové akce, které je například velmi smysluplné organizovat v příhraničních oblastech nebo krátkodobé semináře a společná přípravná setkání lze jen velmi obtížně financovat.

(viz příspěvky č. 10, č. 14, č. 66)

Na tuto skutečnost poukázal Tandem již před dvěma lety. Naštěstí umožňuje ministerstvo SRN pro rodinu, seniory, ženy a mládež financování akcí v pohraničních oblastech z prostředků KJP i v případě, že setkání trvá méně než je stanoveno, čili méně než 5 dnů. Tímto způsobem mohou nositelé práce s mládeží, kteří plánují minimálně desetidenní program s českým partnerem, získat finance také na akce pořádané o víkendech anebo na jednodenní akce. Kromě nás těší, že české MŠMT se začalo zabývat tímto ustanovením a upravilo ho i pro pohraniční oblast.

Také spolkové krajiny Bavorsko a Sasko vyčleňují ze svých finančních prostředků dotace určené pouze pro česko-německé výměny v pohraničních oblastech. I zde je možná výjimka minimální délky plánované akce. Nezbývá než doufat, že dodatkové finanční prostředky Evropské unie pro programy „Mládež“ budou obsahovat podobná ustanovení. Ukázalo se, že v příhraničních regionech jsou setkání často kratší, zato ale častější.

Problém č. 14: Absence dlouhodobějších vztahů

Pro úspěšnou spolupráci je dobré budovat dlouhodobější vztahy mezi organizacemi. Krátkodobé vztahy neumožňují rozvíjet dobré, propracované a dlouhodobé projekty.

(viz příspěvek č. 26)

Problém č. 15: Nerovnováha ve spolupráci organizací

Z jednoho příspěvku vyplynulo, že se česká organizace cítí vůči německé jako nerovnocenný partner.

(viz příspěvek č. 26)

Problém č. 16: Účastníci žijící v jedné zemi a pocházející ze země druhé

Při česko-německých výměnách mládeže se organizátoři občas setkají s účastníkem, který pochází z jedné země, ale momentálně žije ve druhé zemi. Pro organizátory vzniká problém, zda takového účastníka zařadit pod české účastníky nebo německé. Není jasné, kdo v takovém případě proplácí cestu takovému účastníkovi.

(viz. příspěvek č.2)

D. Problémy při neškolních výměnách jednotlivců (hospitace)

Problém č. 1: Hospitace: Náplň činnosti hospitantů

Ne každá organizace, která se rozhodne přijmout hospitanta, má ujasněno, co bude přesně náplní činnosti hospitanta a cílem jeho pobytu. Často hospitanti odjíždí neinformováni o tom, co budou během svého pobytu v organizaci dělat a nedozví se to ani během svého pobytu. Povinností každé hostitelské organizace by mohlo být písemně formulovat náplň činnosti hospitanta – konkrétně nikoliv obecně.

(viz příspěvek č. 10, č. 21)

Úlohou Tandemu v této oblasti je zabezpečit kvalitní přísun informací. Přestože je program Hospitace pravidelně vyhodnocován, předběžné dohody mezi pracovišti a hospitanty jsou ještě pořád nepostačující. Obě dvě kanceláře Tandemu se budou touto otázkou hlouběji zabývat a snažit se o nápravu.

Problém č. 2: Hospitace: Kontaktní osoba

Hospitanti většinou přicházejí do neznámého prostředí . Často postrádají informaci o tom, kdo je jejich kontaktní osoba, na kterou se mohou obracet v případě problémů, dotazů, nejjasností. V programu hospitací je sice dáno, že hostitelské zařízení je povinné zajistit

pedagogického pracovníka jako odborného poradce pro hospitanta. Hospitant se ale často potýká (zvláště pokud hospituje delší dobu) i s jinými než odbornými problémy. Nejistota může vést k negativnímu ovlivnění jeho činnosti během hospitace. Povinností hostitelské organizace by se mohlo stát pověření kontaktní osoby pro hospitanta.

(viz příspěvek č. 10)

Hned na začátku musí být v podávané žádosti uvedeno jméno kontaktní osoby, která bude mít hospitanta na starost, jak po odborné tak po pedagogické stránce. (viz D1)

E Problémy při dobrovolných službách

Problém č. 1: Statut dobrovolníka v České republice

Problém se dotýká všech forem dobrovolnictví na území České republiky. Náš současný právní systém nezná pojem dobrovolník a dobrovolnictví, což s sebou přinášelo řadu nevyřešitelných nejasností a otázek, od způsobu vyplácení kapesného, oznamování pracovnímu úřadu atd. Od 1.1.2003 vstupuje v platnost "Zákon o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě)", který vymezuje dobrovolnickou službu, kterou bude stát za určitých podmínek podporovat a tím řeší i otázky statutu dobrovolníka.

(viz příspěvek č. 7)

Nezbývá než doufat, že v rámci zákona o dobrovolné službě v ČR se vyjasní také právní statut zahraničních dobrovolníků v Čechách (viz E3).

Problém č. 2: Volný čas dobrovolníků při workcampech

Někdy je obtížné při workcampech vypracovat návrh pro volnočasové aktivity vzhledem k rozdílnému přístupu české a německé mládeže k volnému času.

(viz příspěvek č. 7)

Problém č. 3: Vízum pro německé dobrovolníky

Vyřízení víza je velmi zdlouhavé a komplikované. Většina dobrovolníků a jejich hostitelských organizací řeší problém tak, že dobrovolníci žijí v ČR na turistické vízum a po třech měsících vycestují, aby se jim obnovilo. K žádosti o vízum je totiž potřeba velké množství nesmyslných formalit, jejich vyřízení by dobrovolníky a organizace stálo spoustu času a peněz. Vyřízení víza také trvá kolem tří měsíců, což je většinou moc dlouhá doba a dobrovolník by nenastoupil svoji službu včas. Dobrovolníci by mohli získávat zvláštní povolení k pobytu.

(viz příspěvky č. 16 a č. 23)

Tady nutno poznamenat, že Česká republika se už dva roky podílí na programu Evropská dobrovolná služba (European Voluntary Service). Proto je nezbytné, aby byla přijaty příslušné právní předpisy. V praxi je vyřizování víza nepřiměřeně zdlouhavé a náročné a množství požadovaných dokumentů potenciálně dobrovolníky spíše odrazuje.

Problém č.4: Úhrada ošetření

Pokud je dobrovolník nemocný, hradí si ošetření nejdříve sám, pojišťovna mu ho zpětně proplatí. Ale dobrovolníci nemají většinou žádné finanční rezervy, mají jenom své kapesné a pokud polovinu z něho musí věnovat na ošetření, dostávají se do nepříjemné situace. Tento problém pro české a německé dobrovolníky programu EVS vyřešila s platností od 1.9.2002 „Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o sociálním zabezpečení“ .

(viz příspěvek č. 23)

Problém č.5 Zneužívání programu EVS (Evropská dobrovolná služba)

Objevují se organizace, které program EVS zneužívají. Dobrovolníky přijímají jen proto, aby na ně mohly čerpat příspěvek od Evropské Unie. Dobrovolníci v takových organizacích potom nemají ani smysluplné využití a nemají na čem a proč pracovat.

(viz příspěvek č. 24)

Problém č.6: Vyřizování víza pro české dobrovolníky

Jedním z problémů je, že vyřizování víza trvá nejméně měsíc, což je v některých případech příliš dlouhá doba. Na ambasádě je nutné vystát frontu, lidé kteří cestují z velké dálky se tak nemusí ani dostat na řadu a musí přijet znovu. Pro některé dobrovolníky byl překážkou formulář v němčině, protože znalost němčiny není pro vycestování do Německa v rámci programu Evropská dobrovolná služba podmínkou.

(viz příspěvky č. 3, č. 25, č. 27, č. 29, č. 30, č. 61)

Problém č. 7: Úvodní informace o projektu

Dobrovolník, odjíždějící do neznámého prostředí, se vždy potýká s obavami, co ho po příjezdu čeká. Úkolem každé hostitelské organizace by mohlo být poslat dobrovolníkovi ještě před jeho příjezdem podrobné informace o tom, kdo se o něj v prvních dnech postará, kdo ho vyzvedne na nádraží, kde přesně bude bydlet a co vše bude mít k dispozici, jaká bude jeho pracovní doba, kdo budou jeho spolupracovníci atd...

(příspěvek č. 65)

F. Problémy při stipendijních pobytech českých studentů v SRN

Problém č. 1: Informovanost, získání stipendia

Informace o stipendiích jsou pro studenty často těžko dostupné a získat stipendium proto není jednoduché. Je třeba hned na začátku poznamenat, že se nabídka zdaleka nevyrovná poptávce. Jaké možnosti studenti mají závisí především i na samotné univerzitě a hlavně pak na jednotlivých fakultách a katedrách, podle toho jaké kontakty s německými univerzitami udržují. Z nashromážděných příspěvků vyplynulo, že získat stipendium je pro českého studenta mnohdy velmi obtížné, i když je přitom nutné připomenout, že velikou roli hraje právě dotyčná fakulta a obor studenta. Je paradoxní, že pro studenty technických oborů je ze zkušeností více míst, která se jen ztěžují obsazují, zatímco pro studenty humanitních oborů je míst méně a žadatelů daleko více.

Někteří studenti se po opakovaném neúspěchu získat stipendium přes domovskou univerzitu sami obrátili na německé univerzity a nadace, které stipendia poskytují. Ani tento složitější postup však nemusí zaručovat úspěch.

(viz příspěvek č. 38, 39, 41, 44, 46, 70)

Společný komentář k bodům F a G:

Tyto body představují nejobsáhlejší část dokumentace. Mimo jiné to souvisí také s tím, že někteří členové Fora mládeže osobně pobývají v sousední zemi jakožto studenti. Proto je nutno vycházet i z toho, že daná problematika se jich osobně dotýká, ale že také osobně znají situaci a s ní spojené problémy.

Jelikož česko-německé výměny studentů nespádají oficiálně do oblasti Tandemu, nepřísluší nám podrobně komentovat tyto body. Kromě toho mluví dost podrobné příspěvky samy za sebe. Zde je nutno jenom dodat, že popsané problémy a příslušné právní předpisy, jakož i tipy do budoucna, budou součástí česko-německého internetového portálu pro mládež www.ahoj.info, který je momentálně v přípravné fázi. Doufáme, že zájemci o studium v zahraničí získají předem lepší informace než tomu bylo doposud. Zdá se, že především na cizineckých úřadech v České republice vládne znepokojující nedostatek informací. Dle našich informací si tady Forum mládeže osobně stanovilo za úkol odstranit tento deficit prostřednictvím oběžníku, což můžeme jako formu iniciativy jenom uvítat.

Problém č. 2: Bankovní účet

Peníze na stipendium byly v několika případech převedeny pozdě, takže studenti museli platit první výdaje – ne zrovna malé (např. záloha za ubytování) – „ze svého“. Rovněž není zcela jasné, jaký bankovní účet je pro tyto účely vyhovující.

(viz příspěvek č. 36, 41,)

Problém č. 3: Zahraniční oddělení

První informace, které studenti o stipendijním programu a pobytu získají, jsou většinou od zahraničního oddělení. Mnoho studentů se vyjádřilo k práci zahraničních oddělení kladně, informace které získali, byly správné a dostačující. Přesto se vyskytla i kritika:

- a) Studenti, kteří vyjžděli v zimním semestru 2002/3, nebyli informováni o existenci nové smlouvy mezi Českou republikou a Německem o sociálním zabezpečení nebo byly tyto informace mylné.
- b) Nedostačující byly informace ohledně potřebných podkladů pro zažádání o vízum.
- c) Nejasnosti se vyskytly i ve výši stipendia, kdy studentovi zpočátku nechtěli vyplatit celou sumu, na kterou měl nárok – je třeba podotknout, že při tom hraje roli i poskytovatel stipendia a jeho podmínky, ne vždy zcela jednoznačné.
- d) Informace ohledně uznání zápočtů a studijního programu hostující univerzity byly rovněž nedostačující.
- e) Rovněž se vyskytly nejasnosti týkající se odpovídajícího konta, na které je možné poukázat stipendium a ze kterého lze v Německu prostředky čerpat.

Kritika ze strany zahraničních oddělení se týká hlavně toho, že potvrzení o přiznání stipendia přichází často pozdě, takže si studenti nestihnou před začátkem semestru zařídit potřebné formality – vízum, a musí se pak z Německa znovu vracet. Často se stává, že kandidáti odřeknou, nebo že zůstanou finanční prostředky na další místo, díky neflexibilnímu jednání úřadů se však nepodaří tato nově vzniklá místa obsadit.

(viz příspěvek č. 39, 41, 43, 44, 63)

Problém č. 4: Vízum

Snad nejsložitější a časově nejnáročnější v celém postupu je získání víza, drtivá většina studentů také uvedla tento bod jako problematický. Do jaké míry jsou studenti za komplikace sami zodpovědní, je těžké posoudit.

- a) Informace o potřebných podkladech pro podání žádosti o vízum s potvrzením o stipendiu studenti buď obdrží přímo na zahraničním oddělení české univerzity, nebo si je spíše musí sehnat sami. Konkrétní nejasnosti v jednotlivých případech však ani zahraniční oddělení zodpovědět nemůže.
- b) Úřední hodiny na německém velvyslanectví pro podání žádosti jsou poměrně omezené – každý den pouze od 9 do 12 hodin, podání musí být přítom osobní. Vzhledem

k tomu, že se fronty před vízovým oddělením začínají tvořit již před sedmou hodinou, není výjimkou, že se student, který nezná situaci a dostaví se v 9 hodin, během tří následujících hodin vůbec nedostane dovnitř. Podobně je tomu i při vyzvedávání víz v odpoledních hodinách. Nashromážděné příspěvky dokládají i situaci, kdy byli studenti nuceni absolvovat cestu do Prahy a hodinové čekání ve frontě ne dvakrát, jak je nezbytně nutné, ale třeba i čtyřikrát. Pro studenty z Moravy a odlehlejších míst je to záležitost nejen časově, ale i finančně velmi náročná.

- c) Samotný průběh podání žádosti na vízovém oddělení není věc nikterak příjemná. Studenti často uvádějí nepříjemnou atmosféru a neochotu pracovníků poradit s vyplněním dotazníku. Vyplňování probíhá většinou venku ve frontě pod časovým tlakem, ochranka, která dotazníky rozdává nemá odpovídající informace a při vyplňování nemůže poradit. Samotní pracovníci za přepážkou zase nemají dostatek času poradit v jednotlivých případech a jejich nevrlost potvrzují i získané příspěvky. Když si student stáhl dotazník z internetu a v klidu ho vyplnil doma, nebyly mu údajně tyto dotazníky uznány a musel vše vyplňovat znovu na místě. Navíc byla podle zkušeností pro občany ČR otevřena jen jedna přepážka - pro studenty, pracovníky, au-pair a jiné soukromé osoby, zatímco zvláštní přepážky pro cizince a firmy zdaleka nebyly vytíženy tak, jako tato jediná přepážka.
- d) Přestože studenti mají potvrzení o stipendiu, mnohdy tento finanční obnos pro udělení víza (ne pro skutečné potřeby v praxi) nestačí a studenti musí dorovnat požadovanou částku z vlastních prostředků. Je to nemilé překvapení, zvláště když o tom studenti nejsou předem informováni, a znamená to sehnat potvrzení o potřebné částce a další cestu do Prahy. Dokonce se může stát, že pracovnice vízového oddělení požadují doklad o tom, že má student na kontě minimálně 550 Eur na první měsíc, přestože předloží potvrzení o stipendiu. Ani toto však žádný student neví předem.
- e) Časová lhůta pro vyřízení víza se běžně pohybuje okolo jednoho měsíce, v jednotlivých případech dokonce tuto dobu ještě přesahuje. Studenti, kteří dostanou potvrzení o stipendiu pozdě, popřípadě náhradníci, kteří se o získání místa dozvědí později, nestihnou vyřídit vízum ještě před začátkem studia, vyjíždí do Německa jako turisté a musí se pro vízum vracet zpět do Čech. Komplikace mohou nastat i na hostující univerzitě nebo na cizineckém oddělení, kde může být pro zápis studenta nutné předložit vízum,

(viz příspěvek č. 32, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 47, přílohy)

Problém č. 5: Zdravotní pojištění

Pro zápis na univerzitu je nutné předložit doklad o odpovídajícím zdravotním pojištění. I zde se zkušenosti velmi různí a ani nová smlouva mezi Českou republikou a Německem o sociálním zabezpečení, platná od 1.9.2002, zatím situaci příliš nevyjasnila.

- a) Některé univerzity vyžadovaly bezpodmínečně pojištění uzavřené v Německu, a to i pro zimní semestr 2002/03, kdy už platí zmíněná smlouva, což je pro studenty samozřejmě finančně mnohonásobně náročnější. Právě nová smlouva by měla situaci zjednodušit. Studenti už si nemusí sjednávat speciální pojištění ani u českých ani u německých pojišťoven, stačí si vyzvednout u své domovské pojišťovny příslušný formulář a ten pak odevzdat v německé pojišťovně (není zatím jasné, zda se toto týká všech německých pojišťoven, tedy i soukromých), kde obdrží tzv. Zúčtovací list pro lékaře. Finanční výlohy přitom nevzniknou žádné, neboť za studenta platí v Čechách až do 26 let pojištění stát a pokud student studium výslovně nepřerušil, má na toto nárok.
- b) Podobné problémy s akceptováním tohoto pojištění byly ještě v září 2002 i u cizinecké policie (Ausländerbehörde), je však možné, že se mezitím všechny úřady s touto smlouvou dostatečně seznámily a že ji nyní plně akceptují.
- c) Jinou otázkou je platnost tohoto pojištění, neboť formulář, který si student v Čechách vyzvedne, je vystaven na dobu nejvýše půl roku, pak tedy musí student zpět do Čech vyzvednout formulář další.
- d) Ani služby, které toto pojištění pokrývá, neodpovídají běžnému pojištění, neboť se vztahují jen na základní nutnou a neodkladnou zdravotní péči, nikoliv např. prevenci.

(viz příspěvek č. 32, 34, 38, 39, 41, 44)

Příslušné výjimky jsou obsaženy ve smlouvě o sociálním zabezpečení mezi oběma zeměmi. Smlouva například nepokrývá návrat domů v případě onemocnění. V případě zájmu může pojištěná osoba uzavřít doplňkovou pojistnou smlouvu, která hradí náklady na doplňkové služby.

Problém č. 6: Cizinecké oddělení

Zkušenosti s cizineckým oddělením (Ausländerbehörde) se také velmi různí. Někteří mají spíše kladné zkušenosti, jiní uvádějí komplikace. Problémy a nejasnosti byly doposud hlavně ohledně pojištění, kdy na cizineckém oddělení nechtěli v některých případech akceptovat zahraniční pojištění smlouvaná v ČR a vyžadovali pojištění u německých poboček. V září 2002 díky neznalosti nové smlouvy d/cz 111 nechtělo cizinecké oddělení toto pojištění akceptovat a teprve po přizvání právníka se student domohl svého práva.

Z jiných zkušeností vyplývá i špatná komunikace mezi ambasádou a cizineckým oddělením, kdy například chyběly podklady z velvyslanectví a nemohlo tak být uděleno povolení k pobytu.

(viz příspěvek č. 31, 35, 38, 39, 41)

Problém č. 7: Ubytování

Pro studenty stipendisty jsou většinou rezervována místa na kolejích, takže se sami nemusí předem o zajištění pokoje starat. Přesto je postup univerzit různý a i k této oblasti mají studenti výhrady:

- a) Pokoje byly poměrně drahé a cena často vůbec neodpovídala jejich úrovni a vybavení. Výměna za jiný pokoj údajně nebyla možná.
- b) Před nastěhováním student platí většinou kauci, běžně se platí při příjezdu studentů. V ojedinělých případech požadovala zpráva kolejí kauci předem ještě před příjezdem, což znamená, že student musel tuto částku platit ještě z Čech, s tím jsou spojené i nemalé poplatky českým bankám za převod peněz.

(viz příspěvek č. 34, 36, 39, 43)

Problém č. 8: Uznání zápočtů

Některé české univerzity mají zavedený systém tzv. evropských kreditů ECTS, které je možné získat na univerzitě v zahraničí a pak je přepočítat na kredity domovské univerzity.

- a) Není však zcela jasné, kolik kreditů má student za semestr získat, zda 15, 20, nebo dokonce 30.
- b) Při přepočtu německých kreditů na tzv. ECTS kredity a pak na kredity české, dochází k dalším problémům. Často je přepočet velmi nepoměrný, neboť například semináře v Německu se svou náročností velmi odlišují od běžných seminářů českých. Přepočet většinou závisí pouze na domácí univerzitě, která mnohdy po studentech vyžaduje takřka nemožné.
- c) Pokud univerzita nemá zavedený systém ECTS kreditů, záleží pouze na studentovi a jeho vyučujících, jak se domluví a jaké kredity mu uznají.
- d) Některé předměty nelze vůbec uznat, neboť domácímu studiu neodpovídají, student tedy dané kredity nesplní a mnohdy ještě musí paralelně skládat zkoušky na domovské univerzitě.

- e) Potvrzení o splněných kreditech posílají německé univerzity např. po letním semestru do Čech až v říjnu. Studentům to může působit nepříjemnosti, neboť další zimní semestr začíná v Čechách již v září.
- f) Nejednotný systém známek vede k paradoxům. V Německu lze složit zkoušku ještě se známkou 4, zatímco v Čechách student se známkou 4 neprospěl a zkouška mu tak nemůže být uznána.

(viz příspěvek č. 41, 42, 44)

G. Problémy při absolvování celého studia v SRN

Problém č. 1: Informace

Je třeba upozornit, že informace o tomto typu studia jsou v Čechách zcela mizivé a pro běžného českého studenta naprosto nedostupné. Většina studentů, kteří takto v SRN studují, se o této možnosti dozvěděla od známých, kteří studium v SRN tímto způsobem absolvovali, nebo čirou náhodou. Zahraniční oddělení při českých univerzitách jsou v této oblasti nekompetentní.

V takovémto případě je nutné spojit se přímo s danou univerzitou a jejím zahraničním oddělením (Akademisches Auslandsamt), kde je možné získat informace o vybraném oboru, podmínkách pro přijetí i nutných podkladech. Nelze se však spoléhat na to, že zde získané informace jsou komplexní. Přesný postup pro podání žádosti o vízum nebo získání potřebného zdravotního pojištění jako i další jednotlivosti se zde studenti, jak vyplývá z příspěvků, nedozvěděli.

(viz příspěvek č. 46, 48)

Problém č. 2: Získání stipendia

Získat stipendium pro studenty, kteří chtějí v Německu absolvovat celé studium a sami si zajistí místo na univerzitě či vysoké škole, je v „Grundstudium“ – prvních dvou letech - prakticky nemožné a v „Hauptstudium“ – následujících letech – velmi složité a výjimečné. Pokud je vůbec možné stipendium získat, tak hlavně u německých politických nadací, přičemž se samozřejmě vyžaduje určitá sympatie k dotyčné politické straně a uchazeči mají stejné podmínky jako jejich němečtí kolegové.

(viz příspěvek č.46, 48)

Problém č. 3: Vízum

Odlišná je i situace při vyřizování víza pro studenty, kteří nemají stipendium.

- a) Informace o nutných podkladech, které se stipendisté běžně dozví od zahraničních oddělení, si tito studenti musí zjistit sami. Studenti se proto většinou obrací přímo na německé velvyslanectví, což ovšem skýtá další překážky.
- b) Všeobecné informace si mohou zájemci přečíst ve vývěsce před vízovým oddělením v Praze, nejsou zde však specifikovány podmínky pro stipendisty a studenty bez stipendia.
- c) Na telefonním čísle, na které zájemci mohou zavolat, se většinou ozve automat, který přečte stejné informace jako jsou ve vývěsce.
- d) Osobní konzultace se v zásadě neposkytují. Když už se někomu podaří zjistit další číslo a dovolat se – podle zkušeností to není zrovna snadné, nemusí být podané informace kompletní.
- e) Nejasnosti panují především ohledně nutných podkladů: jaká vysvědčení (maturitní, diplom, nebo stačí potvrzení o přijetí na univerzitu v Německu?), překlad do němčiny, kolik kopií, předložení originálu. Situaci navíc komplikuje skutečnost, že se jednotlivé spolkové země v požadavcích liší.
- f) Většina univerzit například posílá potvrzení o přijetí ke studiu bez razítka a podpisu, což na vízovém oddělení nechtěli akceptovat.
- g) Většinou studenti zjistí, co jim ještě chybí přímo u přepážky, přičemž dodatečné poslání podkladů faxem je akceptováno jen v některých případech.
- h) Mělo by být zároveň možné zažádat si o předběžné vízum (Bewerbungsvisum) i bez potvrzení o studiu, pouze s předběžným dokladem od dané univerzity, že se žadatel o studijní místo uchází. Vzhledem k tomu, že potvrzení o přijetí dostávají studenti poměrně pozdě a nestačí si pak zařídit potřebné formality ještě před samotným začátkem studia, bylo by toto řešení velmi elegantní, bohužel zkušenosti z praxe hovoří o opaku. Studentce nebylo umožněno zažádat o předběžné vízum, přestože všechny potřebné doklady předložila.
- i) Kapitola sama pro sebe je doklad o financování studia. V podstatě jsou možné dva způsoby buď výpis z účtu žadatele, na kterém je minimálně 5500 Eur na rok (dříve 10000 DM – nebo přepočtená částka v Kč), nebo se za žadatele může zaručit osoba, která tuto požadovanou částku prokáže. K tomu je nutné sepsat smlouvu – tzv. „Verpflichtungserklärung“, kterou je možné sepsat za přítomnosti žadatele i ručitele u konzula přímo na ambasádě. Je ovšem nutné se předem objednat, což je telefonicky takřka nemožné. Tuto smlouvu v zásadě nelze sepsat v den podání žádosti o vízum, znamená to tedy další cestu do Prahy. Tuto smlouvu je také možné sepsat i na

cizineckém oddělení (Ausländerbehörde) v Německu a na velvyslanectví pouze doklad předložit. Vzhledem k tomu, že různá cizinecká oddělení v různých spolkových zemích používají pro tento účel rozdílné formuláře, může dojít k dalším komplikacím na vízovém oddělení ohledně akceptování předloženého formuláře.

- j) Čekací doba odpovídá 1- 3 měsícům. Posílat dodatečné informace faxem se neosvědčilo a čekací dobu ještě prodloužilo.
- k) Navíc není možné zaslat vyzvání k vyzvednutí víza do Německa, studenti se proto museli vracet pro vyzvání a vízum opět do Čech.

(viz příspěvek č. 46, 47, 48, 49, 50, přílohy)

Problém č. 4: Zdravotní pojištění

Pro studenty, kteří absolvují celé studium v SRN, jsou nejasnosti ohledně zdravotního pojištění ještě zřetelnější.

- a) Vzhledem k tomu, že nestudují v Čechách, měli by se u české pojišťovny před svým odjezdem odhlásit, jinak si musí platit pojištění v Čechách sami. Pojišťovny na tuto skutečnost většinou samy neupozorní, může se proto stát, že po dotyčných osobách po delší době - půl roce nebo i roce - vyžadují zpětně zaplatit dlužnou částku a penále.
- b) Pokud studenti chtějí být pojištěni i v Čechách, ale nechťejí pojištění platit dvakrát – v SRN i v Čechách, existuje ještě jedna možnost, o které ale většina studentů vůbec netuší. Studenti mladší 26 let mohou požádat ministerstvo školství o postavení zahraničního studia na roveň studia v Čechách, tím mají nárok na veškeré sociální dávky v České republice. Pokud si toto vyřídí, mají možnost získat díky smlouvě d/cz 111 bezplatně i pojištění v Německu. Zkušenosti zatím dokazují, že ani v tomto případě neprobíhá vše hladce.
- c) Některé pojišťovny studentům dávaly informace, že smlouva d/cz 111 se jich netýká, neboť jsou v SRN dlouhodobě a potřebují proto pojištění sjednané přímo v SRN.
- d) Ani cizinecké oddělení studentům tento postup nedoporučovalo, ale časem ho akceptovalo.

(viz příspěvek č. 42, 46, 47, 48, 49, 50)

Problém č. 5: Cizinecké oddělení

Problémy s cizineckým oddělením se často týkají pojištění.

- a) Vzhledem k tomu, že má pojištění získané na základě smlouvy d/cz 111 platnost pouze půl roku, může cizinecké oddělení udělit povolení k pobytu také jen na půl

roku. Po půl roce musí student opět žádat o prodloužení pobytu se všemi potřebnými dokumenty (doklad o pojištění, doklad o dostatečných finančních prostředcích apod.) a prodloužení samozřejmě zaplatit. Přitom je třeba podotknout, že studenti, kteří nemají stipendium a neúčastní se žádného výměnného pobytu, platí za všechny transakce daleko větší částku než stipendisté.

- b) Nejednotný postup se ukázal i při kontrole finančních prostředků. Některým studentům stačil doklad, který odevzdali již na velvyslanectví v Praze spolu s žádostí o vízum (1-2 měsíce starý), jiní museli předložit doklad aktuální.

(viz příspěvek č. 46, 47, 49)

Problém č. 6: Jazyková zkouška

Jedním z předpokladů pro přijetí ke studiu je dostatečná znalost němčiny. Většina zahraničních studentů, která nesložila žádnou odpovídající zkoušku např. u Goethe institutu, musí složit před začátkem prvního semestru zkoušku DSH, která potvrzuje dostatečné znalosti jazyka pro studium na vysoké škole/univerzitě v SRN. Žádná státní zkouška z německého jazyka složená v Čechách – ať už na univerzitě nebo na jazykové škole – tuto zkoušku DSH nenahrazuje, přestože obtížnost českých státních zkoušek je často ještě mnohem větší.

(viz příspěvek č.46)

Problém č. 7: Uznání českých zkoušek, titulů

Pokud se český student rozhodne v polovině studia v Čechách přestoupit na německou univerzitu, může to pro něj znamenat určité komplikace. Většinou se studenti musí přihlásit znovu do prvního ročníku a mohou si pak zažádat o uznání zkoušek z Čech u příslušného zkouškového úřadu. Rozhodnutí, zda jim zkoušky z Čech budou uznány závisí jen na příslušné fakultě, spíše musí studenti počítat s horší variantou. V oborech jako medicína, právo, pedagogika, žurnalistika apod. je uznání studia – ať už částečného nebo ukončeného – prakticky vyloučeno.

Ani české univerzity neuznávají automaticky tituly, získané na univerzitě či vysoké škole v Německu, a to ani pokud se jedná o partnerskou univerzitu. Studenti si sice mohou požádat o nostrifikace, ale úspěch není zaručen.

(viz příspěvek č. 2)

Problém č. 8: Ubytování

Studenti, kteří nemají stipendium, si musí zajistit ubytování samozřejmě sami, což mnohdy není zrovna jednoduché.

- a) Žádost o místo na koleji studenti dostanou spolu s potvrzením o přijetí ke studiu koncem srpna. V tuto dobu už však absolutně není šance pokoj na koleji získat, neboť jsou už všechny obsazené. Studenti by si měli požádat o ubytování na koleji nejpozději do poloviny července – ačkoliv se přihlášky ke studiu podávají také do poloviny července a studenti tedy ještě netuší, zda budou vůbec přijati. Většina studentů o této skutečnosti není informována, nebo jsou jejich informace mylné. Rozhodně se nelze spolehnout ani na informace od zahraničního oddělení v SRN, jejichž ujištění, že je ubytovacích možností dostatek, skutečnosti neodpovídají.
- b) I když na koleji třeba ještě volná místa jsou, neznamená to, že student pokoj může získat. Existují totiž kvóty pro zahraniční a domácí studenty, takže zahraniční studenti mohou obsadit pouze určitý počet pokojů, i když jsou jiné pokoje ještě volné.

(viz příspěvek č. 46, 48, 49)

Problém č. 9: Práce

Studenti, kteří nemají stipendium, si musí studium financovat sami, a proto se většina z nich snaží při studiu pracovat.

- a) Oficiálně bylo doposud studentům ze zemí, které nepatří do EU, povoleno pracovat 90 dní nebo 3 měsíce vcelku bez pracovního povolení, přičemž se práce počítala na celé dny a ne na odpracované hodiny. Pokud student pracoval pouze 1 hodinu denně, počítal se mu rovnou celý den.
- b) Od 1.1. 2003 vstoupí v platnost zákon, podle kterého studenti mohou pracovat bez pracovního povolení buď 3 měsíce vcelku nebo 90 celých dní jako doposud, nebo 180 polovičních dní. Některé pracovní úřady se tímto zákonem řídí dle doporučení již od zimního semestru 2002/03, záleží ale přesto jen na daném pracovním úřadě, zda toto doporučení bude akceptovat.
- c) Vzhledem k tomu, že je toto věc zcela nová, nemají o ní informace ani studenti a dobře nejsou informováni ani úřady. Pro studenty, kteří si na své studium vydělávají sami, je to ovšem klíčový moment.
- d) Zároveň se vyskytly nejasnosti i ohledně danění. Není jasné, které daně se na studenty vztahují a jaké sociální dávky jsou povinni platit. Většinou se zaměstnavatelé řídí svými pravidly, které ovšem nejsou jednotné.

(viz příspěvek č. 34, 41, 46, 48, 64)

Problém č. 10: Řidičský průkaz

Pokud studijní pobyt trvá déle než 6 měsíců a studenti chtějí i po uplynutí této doby řídit auto – ať z pracovních nebo osobních důvodů, musí si požádat o německý řidičský průkaz. Od září 2002 se formality pro přepis řidičského průkazu opět pozměnily.

- a) Po 6 měsících český řidičský průkaz přestává v SRN platit a pokud to dotyčný neví a auto řídí, dopouští se trestného činu. Když je student v takovémto případě kontrolován policií, je mu český řidičský průkaz odebrán a následuje předvolání k soudu, peněžní pokuta, popř. další způsob potrestání. Většina studentů o této skutečnosti opravdu vůbec netuší, neboť je na to nikdo předem neupozorní.
- b) Vyřízení německého řidičského průkazu je časově velmi náročné a znamená další poplatky. Do tří let od začátku pobytu v SRN student může požádat o německý řidičský průkaz na příslušném úřadě (Führerscheinstelle). Jedná se přitom pouze o přepis řidičského průkazu, pro který je nutné předložit český originál s notářsky ověřenou kopií a úředním překladem. Sehnat potřebné dokumenty ale není v Čechách nikterak snadné, neboť většina notářů neověřuje doklady s fotografií. Pokud se studentovi podaří vše sehnat, předložit a zaplatit poplatek zhruba 50 Eur, je mu odebrán jeho český řidičský průkaz a zhruba po šesti týdnech žadatel obdrží německý řidičský průkaz.
- c) Pokud si student nepodá žádost o německý řidičský průkaz do tří let od začátku pobytu v SRN, musí počítat při následném podání s dalšími výdaji. Žadatel musí navíc předložit potvrzení od očního lékaře/optika a potvrzení o absolvovaném zdravotním kurzu. Dále je třeba v Německu složit (a samozřejmě zaplatit) závěrečné zkoušky v autošколе, a to jak teoretickou, tak i praktickou část. Není přitom třeba absolvovat celý kurz.
- d) Po vydání německého řidičského průkazu zůstává český řidičský průkaz na daném úřadě. Po třech letech je zničen a pokud se student po této době vrací zpět do Čech musí si na českém úřadě požádat opět o přepis německého průkazu na český.
- e) Takzvaný mezinárodní řidičský průkaz vystavený v Čechách osobám, které pobývají v SRN déle než 6 měsíců, německý průkaz nenahrazuje. Ačkoliv je v Čechách běžně podávána informace, že mezinárodní řidičský průkaz těmto účelům vyhovuje, není tomu tak.

(viz příspěvek č. 2, 46)

H. Problémy při stipendijních pobytech německých studentů v ČR

Problém č. 1: Informace, získání stipendia

Informace o stipendiích do České republiky podává studentům zahraniční oddělení (Akademisches Auslandsamt) dané univerzity. Zde – naopak od Čech – nabídka převyšuje poptávku. Informace ohledně získání víza, studijního plánu a dalších podrobností však zahraniční oddělení většinou nepodává a studenti si vše musí zařídit sami. Potřebné a kompletní informace jim nemohou podat ani zahraniční oddělení na českých univerzitách, mnohdy ani samotný český konzulát.

(viz příspěvek č. 51, 53, 54, 58, 60)

Problém č. 2: Vízum

Nejsložitější je opět získat vízum, přičemž je třeba podotknout, že němečtí studenti musí zápolit ještě s větším množstvím formulářů a daleko vyššími poplatky než studenti z Čech.

Kromě běžných podkladů jako je cestovní pas, potvrzení o přijetí ke studiu, doklad o dostatečných finančních prostředcích a patřičné zdravotní pojištění, je třeba ještě potvrzení o ubytování na danou dobu, německý a český výpis z trestních rejstříků.

- a) Žádost o vízum je třeba předložit osobně na některém z konzulátů – Berlín, Drážďany, Bonn, Mnichov. Atmosféra na konzulátě byla ve většině případech vnímána jako nepřijemná, spojená s dlouhým čekáním a komplikacemi.
- b) Co se finančních prostředků týče, není zcela jasné, jakou částkou se studenti musí prokázat. Většinou stačila výše stipendia, někdy bylo třeba přidat výpis z účtu s určitou částkou – pohybuje se okolo 3000 Kč na první měsíc.
- c) Zdravotní pojištění již není třeba sjednávat zvlášť, nová smlouva d/cz 111 umožňuje studentům vyzvednout si pouze příslušný formulář u jejich pojišťovny a ten pak odevzdat u pojišťovny české. Pokud student vycestuje na dva semestry, je zřejmě nutné po půl roce vyzvednout formulář nový – někdy je možné vyřídit vše telefonicky/faxem, neboť toto pojištění platí nejvýše půl roku.
- d) Nejdéle trvá získání výpisu z německého trestního rejstříku. Žádost se sice podává na místním úřadě pro evidenci obyvatel (Einwohnermeldeamt), pak se ale výpis musí poslat generálnímu spolkovému státnímu zástupci při spolkovém soudním dvoře do Bonnu, kde se žádá o ověření pravosti výpisu a dále pak spolkovému správnímu úřadu

do Kolína, kde je udělena apostila/doložka. Všechny dokumenty je pak nutné nechat úředně přeložit do češtiny. Celá tato záležitost je samozřejmě časově velmi náročná a zatěžuje studenta i finančně.

- e) Výpis z českého rejstříku trestů není nutné předložit hned při podání žádosti o vízum, stačí pouze předložit doklad o zažádání výpisu. Při žádosti o výpis z českého rejstříku trestů je někdy třeba předložit ještě rodný list. Pokud chce někdo zažádat přímo v Čechách, potřebuje k tomu i úředně přeložený rodný list s apostilou.
- f) Studenti, kteří pobývali v některé další zemi déle než 6 měsíců, potřebují navíc i výpis z trestního rejstříku dané země.
- g) Vyřízení víza trvá zhruba 3 měsíce, většina studentů si proto nestihne zařídit a vyzvednout vízum ještě před začátkem semestru. Vízum je nutné vyzvednout opět osobně.
- h) Při vyzvedávání víza se vyskytly problémy s placením dalšího poplatku, přičemž nebylo jasné, za co by měl být zaplacen. Při předložení dokladu, že studentka vyjíždí v rámci programu Erasmus, bylo od tohoto ustoupeno.

(viz příspěvek č. 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59)

Tentýž problém se ostatně týká i německých lektorů na českých univerzitách, které do Čech vysílají nadace (Robert Bosch) anebo DAAD.

Problém č. 3: Potřeba víza ve skutečnosti

Někteří studenti řeší komplikace ohledně víza po svém a o vízum vůbec nežadají. Je to sice cesta nelegální, ale zdá se, že je možné zákony obejít. Vízum studenti v běžném životě vůbec nepotřebují a to ani pro zápis na univerzitu (výjimkou je právnická fakulta UK v Praze, kde je vízum nutné) a většinou ani pro získání koleje. Studenti tak tráví pobyt jako turisté, přičemž se pro jistotu jednou za 3 měsíce vydají do Německa, tím jejich pobyt nepřekročí více než 90 dní.

Studenti se tedy nenahlašují ani u cizinecké policie, která tento postup ne vždy zcela toleruje. Stává se, že jednou za čas provádí kontrolu právě na kolejích, kde jsou ubytováni cizinci, ale při zjištění nedostatků často stačí úplatek a studenti bez problémů zůstávají dál. Tento způsob je pro ně totiž pořád levnější než vyřídit si povolení k pobytu.

(viz příspěvek č. 51, 52, 53, 55, 58, 59)

Problém č. 4: Pojištění, návštěva lékaře

Komplikace ohledně sjednání zvláštního pojištění se novou smlouvou mezi Českou republikou a Německem o sociálním zabezpečení velmi zjednodušily. Přesto v praxi může docházet k nepříjemnostem díky neznalosti této smlouvy ze strany lékařů. Také není jasné, jací lékaři jsou povinni studenta ošetřit, záleží zřejmě na smlouvě se zdravotní pojišťovnou. O této skutečnosti však studenti nejsou předem informováni a dochází proto k nepříjemnostem, pokud jsou lékařem odmítnuti.

(viz příspěvek č. 57, 58)

Problém č. 5: Ubytování

Studenti stipendisté získávají automaticky i ubytování na kolejích, mnozí ale dávají přednost ubytování v soukromí.

- a) Ubytování na kolejích je ve dvoulůžkových pokojích a svou úrovní často neodpovídá západoevropskému standardu (sociální zařízení pro větší počet osob na patře apod.), přestože zahraniční studenti získávají ubytování v „lepších“ a dražších pokojích než Češi.
- b) Studenti si stěžují na separovanost zahraničních studentů, neboť bydlí zvlášť a k českým studentům nemají žádný kontakt.
- c) Pokud se studenti rozhodnou bydlet soukromě, musí předložit hned při podání žádosti o vízum další doklady: notářsky ověřené čestné prohlášení majitele bytu/domu spolu s výpisem z katastrálního úřadu, popř. obchodního rejstříku. Pokud se někdo stěhuje v průběhu semestru musí tyto doklady odevzdat u cizinecké policie.

(viz příspěvek č. 55, 57, 58)

Problém č. 6: Cizinecká policie

Nejpozději 3 dny po příjezdu, by se měl student hlásit na cizinecké policii. Problém ale je, že většina studentů dostane vízum až později, pak to tedy v podstatě nemá význam. Na druhou stranu někteří studenti museli platit pokutu, když se přihlásili během tří dnů poté, co obdrželi vízum. Postup není zcela jasný, zřejmě existuje rozdíl mezi DAAD studenty, kteří se hlásit nemusí a ostatními stipendisty.

Čekání na cizinecké policii je velmi nepříjemné a dosahuje až čtyř hodin, fronty se tvoří již dvě hodiny před začátkem pracovní doby. Navíc není rozlišení pro občany z EU a občany ze zemí, které nejsou členy EU. Pro studenty nejsou vyhrazeny žádné zvláštní úřední hodiny.

(viz příspěvek č. 57, 58)

Problém č. 7: Úřady

Studenti mívají problémy i s vyřizováním dalších nutností jako třeba průkaz do menzy, nebo průkaz na městskou hromadnou dopravu. Čekání ve frontách a vyplňování dotazníků, kterým na začátku příliš nerozumí, je pro ně psychicky i fyzicky velmi náročné. Řešení nejasností přímo na místě je mnohdy vzhledem k délce fronty nemožné nebo velmi nepříjemné.

(viz příspěvek č. 51, 55)

Problém č. 8: Studijní plán

Až na výjimky – právnická fakulta UK v Praze – jsou studenti špatně informováni o jejich průběhu studia. Informace o přednáškách se dozví z internetu, kde ovšem visí většinou ještě starý přehled přednášek. Neexistuje žádné zvláštní centrum pro zahraniční studenty, kde by se dozvěděli více informací, ani žádná úvodní hodina, kde by se dozvěděli více o průběhu celého semestru. Nedá se zjistit kolik kreditů se dá za přednášky získat a jakým způsobem se budou přepočítávat na kredity německé. Studenti se často musí doptat na všechno sami a to je hlavně na začátku, kdy ještě češtinu většinou příliš neovládají, velmi složité.

(viz příspěvek č. 54, 55, 59)

Problém č. 9: Osobní tutoři

Zahraniční studenti, kteří přijíždějí v rámci nějakého programu – např. Erasmus, dostávají někdy na začátku pobytu k dispozici osobního tutora, osobu, která by je měla doprovodit na úřady a pomoci s orientací ve studiu, na univerzitě. Ačkoliv je tato myšlenka velmi užitečná a často dobře funguje, vyskytují se i připomínky.

Ani tutoři si sami nebyli jisti, co všechno je třeba udělat, jaké úřady navštívit, jak formuláře vyplnit a jak sestavit studijní plán.

(viz příspěvek č. 55, 58)

Problém č. 10: Kurz češtiny

Jedním z hlavních důvodů, proč se němečtí studenti vydávají do Čech je právě český jazyk. Kurzy češtiny, které nabízí jednotlivé univerzity pro zahraniční studenty, se ale velmi různí.

Studenti slavistiky mají většinou lepší přístup k těmto kurzům a jsou podle znalostí zařazeni do příslušného kurzu, to však není pravidlem a může dojít i k takovému paradoxu, že se se studentkou slavistiky v kurzu češtiny vůbec nepočítá. Pro studenty, kteří přijíždějí např. s programem Erasmus, jsou nabízeny většinou jen kurzy pro začátečníky, ale pokročilí přitom nejsou - vzhledem k jejich počtu – zohledňováni. Studenti, kteří studují jiné obory než přímo slavistiku nebo bohemistiku, mají často smůlu. Kurz češtiny si musí zaplatit sami dodatečně. Přitom je třeba podotknout, že většina přednášek se přednáší v češtině a studenti tak nemají šanci porozumět. Zkušenosti se ovšem liší podle jednotlivých univerzit, neexistuje však žádný jednotný postup.

(viz příspěvek č. 55, 58, 60)

Problém č. 11: Uznání zápočtů

Uznání zápočtů a nasbíraných kreditů je velmi problematické a většina studentů to předem vzdává. Neexistuje žádný jednotný postup při přepočtu kreditů. Většinou záleží jen na domluvě mezi studentem a jeho vyučujícím na německé univerzitě, jaké kredity/zápočty budou uznány.

(viz příspěvek č. 54, 56, 59)

I. Různé problémy

Problém č.1: Problém organizátorů česko-německých akcí při překračování státní hranice

Osoby, které organizují větší množství výměn mládeže ročně, překračují často státní hranice mezi Německem a Českou republikou. Na hraničních přechodech jsou občas vystaveni nepříjemným kontrolám a výslechům. Celníci nejsou dostatečně informováni o česko-německých akcích.

(viz příspěvek č. 1)

Problém č. 2: Malý kontakt mezi partnerskými městy

Kontakt mezi partnerskými městy nebývá příliš velký, měl by se zúžit.

(viz. příspěvek č. 2)

Problém č. 3: Nemožnost převážet kolo přes hranice

Ve směru Praha-Děčín-Drážďany není možné transportovat ve vlaku kolo, což omezuje svým způsobem česko-německé výměny mládeže, při kterých je jízda na kole těžištěm programu.

(viz. příspěvek č. 2)

Problém č. 4: Neexistence důležitého vlakového spojení

Neexistuje přímé vlakové spojení Praha – Mnichov, což znesnadňuje a prodlužuje cestování při dopravě na česko-německá setkání mládeže. Jedná se o velmi frekventovanou trať.

(viz příspěvek č.2)

Problém č. 5: Převod z bankovního účtu do druhé země

Převádění peněz na konto ve druhé republice je problematické.

(viz příspěvek č.2)

Problém č. 6: Organizace mezinárodního divadelního festivalu

S velmi specifickými problémy se setkali organizátoři česko-německého divadelního festivalu. Prvním problémem bylo najít německé divadelní soubory, protože české divadelní soubory žádné partnery neměly. Při mezinárodním divadelním festivalu je velmi důležitý jazykový aspekt, je náročné program zorganizovat tak, aby mu všichni rozuměli.

(viz. příspěvek č. 7)

Problém č. 7: Organizování výstavy obrazů v druhé zemi

Při organizování výstavy umělce z druhé země může nastat problém při převozu jeho děl přes hranice. Na hranicích je nutné dokázat, že umělecká díla nejsou vyvážena za účelem prodeje.

(viz příspěvek č. 69)

AUTENTICKÉ PŘÍSPĚVKY

1. (CZ)

...můj problém spočívá v překračování hranice. Může to být tak 20 přejezdů ročně. Němečtí celníci většinou o dotyčné organizaci či dokonce akci nemají ani páru. A při mém až příliš klidřasovém vzhledu ihned pojmají podezření. Při vysypání batohu většinou nenajdou žádné dokumenty v podobě pozvání nebo nějakého konceptu. Vede to k permanentnímu prohledávání a vyptávání. Nejhorší kontrolu jsem měl ... na nádraží ve ...
Můj veliký problém je, že německá pohraniční policie a celní úřady nemají pojem o současném dění v česko-německých vztazích. V mém případě jde vždy o akce lokalizované velice blízko dotyčnému přechodu, a ani to nepomáhá k tomu, aby dotyčný úředník měl informace o tom, že se na tom místě (třeba zmíněný ...) nějaké česko-německé akce dělají. V posledních měsících se kontroly všeobecně zostřily (to je zas jiné téma) a o to víc je znát, že se zakládají na strukturu předsudků, která fungovala za dob zavřené hranice...

2. (CZ)

- při organizování česko-německých akcí jsou problémy s převodem peněz na konto v druhé republice...
- A když třeba jeden český účastník bydlí v Německu, tak mu mnohdy ani neproplácí cestu:
- Němci nechťejí, protože je to český účastník
- Češi nemuzou, protože ten účastník nemá být v Čechách a přijel z Německa. Oni proplácí cestu pouze po českém území....
- Univerzity v České republice (konkrétně Karlova univerzita) neuznávají diplomy o ukončení studia v Německu. O nostrifikaci si sice studenti mohou požádat, ale uznání není jisté. Navrhovala bych, aby se vysokoskolské diplomy uznávali automaticky jako je to s jinými zeměmi. Studenti totiž v této situaci nemají jistotu, jestli jim vysokoskolské studium bude uznáno. Toho se týká u neuznávání zápočtu (Scheine) a bakalářských zkoušek (Grundstudiumabschluss). Uznávání "bakalářských zkoušek" v podstatě neexistuje.
- Ačkoli Hamburg a Praha jsou partnerská města, neexistuje v této oblasti žádná aktivita. Německá strana má minimálně kancelář pro partnerská města, ale o české straně nevím. Kontakt mezi partnerskými městy by se měl zúžit.
- Problém, o kterém už víte: Při školních výletech německých tříd do Česka je problém přejít hranice, pokud jeden nebo více zaku nemají německou státní příslušnost.
- Ve směru Praha-Dečín-Draždany není možné transportovat ve vlaku kolo, což značně omezuje turismus nejen v těchto oblastech. Podle mých informací existuje jeden jediný vlak, kde je možné vzít s sebou kolo, ten ale jezdí z Prahy směrem na jih Německa. Sama jsem chtěla převést kolo a několikrát jsem již zazila, že turisté do druhého státu na dovolenou nejeli jen proto, protože nebylo možné převést kolo.
- Neexistuje přímé vlakové spojení Praha-Mnichov!!!
- Čeští studenti v Německu musí stejně jako všichni cizinci po roce pobytu udělat německý řidičák (což je neskutečně drahé) a nebo si nechat český řidičák přepsat (tím padem ale ztratí český). Tohle pravidlo zbytečně znepříjemňuje život!
- Účastníci našeho filmového semináře v ... (blízko ...) chtěli jet natáčet do sousedního státu (Polsko, Česko) a nebylo jim dovoleno přejít v německém autě hranice. Alespoň pro účastníky mezinárodních seminářů v pohranici by mohla být udělena výjimka - samozřejmě s příslušným povolením.

3. (CZ)

Připomínky k výměnám:

Naše skupiny za hranice: situace s .... a s placením kilometrovného (velmi komplikované tiskopisy a předpisy) stále platí, jak je to s pojištěním ohledně odpovědnosti?

Cizí skupiny u nás:

Cizí partneři často chtějí, abychom je my pojistili. Jak na to?

Naše děti a mládež uzavírají pojištění do ciziny (na zdraví) sami dle pojišťovny.

Problém často s věkovou skupinou.

Starší (od 14 výše) často dělají problém s kouřením a alkoholem. Vedoucí bývají často nahodilí, což by nevadilo, ale nezvládají skupinu a hlavně kázeň.

Tábory se vypisují jako to dělají cestovky a často jsou účastníci posíláni trošku „neinformováni“, co je čeká. Často jsou nepřizpůsobiví, bez základních stravovacích zásad (nechuť na teplé jídlo), nepřipravenost oblečení a nezdatnost (turistika a pěší chůze jsou problém).

Nahodilé skupiny nejsou zvladatelné.

Jede-li dítě poprvé v 13., 14., letech a vyšším věku na tábor, je to problém, pokud se k tomu ještě vůbec neznají. Velký nárok na doprovodný tým – ten je často totálně neschopný. Další otázka je vstřícnost některých ředitelů našich škol a jejich upřímný zájem o využití možností pro mládež. Ale často i mládež sama je bez zájmu....

Studium v našem regionu se převážně soustřeďuje na vysokou školu Zittau-Gorlitz, studuje se v Žitavě, podle financí a možností jobu se bydlí tamtéž nebo se jezdí každý den domů.

Drážďany jsou pro studenty náročnější, ale zatím to někteří také zvládli. S vašimi připomínkami ovšem souhlasíme, jinde to tak jednoduché není. *Zapomněla jsem na česko-německou školu Hartlu-Hrádek.*

Autobusová doprava: neplacení za km v Německu pro studijní cesty, cesty škol a skupin mládeže za vzděláváním snad platí stále, problémy s prázdnými autobusy však jsou. Šetříme především náklady partnerů. A také náklady naše, pokud není přímo v zájmu akce, aby při pobytu /není-li to putovní tábor nebo poznávací/ byl autobus k dispozici celou dobu. K udělování viz – pro studenty nebo účastníky DSR – mělo by stačit potvrzení instituce pořadatele nebo školy o studiu nebo o zařazení do DSR. Jinak opravdu zdlouhavé a byrokratické.

Ke. Bodu: i zde by měl stačit seznam s potvrzením pořádající instituce, u dětí nezletilých – učitel je musí přivést zpět a je to jeho zodpovědnost a u plnoletých s nedokončeným studiem se neočekává, že by zůstali právě v ČR, neznaje jazyk. Trochu přehnané ze strany ČR. Ještě jsme si nezvykli, že v Evropě žijí i jiné národy.

I bod 5 můžeme potvrdit – finance, které by měly sloužit právě malým neziskovým organizacím, se poskytují na velké projekty. viz FARE, protože to je jednodušší pro úředníky. Šílené množství tiskopisů, obsahově tak komplikovaných, že začátečník to vzdá, jen se na to podívá. Vždy musíte doložit statut, finanční poměry/co jste dostali loňský rok a od koho/, co jste uskutečnili, program i toho, čeho se požadované peníze netýkají, přitom dnes je každá neziskovka vedená na finančním úřadě se všemi náležitostmi.

6. bod je rovněž ne zrovna dobrou vizitkou pro ČR. Každý, kdo přijímá dobrovolníky nebo praktikanty přece za ně zodpovídá. Konají určitou práci pro svého hostitele a ten v případě nekázně musí záležitost řešit s vysílající organizací. Tak proč takové obstrukce?

A nyní zkušenosti moje a mých přátel, u kterých jsem byla účastná:

Všeobecné poznámky: Německá strana často respektuje jen své prázdniny a ne naše.

Vyžaduje účast naši v našem školním roce, kdy oni mají prázdniny a nechápou, že naše účast není možná. Týká se to především deváté třídy základních škol před pololetním vysvědčením/důležité pro další vzdělávání/ a v době přijímacích zkoušek na školy nebo učiliště, středních škol – rovněž před pololetním vysvědčením maturitních tříd a období

maturit a přijímacích zkoušek na VŠ, semestrálních zkouškových období VŠ, prvních ročníků, nežádoucí absence s vlivem na zápočty apod. Naše pevné prázdniny vyžadují informace o možných nabídkách letních mezinárodních táborů do konce března, protože rodiče musí počítat s finančními výdaji, vlastní dovolenou, umístěním dítěte v tuzemském letním táboře, u příbuzných a prarodičů, naplánovat společnou vlastní rodinnou dovolenou – 9 týdnů je dlouhá doba. Přijde-li sebekrásnější pozvánka v květnu, protože spolková země xy má prázdniny od srpna do poloviny září, tak to je problém. Že jejich děti a mládež o prázdninách nechce nikam jezdit, že sami neseženou německé účastníky ve vlastní zemi, to je další extrém. I to se nám stalo – naše děti byly, jejich ne. Na obou stranách jsou občas neschopní vedoucí, nezvládají své skupiny. Z německé strany jsou to často děti, které jednou poprvé na tábor a pochopitelně je jim problematika cizí, nezvyklá, a ještě v zemi, kde nerozumí. Byla jsem konfrontována s informací, že do té doby, do 12 let, mají děti jezdit s rodiči na dovolenou. Projekt, seznamovat a pořádat setkání už školkových dětí a dětí od první třídy našich velmi obětavých partnerů z ... na tom ztroskotal. A měli všechno – uzavřený objekt, perfektní ubytování, stravování, program a dozor. Dále dělají problémy skupiny, které se mezi sebou vůbec neznají a jsou dány dohromady formou cestovní kanceláře na inzerát v novinách. Nebo skupiny tzv. sociálně znevýhodněných z problematických rodin. Aby se dostaly i oni do ciziny. Naprosto zbloudilé. Chování no coment, alkohol, kouření atd. I kázeň našich účastníků v cizině někdy není právě nejlepší. Ale nakonec se nám vždy podařilo to ukočírovat. Systém druhé strany ptát se účastníků co chtějí – to je začátek konce – oni totiž řeknou, že nic a flákají se ke zdraví a jejich vedoucí se moc divili, že naše skupiny mají vždy program i na vlastní náklady. Že využíváme všech možností něco zkusit, něco vyrobit, někam se podívat, něco poznat, prohlédnout si a vidět. Dobrá motivace ze strany pedagogického doprovodu. A řešit konflikty hned na místě, nechat si všechno líbit – bránit své účastníky a zajišťovat jejich bezpečnost i proti odporu hostitelů zavolat policii, pokud jste obtěžováni. Zavolat rodičům, aby si přijeli pro dítě, že nekázní ohrožuje bezpečnost celé skupiny. A jiné příhody ..... Pokaždé se něco objeví – na obou stranách – důležité je právě operativní řešení na místě a ihned.

4. (CZ)

Abychom mohli svým německým partnerům připravit kvalitní reciproční program, jsme závislí na částečné dotaci od MŠMT závislí. Návod na projekt by měl ze strany MŠMT být vypracován podrobně a se všemi požadavky pro úspěšné získání dotace.

Česká strana má pouze dobrovolné spolupracovníky, kteří celou organizaci vykonávají ve svém volném čase a zdarma. Náš německý partner je zaměstnán jako sociální pedagog, má svoji kancelář a počítač, výměna je součástí jeho pracovní náplně.

Pro nás pak bývá problém komunikace – časté telefonování do NSR je drahé. Můžeme telefonovat pouze soukromě, telefony nelze vyúčtovat při jiných akcích družiny.

5. (CZ)

Při našich vymezeních (byly celkem 2) každý rok narážíme na problém ve financování. Nemyslím tím ani tak sehnat prostředky, ale spíš to, že odpovědi od nadací (z grantových řízení) docházejí velmi pozdě. Vzhledem k tomu, že červencovou akci plánujeme již od ledna, tak potvrzení příspěvků v květnu či červnu působí velkou nejistotu, zda akce vůbec bude.

6. (CZ)

1. Jízda autobusem přes CZ-D hranice: Jedná se o problém, se kterým se setkáváme již 5. rok. Jde o to, že v létě pořádáme v SRN dva tábory po sobě (1. a 2. etapu), kdy děti z 2. etapy jedou autobusem, který současně vyzvedává děti z 1. etapy. Velký problém s tím byl poprvé v roce 1998 a konkrétně vždy na dálničním hraničním přechodu Waidhaus – Rozvadov. Jedná se o to, že námi najatá autobusová firma ... nemá zaplacený pro cesty do SRN tzv. PENDL, což však samozřejmě není podmínkou (cena tohoto se pohybuje snad kolem 10 tis. Kč). Němečtí úředníci na hranicích pak každý rok odmítli náš autobus do SRN vpustit s tím, že do SRN veze jinou skupinu dětí než jakou bude vyvážet, to že brání jejich předpisům. A tak v letech 1998 – 2000 byl náš autobus každoročně odstaven s tím, že do SRN nebude vpuštěn, nikdo nám pořádně nedokázal vysvětlit z jakého důvodu přesně a co máme udělat proto, aby se situace neopakovala, pouze nám bylo tvrzeno, že propuštěním by úředníci porušili své předpisy. Nic nepomohly dopisy našeho německého partnera ani materiály o táborech dokazující skutečnost, že náš autobus nejede do SRN v žádném případě za podnikáním. Tato situace se po tyto tři roky opakovala, kdy autobus s malými dětmi byl odstaven i na několik hodin. Vždy ho úředníci propustili až po opakovaných telefonátech a urgencích nejvyšších zástupců všeho partnera, kdy situace byla značně vyhrocená. Až v roce ... jsme cestou našeho partnera ... zjistili snad jednu možnost, jak zabránit těmto problémům. Jednalo se o vyřízení žádosti o výjimku konkrétně na tuto cestu, kterou jsme vyřizovali na úřadě krajské vlády v Regensburgu u .... Nutno podotknout, že se jednalo o jeden list hlavičkového papíru s razítkem úřadu krajské vlády, který nás stál navíc zhruba 120,- DM (později 60 EUR). Při průjezdu hranic v předmětnou jízdu příslušní němečtí úředníci na tento papír reagovali tím, že jej vidí poprvé a vyjadřovali se v duchu, že nic neznamená, nicméně mávli rukou a náš autobus propustili, což se opakovalo i v roce .... Nicméně se domníváme, že toto řešení není optimální, znamená pro nás vícenáklady a navíc dle všeho není příliš závazné a definitivní, kdy jsme odkázáni víceméně na libovůli a momentální náladu příslušných německých hraničních úředníků.

2. Autobusové poplatky v SRN: Již poněkolkáté se nám i v roce ... stalo, že němečtí úředníci vypočítali pro naši výpravu na tábory uvedené pod bodem 1 různou výši poplatků, tj. někdy do místa ... vzdáleného 27 km určili poplatky vypočítané dle počtu osob a dle těchto km, jindy nám řečeno, že do určité vzdálenosti za hranice, což je i náš případ, se žádné poplatky nepožadují a tyto nám nezaúčtovali. Opět závisí na konkrétním úředníkovi, jak se zachová, naše argumenty nerespektují. V dané věci to pro nás v případě naúčtování těchto poplatků opět znamená vícenáklady. Myslíme si, že i v tomto by jednání německých hraničních úředníků mělo být kontinuální a v souladu s příslušnými předpisy, do kterých by nám mělo být umožněno nahlédnout.

3. Centra mládeže: Vzhledem ke skutečnosti, že v této oblasti sami společně s našimi německými partnery již po několik let vyvíjíme aktivní činnost směřující k realizaci Česko-německého centra vzdělávání a setkávání mládeže ....., víme že situace je neutěšená. Na české straně zejména v příhraniční oblasti se SRN chybí pro účely pořádání mládežnických akcí dostačující, kvalitně vybavená a současně cenově dostupná centra, nejen ubytovny bez dalšího. Centra, která by nabízela pro tyto účely zázemí, kapacity a odborný personál. Něco takového, co na německé straně reprezentuje síť tzv. „Jugendherbergen“. Toto u nás chybí a pro pořádání společných česko-německých akcí tak máme značný handicap oproti německé straně. Zejména příprava akcí vyžaduje společná setkání v uvedeném prostoru, což u nás příliš nelze. Sami víme a můžeme potvrdit, že v souvislosti s naší snahou o realizaci centra v Poběžovicích se navíc v této oblasti objevuje mnoho, mnohdy i nadbytečných problémů, a to nejen se sháněním finančních prostředků, ale také s nepochopením a neporozuměním na straně zástupců nejrůznějších institucí a úřadů, ale i starších lidí žijících v pohraničí. Rovněž by zřejmě nebyla špatná kooperace více organizací v tomto za účelem realizace společného

cíle a ne často stávající konkurence a házení klacků pod nohy, kdy si každý hraje „na vlastní písečku“.

4. Krajské úřady: V souvislosti s reformou veřejné správy u nás, kdy na krajské úřady přešlo v oblasti dětí a mládeže mnoho kompetencí z okresních úřadů a zejména MŠMT ČR, je stávající situace taková, kdy jednotlivé krajské úřady prozatím nejsou přesně informovány o svých kompetencích a možnostech, přechod některých agend na ně je pomalejší, odpovědní lidé se to teprve učí. Konkrétní zkušenosti s tímto máme v Karlových Varech, kde nám v souladu s příslušnými podmínkami MŠMT ČR pro poskytnutí dotace ze státního rozpočtu nadregionálním sdružením v rámci programu Zahrančí odmítli vydat potvrzení o činnosti o.s. SOJKA – spolek mladých ve prospěch dětí a mládeže v karlovarském regionu. Ale to ne z důvodu, že bychom zde činnost nevyvíjeli či o nás nevěděli, ale z důvodu, že po vyjádření nejruznějších právníků a jiných odpovědných osob na úřadě uvedli, že vydání tohoto potvrzení není v jejich kompetenci, že by z tohoto mohli mít problém, že je k tomu nikdo nezmocnil, zkrátka a dobře že nejsou oprávněni nějaké potvrzení pro účely oficiálních projektů MŠMT ČR vydávat. Z tohoto důvodu jsme museli stejné martyrium absolvovat na jiných úřadech, kde už ovšem byli vstřícnější.

5. Nabídky školení a kurzů: Zejména na regionální úrovni dle našeho názoru chybí dostatečná nabídka potřebných školení a kurzů (např. pedagog. minimum, vedení mládežnických akcí, legislativní minimum apod.) pro pracovníky s dětmi a mládeží, kdy zejména u nadregionálních organizací jako je ta naše nemohou všichni pracovníci ve svém volném čase cestovat do Prahy apod., rozhodně by proto přivítali nabídku těchto kurzů přímo v místě svého bydliště či na úrovni krajů. Toto by dle našeho názoru měly organizovat právě krajské úřady. Pravdou je, že nějaké kurzy zejména ze strany ICN a podobných institucí v nabídce jsou, ale díky jejich vysoké ceně jsou většinou nedostupné. Jednotliví pracovníci již na neziskovou činnost organizací vynakládají mnoho svého volného času i jiných prostředků, a tak po nich úhrada těchto kurzů nemůže být požadována. A tak se dostáváme i k dalšímu problému, a sice, že na úhradu těchto kurzů povětšinou neexistují možnosti obdržení dotací ze strany příslušných institucí. Je tak velmi obtížné, aby organizace tyto kurzy platily z vlastních prostředků.

6. Mnoho formálních požadavků při podávání žádostí o dotace: Víceméně se v této oblasti požadavky jednotlivých institucí, zejména MŠMT ČR a MZV ČR zvětšují, zejména o formální záležitosti, žádosti jsou čím dál více formálnější a podrobnější, přibývá administrativních požadavků typu ověřené stanovky a IČO (opět větší náklady), navíc jsou každý rok o nějaké nové záležitosti jiné, podmínky se neustále mění.

7. Malá atraktivnost u médií: Tato záležitost nás také pálí. Ještě v letech ... a ... byl ze strany médií a zejména tisku o naše česko – německé akce zájem, vyšlo několik článků, bylo natočeno hned několik reportáží. V poslední době se však ani cestou servisu ČTK media nechytají, o akce neprojevují vůbec zájem, a to víceméně s odůvodněním, že jsou naše akce příliš pozitivní a to nikoho nezajímá. Lidé chtějí vidět pouze senzace a na tábor či jinou mládežnickou akci by přijeli pouze v případě, kdyby se nedejbože někomu něco stalo. Bohužel nám tak v naší činnosti nepomáhají, prezentace v médiích je jedním z nejlepších způsobů prezentace a reklamy, lidé se o nás a naši práci dozvědí, přijdou i noví zájemci. Možná by stálo za úvahu, kdyby v tomto organizacím nějak centrálně pomohlo MŠMT ČR či krajské úřady cestou nějakého centrálního servisu, který má kontakty na zástupci médií či něco podobného.

8. Dotační prostředky jsou často uvolňovány až po akcích. Toto se nám stalo hned několikrát ze strany MŠMT ČR a MZV ČR, víme, že často z objektivních důvodů a ne z důvodu zavinění některých konkrétních úředníků. Přesto nám to několikrát nepříjemně přidělalo problémy, kdy peníze jsme měli smluvně zajištěny, ale fyzicky je obdrželi až po konání akce. Peníze jsme pak nuceni shánět jinde, na akci je již všechno nasmlouváno,

z tohoto důvodu akci nemůžeme ani nechceme zrušit. Letos jsme ze strany MZV ČR dokonce dostali po skončení akce nejen samotné peníze, ale i vyrozumění o obdržení těchto finančních prostředků. Za těchto podmínek je těžké předem naplánovat rozpočet, konkrétní programové body, výlety, vybavení a vůbec možnosti konkrétní akce.

9. Malá motivace Němců: Zdá se nám, že v poslední době se na německé straně zhoršuje obecně jejich přístup v Česko – německým akcím a vůbec k ČR, což se projevuje menším zájmem nových pracovníků, kteří v dnešní době mají značné možnosti směrem na západ i za oceán, ale i rovněž účastníků akcí, kdy se jejich počty zmenšují. Vůbec se ČR po počáteční euforii dostává z předmětu zájmu Německa a Němců, což se neprojevuje jen u mládeže, ale i u příslušných institucí, jejich podpora se rovněž zmenšuje.+;

7. (CZ)

Obecný problém:

- rozdílná struktura sdružení či spolků a zdrojů v ČR oproti BRD:

BRD: organizace zřizované státem (1), organizace komunální (2), organizace občanské (3), organizace církevní (4)

Oproti

ČR: organizace zřizované státem (1), organizace občanské (2), téměř žádné organizace komunální a církevní

- rozdílná struktura „zaměstnanců“ v organizacích:

BRD: většina placených zaměstnanců + dokonalá organizace dobrovolníků

ČR: nedostatek financí na zaplacení profesionálů, většina lidí ve spolcích jsou dobrovolníci

Sportovní volnočasová akce v .... pro děti z obou zemí:

Nedostačující informace o možnosti převozu vybavení přes hranice (tee-pee, vzduchovky, terče, luky, šípy...). Kam hlásit? Nutné? Který právní předpis toto řeší? Existuje poradenská kancelář?

Problém při převozu českých romských dětí přes hranice. (Nemají pas, rodiče jsou sociálně slabí – nezaplatí výrobu pasu), nestačil by potvrzený seznam tam a zpět?

Mezinárodní divadelní dny (na území ČR)

- těžké navazování kontaktů s německými divadelními (amaterskými) skupinami ze strany pořadatelů

- samy české divadelní skupiny nemají žádné německé partnery

- problém porozumění: umět zvolit takovou formu divadla, aby porozuměli i ti, co neumí jazyk souseda, zužuje se výběr možností

Brigády dobrovolníků o prázdninách v ČR

- nejasnosti v legislativě, pracovní povolení? Nutné hlásit? Kam? Pojištění?

- náplň volného času po práci pro různorodost mentality

8. (D)

... o víkendu jsme byli s českými a německými žáky v Praze. Přejezd prázdného autobusu přes Rozvadov nebyl žádným problémem a také na zpáteční cestě jsme projeli hraniční kontrolou v krátkém čase. Možná, že už to tam ... znají...

9. (CZ)

Naše organizace nepořádá žádné česko-německé akce, protože jsme zatím nenašli partnera. Zúčastnili jsme se několika partnerských burz, objeli jsme několik zařízení v Sasku a v Bavorsku, navštívilo nás několik zástupců německých organizací. Spolupráce většinou velmi brzy vyšuměla, hlavně poté, co si němečtí zástupci prohlédli naše zařízení a seznámili se s poměry v našich táborových objektech a v neziskových organizacích. Když už měla sama organizace zájem spolupracovat, bála se nezájmu ze strany německých dětí a mladých lidí o chudé české poměry.

10. (CZ)

Pro naši organizaci je hlavním problémem, který se odráží ve všech oblastech naší činnosti a působnosti, nedořešené financování základních výdajů sdružení. Proto abychom mohli pracovat dobře na konkrétních projektech, je potřeba abychom měli vlastní profil, webové stránky, prostředky na prezentaci činnosti sdružení. Potřebujeme prostory, kde se budeme scházet, kde budeme jednat a pracovat na projektech, kde budeme archivovat a shromažďovat své dokumenty, kam budeme moci pozvat veřejnost. Na sestavení výroční zprávy potřebujeme přinejmenším počítač, tiskárnu, papíry. Pokud chceme, aby práce na projektech byla kvalitní, musíme zajistit odborné školení dobrovolníků, kteří u nás pracují. Uvedené potřeby je nutné z něčeho financovat. Oficiálně je ovšem nemáme z čeho financovat. Pokud žádáme o příspěvek na konkrétní projekt, vždy musíme předkládat vyrovnaný finanční plán – to znamená, že příjmy se musí rovnat výdajům. Z projektů tedy oficiálně žádný zisk mít nemůžeme. Další příjmy na základní správu sdružení by mohly plynout z členských příspěvků. Protože jsme ale malé sdružení a všichni členové našeho sdružení u nás pracují ve svém volném čase a jedná se především o studenty, nemají už kdy by si vydělali na členské příspěvky, tento zdroj tedy opět nepřichází v úvahu. Správa sdružení není projekt, nelze na ni tedy zažádat v žádném fondu, v nadaci, v programu. Jedinou možností zůstává místní zdroj – obec. Obce jednak přispívají neziskovým organizacím směšnou částkou a jednak upřednostňují tradiční organizace jako jsou sportovní kluby, myslivci, junáci apod. Oficiálně tedy neexistuje cesta, jak malá nezisková místní organizace může financovat své základní potřeby. Naštěstí existuje neoficiální cesta, protože kdyby neexistovala, malé místní neziskové organizace zaniknou. Zřejmě je tato neoficiální cesta trpěna a schválně přehlížena i úřady. Potom je ovšem otázka, proč z oficiální cesty neudělat cestu oficiální. Naše německá partnerská organizace má zakotveno v zásadách hospodaření, že 20 % z příjmů na každý projekt je z projektu převedeno na financování základních výdajů organizace, jako je nájem prostor, vybavení kanceláře, personální náklady atd. – ideální řešení – pokud je organizace aktivní a činná, má peníze na své vlastní přežití, pokud není činná a aktivní nemá peníze na své přežití.

Druhým velkým problémem je pro nás neexistence sebraných právních předpisů pro oblast práce s dětmi a mládeží v mezinárodním kontextu. Protože veškerý čas věnujeme psaní žádostí o grant, administrativě a přípravě projektů, nemáme čas hledat po knihovnách a internetu jednotlivé právní předpisy a skládat si je dohromady. Všechny akce, které pro děti a mládež pořádáme, organizujeme s velmi malým pojetím o platných právních předpisech, což je pro nás všechny velmi riskantní.

Pro financování naší činnosti existuje celkem velké množství zdrojů. Zdaleka ale nevyužíváme všechny. Důvodem je, že nám kladou neúnosné formální požadavky k podání žádosti o příspěvek. Například ačkoliv bychom až doposud měli nárok na dotaci od MŠMT, nemohli jsme akceptovat podmínku, aby se účastníci výměn stali našimi členy, protože to neodpovídá filozofii našeho sdružení, bylo by to v rozporu s našimi stanovami a navíc je to z reálného pohledu nesmysl. Většina nadací a institucí, které nás podporují, má velmi dlouhé

formuláře a požaduje spousty dokumentů, které musíme těžko shánět a z našeho pohledu o ničem nevypovídají. Protože veškerou práci s podáváním žádostí o příspěvek u nás zajišťují dobrovolníci ve volném čase, stává se nám často, že nám nezbývá čas na kvalitní zajištění obsahu projektu. Česko-německý fond budoucnosti má ze všech nás podporujících institucí nejschůdnější požadavky a formuláře, zda naše akce bude podpořena a v jaké výši nebo ne nám ovšem dává vědět až třeba týden před začátkem akce, takže pokaždé riskujeme zrušení akce týden před začátkem. Smlouva podepsaná fondem pro nás chodí vždy až po skončení akce a kolikrát velmi krátce před tím, než máme odeslat závěrečnou zprávu. Česká národní agentura Mládež má velmi komplikované a zdouhavé formuláře. Náš německý partner má pokaždé nárok žádat o prostředky Tandem Regensburg, je pro nás ale nereálné plánovat akci rok a půl dopředu, protože naše projekty vznikají spontánně na základě přání samotných mladých lidí. Jeden termín ročně pro podávání žádostí je pro nás nepřekonatelná překážka.

Občas máme problémy se získáním účastníků pro naše projekty na německé straně. Na české je to někdy z důvodu toho, že do poslední chvíle nevíme, zda a v jaké výši bude náš projekt podpořen.

Dvě poznámky k hospitacím: bylo by dobré, aby povinností hostitelské organizace hospitantů bylo zajistit kontaktní osobu pro hospitantů. Hospitantům často není jasné na koho se s čím v hostitelské organizaci mohou obrátit. Zároveň by měla mít hostitelská organizace písemně zpracovanou náplň činnosti hospitantů. Často se nám stalo, že hospitanti vůbec nevěděli, co vlastně mají dělat.

Protože naše německá partnerská organizace sídlí 900 km daleko od nás, máme pokaždé problémy s financováním přípravného setkání. Ne vše se dá domluvit telefonicky nebo přes internet. Pokud na každé straně na projektu pracuje hned několik lidí, vyšplhá rozpočet přípravného setkání na celkem velkou částku, kterou naši donátoři většinou nejsou ochotni akceptovat.

Často se setkáváme s nedůvěrou ze strany rodičů. Chápu nás jako cestovní kancelář a nedokážou ocenit práci dobrovolníků na projektech. Nás to dotlačilo k tomu, že akce pro děti už skoro vůbec neděláme, právě proto abychom se vyvarovali neustálých problémů s rodiči.

S tímto určitě souvisí, že mnohdy nejsem ve všem kompetentní. Protože všichni pracujeme dobrovolně a nemáme tak žádný volný čas, ve kterém bychom si mohli přivydělávat, nemáme prostředky na to, abychom si sami hradili školení. Často jsou nám školení i nedostupná, protože jsou většinou v Praze nebo jiných velkých městech a cestování by nám sebralo čas, který potřebujeme věnovat něčemu jinému. Zároveň nemá naše organizace zdroje, ze kterých by nám hradila školení a kurzy. Pokud už se vyskytne možnost levného a dostupného školení (viz. akce Tandemu), bývá omezená kapacita účastníků.

Určitým problémem jsou pro nás i termíny akcí. Z německé strany je vždy přání organizovat akce v době jejich prázdnin, na naší straně pak musíme žádat o uvolnění účastníků z výuky a ne vždy se setkáme s pochopením škol a hlavně rodičů.

Nedořešeným problémem pro nás zůstává jazyková stránka. Nechceme omezovat naše setkání pouze na účastníky, kteří mluví anglicky nebo německy. Z toho důvodu musíme zajišťovat překládání některých částí programu. Zaplatit profesionálního překladatele si ale ve většině případů dovolit nemůžeme. Pokud nám překládají neprofesionálové, nebo překládáme sami, velké množství informací tím pádem uniká.

Když organizujeme výměnu mládeže v České republice, řešíme pokaždé problém ubytování. V naší zemi existuje pouze drahé exkluzivní ubytování nebo levné pro německou stranu nepřijatelné a hlavně nereprezentativní ubytování. Velmi obtížně se hledá středně kvalitní a cenově dostupné ubytování.

Naše setkávání s gymnasiem v ... jsou financovány z ....., která rozděluje prostředky ze Spolkovéhoho plánu pro děti a mládež (KJP). Příslušným ministerstvem je ministerstvo pro rodinu, mládež, seniory a ženy (už nevím přesně v jakém pořadí, ale to je jedno, ten název je prostě příliš dlouhý!). Ve směrnících, podle kterých se mají organizovat mládežnická setkání, je určeno, že hosté mají přebírat náklady na jízdné a hostitelé náklady na ubytování a stravování. Na naší straně to není problém, dostáváme dostatečnou finanční podporu, abychom mohli zaplatit ubytování Čechů v mládežnických ubytovnách, povětšinou ještě dost zbyde, tak abychom je mohli podpořit i při zaplacení jízdného. Ale náš partner je jak už bylo řečeno....., nemají žádné možnosti, aby zaplatili ubytování větším skupinám.

To by ohrozilo rozpočet školy. Také ubytování v rodinách nepřichází vždy v úvahu, protože to neumožňuje bytová ani finanční situace v rodinách. Mnozí nebo dokonce většina spolků nebo organizací, které mají zájem o výměny, nemají možnost ubytovat německé účastníky. To představuje rozhodující překážku v organizování nových setkání.

12. (D)

V současné době bohužel už neorganizujeme žádná setkání mládeže. A to z toho důvodu, že náš kolega....., který to doposud organizoval a který také trochu mluví česky, u nás už nepracuje.

Z doby, kdy tady ještě pracoval, vím o tom, že problém při česko-německých setkáváních mládeže tkví především v tom, že němečtí žáci projevují malý zájem o účast na těchto akcích. A tak se v roce... nemohla díky nízkému zájmu uskutečnit cesta do...Na německé straně se pracovních táborů (pokud vím, konaly se dva, v .... a v....) účastnili vždy jen 2 až 4 němečtí žáci, zatímco na české straně byl zájem podstatně větší (asi 15-20 účastníků).

Obecně máme samozřejmě zájem spolupracovat s našimi českými sousedy a umožnit setkání. Hlavní překážkou byl dosud malý zájem ze strany německé mládeže. Také omezená pracovní doba představuje další problém. Máme pouze 1,5 pracovního místa na 35 církevních obcí. Otázka proto zní: Kdo to bude dělat? Kdo má potřebný čas?

13. (D)

Bylo by třeba, aby naše žákyně během praxe v Německu a v České republice nemusely pokaždé žádat o pracovní povolení. Úřady často mlčky tolerují práci více či méně bez příslušného povolení, ale to dlouhodobě nemůže být žádný dobrý základ.

V rámci německo-českých setkávání by bylo žádoucí uskutečnit také výměnu učitelů.

14. (D)

V té době jsme měli těžkosti především s administrativní náročností při sestavení žádosti o projekt a s pozdním schválením finančních prostředků. Hlavním problémem zůstává, že příspěvky na uhrazení pevného personálu nejsou ze strany většiny donátorů a nadací poskytovány vůbec nebo jen ve velice omezené míře, zatímco honoráře pro referenty nejsou zpravidla vůbec žádným problémem. Aby se setkání vydařilo, není nutné mít dobré vybavení nebo vynaložit vysoké prostředky na jízdné a materiály, nýbrž právě zkušené a dobře vyškolené pracovníky.

Dalším problémem, který je velice obtížný, je finanční podpora víkendových seminářů včetně zajištění osobních nákladů, protože většina finančních podpůrných programů požaduje minimální délku pěti nebo šesti dnů. Právě v příhraniční oblasti by měli být více podporováni

akce konané o víkendu. Více smyslu dávají sice akce delší, ale je docela obtížné najít šest po sobě jdoucích dnů, v kterých by Češi a Němci měli čas (kvůli dovolené, prázdninám) a v kterých by bylo požadované ubytování volné.

15. (D)

Problémy se nacházejí dle naší zkušenosti v následujících oblastech:

1. Příliš krátké doby na zpracování, přípravu, získání účastníků a termíny odevzání projektů
2. Ze strany českých účastníků nedostatečné jazykové znalosti běžných komunikačních jazyků angličtiny nebo němčiny. To je o to závažnější, že takové problémy nemáme s partnery ze zemí jako je Polsko, Ukrajina, Slovinsko nebo Finsko.

16. (D)

Problémy, které máme s Čechy, se nedají srovnávat s těmi, které zažíváme v souvislosti s tzv. „třetími zeměmi“ (Rusko, Bělorusko, Ukrajina atd.). Naše výměny s Českem fungují vlastně hladce, přestože s dlouhodobějšími službami chceme začít až za několik měsíců.

Pokud s tím nastanou problémy, zase se ozveme.

Přesto vítáme vaši iniciativu a přejeme vám mnoho úspěchů.

Máme zájem, aby všechny tyto problémy s vízem a povolení k pobytu byly řešeny na evropské úrovni, např. speciálním právem pobytu pro dobrovolníky a praktikanty, jehož plnění by měl na starosti cizinecký úřad, aniž by bylo nutné dotazovat se u úřadu práce.

17. (D)

Během česko-německých setkání bylo naplánováno překročení hranice..., tudíž jsme předem informovali úřady na česko-německé hranici, abychom tak mohli zajistit hladký průběh setkání také během samotných akcí. Ještě v úterý během cesty tam jsme mluvili o celé situaci na místě s celníkem. Všechno vypadalo, že je úplně jasné. Celníci byli informováni, ochotní a ujistili nás, že jsme dodali všechny potřebné formuláře a že je mají k dispozici. A tak mi ve čtvrtek připadla úloha, abych jel s českým autobusem jako zodpovědná osoba, která měla za úkol vyzvednout německé účastníky setkání v .... na nádraží v .... Když jsem přijel na hranice, celník mě pozdravil slovy: „Á, vy jste ten...“ Doufal jsem, že můj první osobní kontakt na hranici proběhne bez problémů, tak jak bylo naplánováno. Ale následující věta „Tak to máme problém“ mě vrátila zpátky do reality. Faktem bylo, to jsem se postupně dozvěděl, že chybělo jedno povolení. Nesvědčilo to o perfektní komunikaci na hraničním přechodu, vždyť mi přeci předtím celníci přislíbili, že všechny formality jsou zařízeny k jejich spokojenosti a že budeme rychle odbaveni. K tomu všemu jsem měl ještě zaplatit osobokilometry, od kterých mě měly vlastně zachránit různé vyrozumění. Tak jsem nejdříve stál před uzavřenou hranicí, zatímco na nádraží v Pasově čekalo třicet mladých lidí na autobus. V dešti!

Trochu bezradně jsem přemýšlel o tom, kterému ze svých kolegů v dalekých Čechách mám zavolat jako prvnímu. Během toho jsem byl neustále informován, že „šéf“ právě telefonoval se zemskou vládou, aby se poradil, co se mnou. Po půlhodině bezvýsledného čekání, během níž mi energický celník předčítal podmínky vjezdu, se nakonec přede mnou otevřela hraniční závora. Mohl jsem vyjet a to sice s odůvodněním „Není to správné, ale uděláme výjimku“. A tak jsem sice pozdě, ale zato šťastný vyrazil směrem na Pasov. Celníkovi jsem decetně naznačil, že se zase objevím...

Překročení hranice číslo dvě a tři jsme zvládli. Dalším činům zdar!

Společné výpravy v pátek a cesta do nemocnice mi připravily příležitosti k překročení hranice po čtvrté až po sedmé. Tyto přejezdy sice neproběhly úplně hladce, ale nenastaly žádné velké těžkosti. Vrchol mých zkušeností na hranici se ale odehrál v neděli. Po oslavách, které se odehrály předchozí večer, vyrazil autobus s trochu vyčerpaným německým osazenstvem i řidičem s lehkým zpožděním směrem... Dávali jsme pozor na čas odjezdu vlaku. Díky zmatení, které se vyskytuje všeobecně v neděli ráno, jsme na hranici dorazili fakt pozdě. Bývalo by bylo možné stihnout ten vlak, ostatně jen za předpokladu rychlého odbavení na hranici. V cestě nemělo nic stát, protože jsem toho celníka už osobně znal a všichni věděli, že chybějící povolení nepadne z nebe ani v neděli. A tak jsem měl dobrou náladu. Moje očekávání mě skutečně nezklamala. Čeští úředníci - příjemní jako vždy- pracovali rychle a tak se náš plán ještě více opozdil. A také německá strana, která mě už znala, mi dovolila překročit hranici už po osmé. Před námi už byla jen pasová kontrola na německé straně. A právě při ní ztroskotal náš plán stihnout přeci jenom ten vlak. Začalo to tím, že nejdříve byli všichni úředníci tak zaměstnaní, že nikdo z nich nebyl k nalezení v kanceláři. Špatný dojem pak opět potvrdil jeden úředník tím, že pečlivě zkontroloval všechny pasy a po jednom je rozdával účastníkům, nakonec nechal vyklidit celý autobus. Účastníci projevili svou nevoli nad důležitostí jednoho dolnobavorského celníka. A tak jsme se v klidu rozjeli směrem na Pasov, vlak už byl pryč. Všichni účastníci se přeci jen dostali domů, mě osobně čekalo ještě deváté a desáté překročení hranice, které proběhlo poměrně v klidu.

Za zaznamenání stojí fakt, že za dané problémy byli skoro výlučně odpovědní celníci na německé straně. Pro někoho jako jsem já (jehož zkušenosti s hranicemi se omezují na otevřené hranice bez jakékoli kontroly) byly tyto poznatky na česko-německé hranici směšné co se týká toho, že „bychom si měli být vědomi velkorysosti Evropy jako neocenitelné výhody“. Celkové osvobození od daně pro občanská sdružení nebo uznávané organizace mládežnické pomoci organizující přeshraniční aktivity v příhraničním prostoru by znamenalo velkou úlevu (alespoň transparentní, rychlý a nebyrokratický postup osvobození předcházející překročení hranice).

Vzhledem k tomu, že i při rychlém vstupu do Evropské unie bude velkorysost mezi Čechy a Němci delší dobu mimo hru, bude odstraňování překážek hrát po léta důležitou roli. Přeji Vám hodně úspěchů.

18. (CZ)

... dostala jsem od Vas prosbu o prispevek k vylepseni cesko-nemeckych akci. Ja osobne nemam zadne pripominky. Od .... jsem vyjela dvakrat, a to na ... do .... Jiz od pocatku byla organizace bez problemu, pobyt se vzdy vydaril. Dodnes z techto poznatku cerpam. Jedine, co bych osobne privitala, jsou pravidelne informace o chystanych akcich. Pokud by to bylo mozne, uvitala bych formu e-mailu nebo posty...

19. (CZ)

Kazdorocne .... porada cyklistickou jizdu ..... Akce zacina na ceskem uzemi a konci na nemeckem. Po skonzeni je tedy nutne vyzvednout ceske ucastniky v .... a zde vyvstavaji caste problemy - jak dopravit prazdny autobus s privesem na kola do .... Bylo nam receno, ze prazdny autobus proste do Nemecka nemuze, Cela akce se jiz konala po seste a pokazde bylo toto reseno jinak. Pokusim se nastinit nase kazdorocni problemy:

rok ... cestí účastníci byli odvezeni našimi německými přáteli zpět na česko-německou hranici mikrobusey. Zde na nás čekal český autobus, kola byla odvezena osobním autem s velkým privesem z ... do ...

rok ... - protože obsazený autobus je, pokud je tam 12 lidí, premluvili jsme 12 známých, že je svezeme za 200,- Kč do ... a v ceně bude koupaní v lázních. Nevýhoda byla, že jsme mohli vzít o 12 účastníků akce méně, výhoda, že jsme přilepsili rozpočtu o 2400 Kč

rok ... - to samé jako v roce ... , ale počet účastníků o akci stoupa

rok ....- ráno jsme vzbudili 12 ... a jeli na hranice, vlezli do autobusu a jeli zpět do .... - muselo se vstávat v 6,00 hod po předeslé oslavě, jen kvůli přejezdu 20 metru hranice

rok ... - poprvé jsme měli známého německého policistu, který zavolal na hranice a domluvil o co se jedná a ať nás pustí, já jsem ještě jednou osobně a sám dojel na hranice pro autobus, zda je vše v pořádku, jaké bylo mé překvapení, když mi německí celníci tvrdili, že o zadné vyhlášení, která zakazuje vjezd českých prázdných autobusů do SNR nic neví - no jo no známosti fungují i v Německu !!!

rok ... - opět s pomocí německého policisty-známeho zcela bez komplikací sám přijel český autobus do ....

20. (CZ)

Školní výměny mládeže. Za první hraje velkou roli pozadí – výuka německého jazyka. Jednak se stále méně dětí učí německy a jednak klesá úroveň znalostí. Druhým problémem je, že výměny organizují učitelé, kteří k tomu nemají většinou podmínky. Zatímco jsou na výměně, musí se vlastně uvolnit z výuky a někdo za ně musí suplovat, tím se dostávají do neoblíbenosti ostatních učitelů. Jenom ojediněle jsou za to odměněni. Učitel – organizátor musí zajistit pro výměnu finance. Existuje skupina žáků, kteří pocházejí ze špatných nebo běžných poměrů, pro které je Německo atraktivní, ale mají málo peněz. Druhá skupina žáků pochází z bohatých rodin, pro ně výměny atraktivní nejsou, protože mohou využívat jiných možností. Výměně se tedy účastní spíše první skupina žáků a pro ně je nutné výměnu zorganizovat co nejlevněji. Učitel začne tedy pátrat po zdrojích financování, možnosti, kde toto vyzvědět existují. První na co však učitel narazí je, že formuláře pro podávání žádostí jsou velmi komplikované. Když už by se jimi prokousal, čeká ho další překážka. Na projekt většinou získá pouze zálohu, málokdy rovnou celou částku. Existuje možnost půjčit si potřebné peníze od školy, za které ovšem ručí a které mu vedení jenom s nevolí uvolní, nebo do projektu investuje své vlastní peníze. To se stane většinou důvodem, proč se učitel do organizování výměny nechce pustit. O týmové práci většinou nelze mluvit, každé vedení je radši, když akci organizuje jeden jediný člověk.

Česko-německé školní výměny mládeže se většinou pojmají jako zájezdy cestovních kanceláří – jedeme na výlet a máme zajištěný program. Jedná se o nekomunikativní přístup, kdy obě skupiny fungují spíše samostatně než dohromady.

Je zde ještě politicko-společenská rovina. Neustále omílané česko-německé vztahy a sudetoněmecká tematika působí na mladé lidi spíše negativně a získávají tak odstup k česko-německým akcím.

U mimoškolních akcí chybí většinou personální zabezpečení projektů. Pustit se do organizování výměny s sebou přináší velké riziko. Termíny podávání žádostí nutí organizace plánovat akce nejméně rok dopředu, což je ale pro organizace, ve kterých pracují dobrovolníci, velmi nereálné. Mnoho těch, kteří by se do organizování výměny pustili, odradí dlouhé a komplikované formuláře. Mnohdy jim chybí odhad a nejsou například schopni sestavit rozpočet. Přibývají k tomu i jazykové problémy, jak komunikovat s partnerskou organizací? Většina problémů vyplývá z toho, že informační a poradenská místa, jako jsou Tandem a Česko-německý fond budoucnosti, existují v Praze, Brně, Plzni. Chybí regionální školící a poradenská centra. Dobrovolníci si nemohou vzít z práce den volna a zajet do Prahy

na konzultace. Pokud by si na konzultace mohli zajít ve svém krajském městě, bylo by to pro ně jistě jednodušší.

21. (CZ)

... co me napada hned je, ze jsem mela treba problemy s tim, ze mi na zacatku poradne nerekli, co vlastne vsechno mam a budu delat, takže jsem se porad chodila ptat. Bylo by totiz dobre, kdyby se hned vyjasnilo, co vsechno ten clovek bude delat. Taky kvuli tomu, aby pak nedostal nejake ukoly, ktere nejsou jeho povinnosti....

22. (CZ)

Dekuji za zaslani informaci o projektu. Nse sdruzeni pravidelne vymenuje skupiny ze SRN a tradiční zásadní problémy jsou tyto:

1. Musime hradit tzv. osobokilometry za prujezd Nemeckem, přestože poctive vypisujeme a ověřujeme předepsané formuláře.
2. Přestože naše děti jezdí do SRN na reciproční bezmála zdarma (hradí německý partner) na naše skupiny dostáváme max. do 300 Kč na osobu a den (málokdy celou). Za tuto cenu je nutné vybírat od partnerů další poplatky, abychom mohli zaplatit jejich pobyt.
3. Němečtí partneři si nařikají, že musí za průjezd ČR autobuse také platit, přestože by dětské a mládežnické skupiny od poplatku měly být osvobozeny...

23. (CZ)

Na dobrovolnou službu jsem chtěl odjet pouze do České republiky. Mnoho organizací mě odmítlo s tím, že mi nemůže zaručit, že mě vyšlou právě do České republiky. Vízum do dneška nemám. Za prvé po mě zastupitelský úřad požadoval velké množství formalit (jako třeba nájemní smlouvu) a za druhé by vyřízení trvalo velmi dlouho, pro vízum bych si musel dojet do Německa. Trochu je problém s tím, že pokud bych byl nemocný, musím si ošetření zaplatit nejdříve sám, až později mi to pojišťovna proplatí.

24. (CZ)

ja jsem nemel v Nemecku zadne vazne problemy. Muj pobyt byl pouze trimesicni, takže jsem vizum ani nepotreboval. Ale se zabezpecenim jsem byl spokojen na obou stranach. Vse fungovalo, nic mi nechybelo. Myslim, ze je to az moc pripravene, uplny socialismus. Poradne jsem nic nedelal a mel jsem se skvele. Opravdu socialismus. O to nestojim. Byly to krasne prazdniny, ale zadna sluzba, nic takoveho. Dobre bydleni, dobre jidlo, plno volneho casu. Nemohl jsem se ale zbavit dojmu, ze vsechno co pro nas delaji je opravdu jen kvuli grantu, ktery na nas cerpali. Kdyby jim z nas nezbyvalo dost penez, tak by to davno zrusili. Pro me to bylo dobre, ze jsem se zdokonalil v NJ a seznamil se s mnoha lidmi z cele Evropy, ale jinak je to podvod. Jeden Anglican tam byl timto zpusobem dva roky, proste se flakal a oni ho zivili. Hruza. Kdyz to clovek vidi, tak se nedivim, ze nechce platit dane. Za ty penize, ktere jsem tam cerpal na ubytovani, stravu a dopravu bych se naucil dalsi tri reci. Organizace, ktera me prijimala ze me nemela zadny uzitek a taky po me nic nechtela, proste me tam jen meli a cerpali na me prispevky, stejne jako na vsechny ostatni dobrovolniky. Kdybych rozhodoval o pridlovani tech grantu, tak bych to hodne zprisnil a kazdeho zajimal.

25. (CZ)

Nejotravnější byly fronty na německé ambasade.

26. (CZ)

Mezi hlavní potíže zařazuji:

1. Velmi odlišnou strukturu mládežnických organizací v ČR a v Německu. V oblasti vědy a techniky téměř nemáme partnera mimo bývalé východoněmecké země.
2. Potřebu s velkým předstihem plánovat společné akce, kdy vůbec nevíme zda budeme mít finance nebo zájemce.
3. Nemožnost uvolnit školní mládež v době školního vyučování v Německu.
4. Malý zájem z německé strany o spolupráci (mimo bývalé východoněmecké země)
5. Jistý pocit nadřazenosti a přehlížení ze strany německých organizátorů (který nikdy nevyslovili, ale lze jej mnohdy vycítit)
6. Určitá jazyková bariéra
7. Absence dlouhodobějších vztahů, které by umožnily rozvíjet systematickou například každoroční spolupráci na dlouhodobých projektech.

27. (CZ)

S vízem problémy mám. Požádala jsem o něj už ... a stále nic. (Pas mi nechali, jenom jsem dostala do něj razítko, že jsem požádala o vízum.) Volala jsem na německé velvyslanectví a řekli mi, že to vážně na úřadech v Lipsku. Chci tam jet bez víza, stejně jedu na vánoce domů, a až v Lipsku si to vyřídím. Doufám jen, že na hranicích jim nebude vadit to razítko v pase.

28. (CZ)

Jediny větší problém, se kterým se (stále :-)) setkáváme, je nezajímání Němců o problematiku Sudet nebo o česko-německé vztahy vůbec - tedy myslím u mladých lidí. Další problém jsou německé prázdniny, které začínají jinak, než naše, takže se musíme přizpůsobovat s nacasováním akcí.

29. (CZ)

... vím jenom, že jsem byl na německé ambasádě zaskočen, že žádost o vízum je v němčině a musí se i německy vyplnit. Jakožto němčinou takřka nezasaženému se mi to zdálo dost těžký oříšek. S vděkem vzpomínám na sympatickou slečnu, která mi s vyplněním pomohla. Představa, že bych musel přijet opět 160 km mě děsila. Možná by nebylo špatné, aby ČNA měla žádosti k dispozici a zájemce o EVS si je mohl nejdříve sám vyplnit...

30. (CZ)

Musím říct, že když jsem vloni v Praze zadala o vízum, byl to horor (3x jsem tam stála asi 5 hodin), ale když má člověk všechny papíry, tak myslím, že problém není!!! V ..., když jsem si vízum prodlužovala, tak se všemi nalezitostmi to taky nebyl problém. Myslím, že dobrovolná služba je v pohode, co se byrokracie týče....

31. (CZ)

At hledam, jak hledam, opravdu jsem zadne vetsi problemy nezazil. Pouze mi jiz primo v SRN neprodlouzili okamzite vizum, ikdyz jsem predlozil vsechny pozadovane dokumenty, jelikoz jim neprisli nektere doklady z ambasady v CR, které meli poslat hned, jak mi udelili vizum. Doufam, ze vse se rychle vyridi a vizum mi bude prodlouzeno. Zaroven bych Vas chtel pozadat, zda by jste mi nemohla poslat email. adresy na studenty, kteri maji studovat v Berline popr. severneji, mohli bychom se spojit a vyuzivat tak lepe Wochenendtiket. Studenty v Greifswaldu jsem jiz obeslal. Prvni moznost se naskyta jiz tuto sobotu. Moc dekuji.

32. (CZ)

se svym pobytem jsem byla ze vsech hledisek velmi spokojena. Nemecka zaliba v papirovani a presnosti sice byla nekdy obtiznejsi, ale zaroven se dalo pocitat s naprostou spolehlivosti. Jedina vec, která me trosku zarazila a zdala se mi nepochopitelna, bylo to ze nemecka univerzita (Frankfurt an der Oder) bezpodminecne pro zapis vyzadovala pojisteni u nemecké zdravotni pojistovny a ceske vubec neuznavala. K tomu jen dodavam, ze nemecké pojisteni prijde na 5 mesicu na 250 euro, zatimco ceske na 1600,- Kc.

33. (CZ)

nedávno jsem se vrátil z půlročního studijního pobytu v nemeckém Freiburgu, zprostředkovaného stipendijním programem Erasmus/Socrates při Masarykově univerzitě v Brně. Rád zprostředkuji informace týkající se problému českého studenta v Nemecku, protože je mám stále v živé paměti. Kromě toho si myslím, že pro zahraničního studenta není nic důležitější než podpora a pomoc hostitelské univerzity.

34. (CZ)

v Nemecku jsem studoval v letním semestru 2002, konkrétně v Regensburgu. Stipendium mi poskytl Europaeum -Ost-West-Zentrum univerzity Regensburg. Ani s výplatou peněz ani se získáním potřebných úředních nálezitostí jsem neměl potíže. Je jen třeba dát si pozor na měsíční lhůtu pro vystavení víza a poměrně omezené otevírací hodiny na velvyslanectví v Praze. Pokud vím, vyskytly se u některých stipendistů potíže při uznávání zdravotního pojištění uzavřeného v Čechách. Každopádně v tom panuje značná úřednická svestole. Jednoduše (ale i draze) je získat si zdravotní pojištění až v Nemecku. Nebyl problém vyřídit si získání Lohnsteuerkarte s pracovním povolením na tři měsíce, ani sehnat brigádu, ale danové odvody a platby sociálního pojištění odváděly různé firmy za studenty značně rozdílně, a to i při stejné výši výdelku. Šéf pobočky, kde jsem pracoval já, tvrdil, že sám přilís tomuto systému nerozumí. Konkrétně v Regensburgu dostali všichni stipendisté ubytování na koleji, ovšem ceny některých kolejí značně převyšují nejmenší ve Wohngemeinschaft a obecně nebyl problém si sehnat ubytování soukromě. Navíc by tím člověk ušetřil poplatky za rezervaci pokoje na koleji ve výši asi 130 Euro.

35. (CZ)

...jenom krátce jsem se zamyslel nad problémy s kterými jsem bojoval před odjezdem a během pobytu v Nemecku a rozhodně mi v hlavě utkvěly nepříjemnosti s birokracií. Nejlepší snad shrnout problémy v bodech.

Nemecke velvyslanectvi:

- na internetu nabizeji formulare, které si doma vyplníte ale u prepážky vám je nevezmou a musíte dělat na místě všechno ve spechu znovu
- fronty jsou neúnosné, já sám jsem čekal před dveřmi velvyslanectví dvakrát, protože jsem se během tři hodin nedostal dovnitř a pak již zavírali a v druhém případě jsem musel přijít dvě hodiny před otevřením abych se za dopoledne dostal dovnitř
- nezazil jsem nepříjemnější úřednice než jsou právě na německém velvyslanectví

Nemecký zahraniční úřad:

- problémy s prodloužením víza kvůli zdravotnímu pojištění; přesto že jsem měl celoroční pojištění od Allianz, tak jsem si musel nechat faxem poslat potvrzení v Německu co všechno pojištění hraje; při prodloužení víza mě ale upozornili, že mi stejné potvrzení příště nemusí stačit vzhledem k neustalým změnám norem
- a opět nepříjemnost úřednic, s tím ale něco udělat bude někdy teze:)

Děkuji za možnost se vyjádřit a věřím, že v prosazování alespoň některých bodů budete úspěšní.

36. (CZ)

Pokusím se popsat nějaké své zkušenosti se stipendijními pobyty v Německu a problémy z toho plynoucí. O tento letní semestr jsem získala stipendium a byla na čas na Heinrich Heine Uni Düsseldorf. Problémy s tím spojené:

najem jsme museli platit ještě z Čech, což se neobeslo bez poplatku bankám, které nejsou zrovna mále.

přestože jsem si o vízum zadala s dostatečným předstihem (měsíc a půl před odjezdem do Německa), nedostala jsem ho a musela si pro něj přijet z Německa, dle všeho byl hlavním problémem v tom, že jsem před rokem byla na stipendiu ve Frankfurtu nad Mohánem, takže asi zjišťovali po všech možných policiích, jestli nejsme terorista...:-)

po příjezdu trvalo skoro týden, než jsme dostali od Auslandsamtu Semesterticket, takže jsme ten týden jezdili jako páka za jednotlivé listky

Ve srovnání s letním semestrem 2000/2001 ve Frankfurtu nad Mohánem to teda byla pakárna. Tam jsem v klidu kolej zaplatila až po příjezdu do F/M, Ticket jsem dostala druhý den a exmatrikulaci mi poslali postou.

Co se týká vlastního studia, tak to se obcházelo bez problému a naopak mě docela německý přístup nadchnul.

37. (CZ)

- mé zkušenosti jsou naimíru kladné. nezazila jsem vlastní žádné špatné zacházení, ani na pověstnou německou byrokracii a nevrle úředníky cizinecké policie se nemohu stěžovat, všude se ke mně chovali velmi mile a necinili mi sebemenší problémy. důvodem se ovšem zda být, že jsem po celou dobu měla status výměnného studenta, který nezamýšlel v Německu setrvat déle. v takovém případě by se dalo očekávat jejich chování značně nepříjemnější.

- na vízum v Praze jsem čekala měsíc, ale patřilo to zcela k normě, cíli na této straně bych neviděla problém. každý o delší čekaci lhuťe byl předem srozuměn.

obávám se, že to ode mně bude všechno. opravdu si nevybavím jediný závažnější konflikt. i na univerzitu byl personál velmi vstřícný, ochota leckdy vyšší než ta, kterou znám z Prahy.

38. (CZ)

Strasne moc se omlouvam, ale ty zacatky tu nejsou nejjednodussi a mela jsem hodne prace. Tak k tomu pojisteni, jednalo se o povinne zdravotni pojisteni, v Nemecku to vyplyva ze zakona, vsichni nas presvedcovali, ze si ho mame radeji platit v tam, ale bylo to asi 100DM mesicne, coz mi teda prislo dost, navic jsem mela zaplacení cestovní pojisteni u nas. V pripade, ze ma nekdo pojisteni zahranicni, musi jit napred na nakou nemeckou pojistovnu, kde mu potvrdi, ze je to srovnatelný a pak s tim papirem na cizineckou policii se zadosti o povolení k pobytu, no a tam mi vysvetlili, proc mi to nemuzou uznat, ze to neobsahuje pojisteni pro pripad tehotenství a jeste neco, ale byli tak fajn, ze mi poradili, abych se obratila na svou pojistovnu, ktera by mi mohla napsat potvrzení, ze to vlastne zahrnutý je, no a tak jsem sla do Victorie, u ktere jsem byla pojistena, a oni me napsali papir, ze sice nejsem pojistena pro pripad tehotenství v Nemecku, ale ze me v takovem pripade pojistovna zaplati prevoz domu atd. No a tak se to nak udelalo. Ale uz je to 1,5 let, tak se leccos mohlo zmanit.

Stipendium jsem dostala na treti pokus, tak si myslim, ze to asi moc jednoduchy neni. Jednalo se o stipendium v ramci programu EUROPÆUM na Universite v Regensburgu, ktere je venovane primo stredni a vychodni Evrope a bylo poskytovane nemeckou nadaci, to uz nevím jmeno, ale urcite se to da zjistit na webu university.

39. (CZ)

rada bych reagovala na Vaši výzvu o možnosti referování o mé zkušenosti ze studijního pobytu v Nemecku. Jsem studentkou FFMU a minulý akademický rok 2001/2002 jsem mela možnost strávit stipendijne (Erasmus - Sokrates) na Otto-von-Guericke Universitaet Magdeburg. Na počátku jsem celila zejména nedostatečné informovanosti a tedy nejistote. Zahranicní oddelení ani Erasmus koordinátor pri katedre mi bohužel nebyli schopni podat takové zásadní informace jako napr. - do jaké míry mi budou uznány zápočty z hostující university- zda jsou vubec studijní programy a systémy obou universit kompatibilní.

Z formálních záležitostí :

1) Pojištění

- nebylo jasné zda pojištění, které si v CR na dobu studijního pobytu uzavru, a které bylo nutné k udelení víza (=ještě pred odjezdem), bude uznáno i v Nemecku. Po příjezdu do místa studia mi bylo receno, že je uznatelné být pojišten pouze v Nemecku, presteže jsem byla pojistena u mezinárodní společnosti Generali. Teprve po té mohu být imatrikulována a získat povolení k pobytu. Nebyla jsem ovšem z duvodu financních ochotna zarizovat si ještě jedno pojištění - nakonec se mi podarilo po delším smlouvání na místní pojistovne BAVOEK získat potvrzení o tom, že jsem již pojistena ve své zemi, a s tímto dokladem bylo tedy možno pokračovat v dalších byrokratických povinnostech. Samozrejme jsem byla upozornena na to, že v prípade nutnosti vyhledání lékarské pomoci mi pravdepodobne s ceským pojištěním nastanou problémy - nebude lékarem uznáno. Naštěstí jsem behem svého pobytu lékare nepotrebovala.

2) Banka

- stipendium bylo možné poukázat od MU POUZE na euroúčet uzavřený v CR.

Většina ceských bank ovšem neotevre klientovi účet a nevydá kartu (která je v zahranicí samozrejme nutností) bez počátečního pomerne vysokého vkladu a po té nekolik mesíců uložené této částky na účte. Tato podmínka je v prípade studenta nesplnitelná . Strávila jsem tedy nekolik dní jednáním v nekolika bankách, bohužel bezúspěšne. Nakonec byla jedinou možností na ceském trhu pouze KB. Myslím, že bylo vhodné nás na tuto skutečnost od zacátku upozornit, abychom rovnou mohli záležitost vyřešit v příslušné bance a netrávit mnoho energie a casu hledáním neexistujících nabídek. Šok ovšem prišel opet po příjezdu do

Nemecka - české konto nebylo akceptováno, zejména pro platby kolejného. Byla jsem presvedcována o nutnosti zřízení POUZE nemeckého konta. To jsem ovšem opet zamítla, z hlediska financí, casu, ale také možností. Nebylo pro mne schudné z Nemecka zrušit muj účet v CR; navíc, zrušení účtu v KB trvá 50 dní, po tuto dobu bych tedy měla zablokovaný přístup ke stipendiu, což jsem si též nemohla dovolit. "Prežila" jsem tedy nakonec rok v Nemecku s českým kontem, což ovšem znamenalo mnoho nesnází a hlavne vysoké poplatky ze strany KB za jakékoliv transakce. Myslím si, že zbytecne byla ztracena notná část stipendia ve prospěch KB. Kdybych tuto skutecnost vedela od počátku, snažila bych se tuto situaci řešit jinak, a následne prevedla stipendium do nekeré nemecké banky, kde jsou pro studenty všechny služby spojené s vedením účtu zdarma. Co se týce stipendia, také bych na počátku uvítala informaci o približných výdajích, které jsou nutné pro studium v Nemecku. Nemela jsem absolutne predstavu o relacích, do jaké míry mi stipendium pokryje náklady, což bylo hlavne zatěžkávací pro rodice. Naštěstí vše bylo nakonec v pořádku, mnoho by ovšem tenkrát pomohlo, kdybychom byli v tomto smyslu informováni od počátku.

3) Vízum

- nelíbila se mi zdlouhavost a byrokraticnost vyrizování víza. Nerozumím, proc oddelení víza na Nemeckém velvyslanectví v Praze je nutné žádat znovu o vízum a povolení k pobytu ještě jednou po příjezdu do Nemecka.

4) Ubytování

- nebyli jsme vubec informováni o úrovni a možnostech ubytování na hostujících kolejích. Urazilo mne jednání, které napovídalo o udelování kolejí na základe národní příslušnosti. Koleje, které mi byly prvne pridelené, byly pro mne lidsky neakceptovatelné. Hledání nového pokoje na koleji samozrejme opet stálo mnoho casu, peněz i energie, což urcite na prvním dojmu z nového místa pobytu neprispelo. Kapacitní duvody tehdy vubec nehrály roli.

5) Každý ze zminovaných problému se samozrejme vyrizoval na jiném místě, v jiné části mesta. Bylo velmi nárocné z počátku ustát tento byrokratický kolotoc. Nekolikrát mne napadlo, že by bylo výborné, kdyby existovalo pri Uni urcité centrum pro zahraniční studenty, které by pomohlo, práve na jednom místě - instituce a úrady by zde kooperovali, vyřídít zároveň všechny potrebné dokumenty a povolení. Záverem bych ráda napsala, že možnost studia v Nemecku byla pro mne neopakovatelnou zkušeností, která mne osobne a profesne nesmírne obohatila, a za kterou jsem velmi vděčna. I když problémy zmínené v mé zprávě nebyly v dané chvíli lehké, vždy byly nakonec řešitelné, ovšem s casovými i financními ztrátami. Dobrou informovaností již v CR na strane zahraničního oddelení by, myslím, mnohemu ze zmíneného mohlo být predejito.

Dovolte mi také vyjádřit radost nad existencí Vašeho fóra, věřím pevne v jeho význam a duležitost. Preji mnoho úspěchu ve Vaší cinnosti!

40. (CZ)

delate moc zasluznou praci a preji Vam, aby měla velké výsledky! V podstate jsem pri svém studiu v zahraničí nemela žádné velké problémy. Možna jen, že vízum trvalo prilis dlouho.

41. (CZ)

Stipendium jsem dostal přes osobní kontakt, přes zahraniční oddělení to bylo bez šance. Bylo to 2700 na semestr, takže dohromady 5400, ale nechťeli mi to na zahraničním oddělení nejprve uznat, že prý lze přes Erasmus získat nejvíce 5000. Potvrzení o stípku jsem dostal až koncem září, takže jsem nestihl vyřídít včas vízum a musel se pak pro nej dodatecne vracet z Německa.

S pojištěním jsem teď měl problém na „Einwohnermeldeamt“, – od 1.9.2002 platí nová smlouva, ale oni mi to nechtěli vůbec uznat. Až když jsem s sebou přivedl právníka, tak mě pak nechali projít, asi jsem byl první, kdo s tím přišel, protože o tom neměli vůbec ponětí. Stupnice známek se liší – v Německu jsem složil zkoušku se známkou 4, ale v Čechách mi ji nechtěli uznat, protože se u nás známkuje jen do 3. Navíc zkouška v Čechách nešla opakovat, nakonec mi ji ale přeci jen uznali jako 3.

Potvrzení o známkách letního semestru zpřichází do Čech až v říjnu, to už je ale pozdě, protože v Čechách začíná semestr už v září, po zimním semestru se to ještě stihá.

Zápočty a zkoušky jsem musel dělat tak, aby mi doma uznali 20 českých kreditů na semestr. Škoda, že lze vyjet přes Erasmus jen jednou.

Pracuji teď ještě jako externí spolupracovník Siemensu, ale nikdo vlastně neví, jak se má můj příjem danit a jaké sociální dávky mám vlastně platit.

42. (CZ)

...přepočítávání tzv. evropských kreditů ECTS:

na naší fakultě: v programu Sokrates má student získat v zahraničí za semestr 20 kredit, na zahraniční vysokou školu se sice podá žádost o předměty v hodnotě 20 ECTS, ale v praxi nemají tyto kredity pro uznání studijních povinností v zahraničí žádnou cenu, protože fakulta tyto ECTS kredity resp. předměty, za které byly uděleny, sama přepočítává na základě jí stanoveného systému. Když student získá např. za v Německu náročnou přednášku se seminářem 12 ECTS, tak na fakultě má nárok max. na 6 místních kreditů..., jasně, že se chtějí vyhnout tomu, že student v zahraničí nic nedělá, ale neberou v potaz, že v Německu jsou např. semináře náročnější než u nás. u nás je běžné, že má student za semestr i 8 přednášek nebo seminářů, ale v Německu by to bylo nezvladatelné...

Jeden tip: Pokud student přeruší studium kvůli zahraničnímu studiu, může si požádat o postavení zahraničního studia na roveň studia v Čechách a stát mu pak bude platit dále pojištění v Čechách a všechny sociální dávky, na které má nárok.

43. (CZ)

Jediny, co Ti muzu napsat, je ze mam v Brne uplne neschopnou slecnu koordinatorku co se tyce pres Socrates - Erasmus programu. Ta nam nebyla schopna vubec nic poradit, takže jsem sama musela dost casto komunikovat s uni v Regensburgu. Tady jsou ale vsichni urednici mnohem prijemnejsi a erudovanejsi, takže to nebyl problem. Jediny, co me opravdu vadi, je prapodivny vyber koleji, s tim teda vubec nejsem spokojena, protože jsem si uz do zadosti psala o ty levnejsi a mam skoro nejdrazsi (navic jejich cena absolutne neodpovida jejich kvalite). Ale vymena pry neni mozna... Ale tohle se asi moc netyka cesko-nemeckych vztahu, to se spis tyka teto university. Jine problemy nebyly, snad jen by uz konecne nemuseli delat u nas takove drahoty s tim vizem, aby do Prahy clovek nemusel jezdit dvakrat a jeste k tomu na sestou rano.

Jeste me napadla , ted uz spise recnicka, otazka - proc dostanu stipendium jen na 4 mesice, kdyz semestr obvykle trva mesicu pet? Tohle opravdu nechapu.

44. (CZ)

jo, u nas to bylo fakt slozity, protože ta naše koordinatorka na jakýkoliv dotaz odpovídala, že má na starosti 400 studentu a že neví podrobnosti o každé universitě... Takže nám nezbylo nic jiného, než si všechno zjistit sami.

Jo, a taky byla tak zhruba jednou do mesice na tyden nekde pryč, takže když jsem potřebovala nějaký podpis, tak jsem musela tyden čekat, čímž se vše samozřejmě značně zpomalovalo. Doted si nejsem jista, kolik kreditu tu musím získat, pí..... mne stále tvrdí, že 15, protože sem jedu přes germanistiku, ale ja tu mam ve studijním planu napsanou germ. i romanistiku, takže fakt nevím. Zda se mi to divný, protože vsichni ostatní mají mít 30 a ja normalne na sve uni taky... nevím, možná je to pravda, ale mne se tomu prostě jen nechce verit, protože tady ta osoba mi neporadila nikdy v nicem. Vzdycky me odkazala na stranky nemecké uni nebo na koordinatorku u nás na fakultě, která o tom vedela jeste min než muj bracha (ten o tom neví nic) a posílala me za pí.....

Dost vtipně jsem se taky tyden před odjezdem dozvedela, že ma tu modrou knizku se seznamem prednasek a seminaru - ja jsem totiž nemohla vyplnit ten learning agreement, protože na netu nebyly jeste predmety vypsané. Ale v tu chvíli me to už ani nepřekvapovalo. Abych nebyla teda až tak kritická, tak jedina věc, v čem me pohohla, byla, že odfaxovala Learning Agreement na uni do Rgbg. To proto, že to bylo asi tyden před mým plánovaným odjezdem. Jako podklady pro vizum nam dala tři roky starý papír, kde byly jeste všechny údaje v markách a dole bylo datum x.x.2001 a nějaký podpis, že to jako jeste platí. Tak jsme zaserfovali na nemecký botschaft, tam ale je to taky jinak, ty podmínky přes Erasmus jsou upravené, pokud si dobře vzpomínám.... A telefony na botschaftu neberou, respektive je tam jen zaznamník stylu pokud chcete v Nemecku studovat, zmacknete 1 a tam je receno úplně to stejné, co bylo na netu, takže smůla. Zjistovali jsme to po kamarádech, kteří už tam byli. Preci jenom se nam nechtelo do Prahy jezdit trikrát. Pojisteni bylo taky velmi vesele, protože ta pani ..... nam poslala jednou nějaký dopis v angličtině, ja jsem vubec nechápala, co to ma být (myslim, že je "rozumne" posílat dopis v angličtině, když jedou na staz do Nemecka), protože to začínalo Dear její křestní jméno, a tam bylo možná něco o tom pojisteni. Ale dopadlo to takto: Ja jsem se samozřejmě pojistila mesic dopredu, protože jsem nevedela, jestli to po mne nebudou chtít na velvyslanectví (nechteli), pak jsem se dozvedela o te smlouve. To nam poslala pí....., dokonce cesky, nekdy v pulce zari. Tak jsem si zase pojisteni chtěla zrusit. Ale byly s tím strasné problémy, protože jsem se pojistovala u pojistovny Uniqa přes GTS international a nikdo to "nemohl" zrusit. Klasická situace - ja jako horký brambor. Nakonec jsem jela do Prahy, na jejich hlavní sídlo, tam me to nakonec s velkým kecama a stornem 25% zrusili. Taky me fascinovala informovanost pojistoven, protože když jsem nekam zavolala a zeptala se na formular E 111 nebo jaký to byl kód, tak vetsinou vubec nevedeli, co to je a rikali, že nic takového nemají. Tak jsem šla osobně do VZP a tam byli v pohode. Tot zhruba vse, jestli chces, mam všechny naše mejly uložene, muzi Ti je preposlat.

45. (CZ)

Stipendium jsem získal podivně lehce. Vlastně ani nevím jak a proč. Jen jsem vyplnil nějaké formulare, napsal nějaké povídání, nechal se nějak vyfotit a bylo to. Nuda ze. Započty apod. nepotřebuju. S pojisteni je to teď v poho. Co je ta doho(da). Jen me nikdo u nás na pojistovně nerekl, že něco takového existuje. Musel jsem si pro něj jet dodatečně domu. Snad jediné železko do ohně a fakt byrokrat. hnusárna je to nestastně visum. Tys to určite zazila. Ale na druhou stranu, co je na svete krásnějšího, než stovezátá Praha, elegantní linie barokní Male Strany s jakýmsi ohniskem - ulici Vlasskou. A ja jsem měl to štěstí, získat naprostý přehled, hodiny dlouhým pozorovanim, na čtyřikrát. Bohužel tuto cirou radost mi trochu zakalil ostrazitý pohraničník ve Furt im Wald(u), spatřiv pouze jakési nehotové, teprve zadané visum, zle mi vycinil.

46. (CZ)

Jako Gastschülerin na německém gymnáziu ve Weidenu v roce 95-96 jsem zažila problém s pojišťovnou. V Čechách mě měla odhlásit u české pojišťovny škola, ale neučinila tak a ani pojišťovna mi nedala vědět, že není něco v pořádku. Rok poté, když už jsem zas byla zpět v Čechách mě pojišťovna kontaktovala a vyžadovala úhradu pojištění zpětně za celý rok plus vysoké penále. Díky tomu, že měli rodiče známou u pojišťovny nakonec stačilo doložit, že jsem byla celý rok pojištěná v zahraničí, a nic jsem tedy platit nemusela.

Jako studentka Západočeské univerzity v Plzni jsem se několikrát pokoušela získat stipendium do Německa, ale bez úspěchu, pro naši fakultu bylo málo míst. Zajímavé je, že pro elektro a další technické obory bylo míst dost a dokonce se ani neobsadila, ale pro humanitní obory toho bylo – alespoň tenkrát – hodně málo.

Studium v SRN:

Informace o tom, že se dá v Německu absolvovat celé studium jsem získala od jedné kamarádky, která tam sama studovala. V Čechách mi nebyl nikdo schopen poradit, kde bych mohla dostat nějaké informace. Od Akad.Auslandsamt na německé univerzitě jsem získala základní informace, ale konkrétně co budu třeba potřebovat k žádosti o vízum mi také neřekli. Potvrzení o přijetí ke studiu mi přišlo až na konci srpna, takže jsem hned začala organizovat další věci.

Vízum: Informace o tom, co budu potřebovat na žádost o vízum jsem se nedozvěděla nikde, když jsem telefonovala na velvyslanectví, odpověděl mi automat a přerýkal jen to, co stálo v jejich vývěsce. Spoléhala jsem se proto na rady mé kamarádky, i když jsem přesně nevěděla jak to mám být s dokladem o financích a pojištěním, které jsem zatím neměla sjednané. Žádné stipendium jsem nikde nesehnala a myslím, že to snad ani nejde, všude mi říkali, že takový typ studia nepodporují. Na ambasádě pro mě bylo dost překvapení, že po mě nechtěli žádné vysvědčení – které jsem nechala extra překládat do němčiny a draze za ně zaplatila. Stačilo jim jen potvrzení o přijetí. (Studentka přede mnou ale musela dokládat všechna vysvědčení maturitní i diplom. Navíc jí na místě oznámili, že má jít na pohovor ke konzulce kvůli dostatečné znalosti němčiny, na což vůbec nebyla připravená.) Kolonku s pojištěním jsem nechala prázdnou s nadějí, že mi někdo konečně poradí – ale bohužel. Takže jsem pak prázdné kolonky nějak vyplnila a doufala, že to snad projde.

Čekání před ambasádou jsem si užila až dost. Navíc to bylo po 11.9., takže byly ještě zpřísněné podmínky, to jsem si připadala jako nějaký zločinec.

Nakonec to dopadlo dobře a vízum jsem dostala, na univerzitě i na cizinecké policii v Německu jsem neměla problém žádný. Akorát mě mrzelo, že mě německá pojišťovna, kde jsem uzavřela smlouvu, neinformovala, že mohu být osvobozená od poplatků za recept, protože vlastně nic nevydělávám a ni nemám stipendium. To jsem se dověděla až půl roku poté, všechno mi pak hned vyřídili.

Problém jsem měla s ubytováním. Když mi přišlo potvrzení o přijetí, posílala jsem obratem žádost o kolej, která byla v příloze, ale zřejmě už to bylo pozdě, i když mi paní na AA ujišťovala, že zatím s ubytováním neměli žádné problémy a že určitě něco dostanu. Když jsem pak přijela dělat zkoušku z němčiny DSH, tak mi najednou řekli, že pro mě nic nemají. Vůbec nechápu, proč jsem tu zkoušku musela dělat, měla jsem z Čech 2 státnice z jazykové školy a 2 státnice z mého studia v Čechách – všechno němčina, ale v Německu to neakceptovali. Na přípravný kurz jsem vůbec nechodila, protože to nemělo smysl a samotná zkouška mi přišla lehčí než státnice v Čechách.

Také s prací to nebylo úplně jasné, nejdřív jsem měla strach z těch 90 dní. Sehnat se i něco dalo, ale divné bylo danění. Myslím, že jsem z poloviny pracovala na černo, protože za mě zaměstnavatel neplatil žádné sociální dávky – pry se mě to netýká, jinde to ale za mě platili. Tím pádem jsem nikdy 90 dní nepřekročila a měla klid.

Letos jsem se dověděla o nové smlouvě o sociálním zabezpečení, tak jsem chtěla vypovědět německé pojištění a přihlásit se opět v Čechách. Od kamarádky jsem se dověděla, že si mohu požádat o postavení studia v zahraničí na roveň studia v Čechách a že pak za mě bude platit pojištění v Čechách stát. Na cizinecké policii mi ale pojištění d-cz 111 nedoporučili, takže jsem zůstala dál u AOK, ale alespoň jsem teď pojištěná i v Čechách.

Naprostou náhodou jsem se dověděla, že mi po 6 měsících přestává v Německu platit řidičák. Nechala jsem si proto v Čechách vystavit mezinárodní řidičský průkaz a byla jsem ujištěna, že to musí stačit. Pak jsem se ale náhodou - po několika měsících ježdění - pro jistotu zeptala na cizineckém a bylo mi sděleno, že to vůbec neakceptují a že si musím zažádat o řidičák německý. To mě stálo 50 Euro a navíc to trvá 6 týdnů. přičemž jsem neměla ani řidičák český, protože mi ho odebrali a poslali na přezkoumání do Mnichova.

47. (CZ)

Tech problemu s ambasadou bylo docela dost. Na začátku mi nedovolili podat si tzv. Bewerbungvisum, což znamená, že pokud si student poda přihlasku v Německu na univerzitu, má možnost dostat od tamní univerzity potvrzení o podání žádosti a s tím si podat formuláře na Německou ambasadu. Bylo mi receno, že si musím počkat až na přijetí (Zulassungsbescheid).

Dalším problémem bylo, že mi přišlo přijetí ke studiu, ale na ambasade mi nechteli uznat tento doklad, že pryč není pravý, neboť tam chybí razítka a podpis univerzity. To je nesmysl!!!! A na ambasade to musí vést!!!! At si na to vsichni studenti dají pozor a nenechají si namluvit nesmysly. Na spodní straně přijímacího dopisu je totiž jednoznačně napsáno, že tento dokument je pravý, zpracovaný na stroji a platí bez razítka a podpisu. Univerzita proto musela zaslat speciální fax na ambasadu, kde stálo, že ten přijímací dopis je opravdu original. Studenti by si na to měli dát ale pozor, protože to visum se většinou nestihne udělat o začátku školy a mohlo by se taky stát, že jim propadne imatrikulace a poté už nebude možné začít studovat!!! I já jsem s tím zapasovala, dokonce jsem psala dopis prezidentovi univerzity. Dalším z problémů, které se vyskytly, bylo neakceptování originalního formuláře z cizinecké policie v Berlíně (Ausländerbehörde) o financování celé doby mého studia. To musí udělat, pokud nemá daný člověk dostatečně vlastní finance nebo stipendium německý občan, který se zavazuje prohlášením o tvém zaopatření. Ten formulář se jmenuje "Einladung und Verpflichtungserklärung" a řídí se § 84 cizineckého zákona. Bylo tam i originalní razítka daného úřadu, ale paní ..... (tak se jmenuje nyní vedoucí visového oddělení na Německé ambasade v Praze) se to zase nelíbilo, neboť oni v Bavorsku mají docela jiné formuláře. Takže mi z cizineckého úřadu vystavili fax, kde bylo napsáno, že mi ten formulář musí okamžitě akceptovat, že takovéto chování je na správním řízení o nedodržování pracovních předpisů. Cizinecká policie mi opravdu moc pomohla a bez jejich pomoci bych to visum ještě dlouho nedostala, ačkoliv jsem měla vše v pořádku.

Jinak jsem potkala na ambasade ještě jednoho studenta, který měl stipendium od Sokrata a po tom chteli, že musí mít na svém devizovém účtu nejméně 550,- EUR na první měsíc. Nikdy nic takového nechteli, takže je lepší připravit se i na tuto variantu. Je lepší mít na účtu i nějaké peníze do začátku.

Jinak já jsem pojištěná u AOK studentské pojistovny, měsíčně stojí pojištění ca. 54 EUR. Ale od září 2002 je nová dohoda mezi ČR a BRD o zdrav. a soc. pojištění. Znamená to, že pokud daný člověk přinese potvrzení od naší pojistovny, že je pojištěn, nemusí to v BRD platit. U mě je to jiný případ, protože já už nesem studentem v ČR, já už jsem studium na VS ukončila a pak jsem ještě rok pracovala, takže by v pojistovně nevěděli, jak mi počítat pojištění.

Urcite dulezite informace jsou o Ausländerbehörde, která uděluje povolení k dlouhodobému pobytu. K podání žádosti je nutné:

- 2x fotografie
- vyplněný formulář (ten je k dostání v papírnictví nebo na Meldestelle, popr. na internetových stránkách daného úřadu)
- potvrzení zdrav. pojišťovny
- potvrzení o financování
- potvrzení o imatrikulaci
- pas s vízem
- osobně se tam daný člověk musí dostavit

Na podání žádosti o vízum je nutné:

- 3x vyplněný formulář (ten dostanete na ambasádě nebo na internetu Německé ambasády v Praze)
  - 3x foto
  - potvrzení o financování (pozor!!! viděla jsem člověka, který měl stipendium od Sokrata a musel předložit, že má svém kontě min. 550.- EUR na první měsíc)
  - Zulassungsbescheid - přijetí na univerzitu (je možnost také si podat tzv. Bewerbungsvertrag - ještě před přijetím, ale daná univerzita musí vystavit potvrzení, že si daný člověk podal přihlášku, POZOR!!! mě nedovolili si toto vízum podat!!!)
  - original vysvědčení se soudním překladem
- Jinak při přihlášce na univerzitu musí být všechny dokumenty (vysvědčení) opisy se soudním překladem, musí tam být tedy razítko soudního překladatele, tyto překladatele jsou strašně drahé, doporučuji si najít nějakého mimo města (POZOR!!! radši si to potom ještě překontrolovat, pokud daný čl. umí německy, někdy se stane, že daný překladatel nezná názvy daných předmětů a může udělat chybu)

48. (CZ)

Co se týče mých problémů s vyřizováním studia v Regensburgu, je nutný zdůraznit ten úplně první. Věděla jsem, že chci studovat v Regensburgu interkulturní psychologii o tom oboru jsem se dozvěděla už dřív od jedné německé studentky, takže najít si stručné informace o tom oboru nebyl až takový problém. Problém ale byl, že jsem absolutně nevěděla, kde začít.

Nedokázala jsem si představit, co bude obnášet ucházet se o místo na univerzitě a nevěděla jsem, kdo by mi to mohl říct, protože jsem nevěděla, na co se zeptat jako první. To, co jsem potřebovala slyšet bylo: „pošli na akademisches Auslandsamt žádost o materiály, které se týkají studia cizinců u nich..“

To jsem totiž nakonec udělala a bylo mileccos jasnější. I když mi to připadalo nemožný zvládnout bez toho, abych na něco nezapomněla.

nakonec to bylo mnohem jednodušší než jsem čekala, i když ne úplně bez problémů. Nehledě na to, že notářské ověření kopií a úřední přeložení všech dokumentů znamenalo lítání od jednoho notáře k druhému – jeden neověřuje kopii indexu, druhý je o polovinu dražší.

Neustále jsem narážela na nepřesné informace o žádosti o vízum ze strany velvyslanectví.

Jakou platnost musí mít pas, jakým způsobem prokázat finanční prostředky, na jak dlouho a v jaké měně.

Finance byla samozřejmě kapitola sama pro sebe. Po několika dopisech česko-německým organizacím, ve kterých jsem se ptala po možnosti dostat alespoň na první rok stipendium, jsem pochopila, že je to téměř nemožné. Oficiální údaj o výdajích během jednoho měsíce byl podle brožury univerzity něco přes 500 Euro, ale tolik mi naši dát nemůžou a sama to také nemám. Až od kamarádky jsem se dozvěděla, že to jde i levněji a že není tak složitý najít si práci.

O kolej jsem se neucházela, ale kdybych neměla přítele nevěděla bych, kde se dívat po ubytování (že to jde přes nástěnky ve škole a přes inzeráty v konkrétních novinách). A že dívat se 3 neděle před začátkem semestru je pozdě.

O smlouvě D-CZ jsem se dověděla náhodou přes jednu Polku. V každý pojišťovně mi řekli něci jinýho – třeba že se to na mě nevztahuje a tak. Nakonec jsem jela přímo do Prahy, kde mi pak ten papír vystavili, ale musela jsem slíbit, že pošlu potvrzení, že jsem student.

Na další problémy narážím téměř den co den. Jako třeba jestli je možný mít studentský konto u český banky, když jsem studentkou v cizině. V současný době pátrám po spojení na trati Regensburg - Domažlice, Regensburg – Plzeň, Regensburg – Praha. Snažím se zjistit, jaký je nejvhodnější konto (u německých nebo českých bank), ze kterýho bych mohla čerpat v Německu. Hledám práci, se kterou by se dalo zkloubit studium a sport.

Celou dobu pro mě bylo velkou pomocí, že jsem věděla, že v Německu studuje kamarádka.

Za prvý jsem viděla, že to jde a za druhý jsem si mohla ověřit některý informace a leccos zjistit. A typy od někoho, kdo absolvoval to samý, jsou samozřejmě praktičtější než od někoho z kanceláře.

49. (CZ)

...bylo to strašné papírování, jako na studentku bez stipendia na mě všude koukali divně a chtěli ještě další papíry navíc. Na velvyslanectví jsem se nemohla dovolat a když se mi to nakonec podařilo, tak mi dali ještě špatné informace; neřekli mi, že mám mít ta vysvědčení přeložená do němčiny. O novém zákoně o pojištění jsem se dozvěděla úplně náhodou, ale stejně s tím pak ještě byly problémy. Když jsem pak posílala dodatky faxem, tak jim ty faxy chyběly, takže se to zas celé opozdilo. Vyřízení víza trvalo 90 dní. Odmítli mi ale poslat vyzvání do Německa, takže jsem musela zas domů, nejdřív pro vyzvání a pak na ambasádu. Na Einwohnermeldeamt mi uznali pojištění jen na půl roku, takže mám teď povoleník pobytu také jen na půl roku, pak budu muset absolvovat všechno znova. Pak mi ještě neuznali potvrzení o financích ze srpna a musela jsem přinést aktuální říjnový výpis z účtu, ale kamarádka, která měla Verpflichtungserklärung už třeba nemusela aktualizovat nic. Co se ubytování týče, věděla jsem od známého, že si musím zažádat o kolej na začátku července, abych měla vůbec šanci, takže jsem o ni žádala když jsem ještě neměla v ruce ani Zulassungsbescheid, ten přišel na konci srpna.

50. (CZ)

...na velvyslanectví nebylo možné získat žádné informace, když jsem tam telefonovala, ozval se jen automat. Musela jsem sepsat Verpflichtungserklärung, protože jsem sama nemela dostatek peněz, ale na to se musí clovek extra objednat a zásadně to nedělají ve stejný den jako podání žádosti o vízum. Nevím ak se má clovek předem objednat, když se vůbec nemůže dovolat, v nejlepším případě se ozve automat.

pak se mi to ale přeci jen podařilo a měla jsem štěstí, že jsem měla dobrou konzulku, takže jsem hned podala i žádost.

V Německu jsem pojištěná u AOK a jsem osvobozená od poplatků za recepty.

Když jsem ale vloni začínala jako FSJ, tak jsem nevěděla, že se musím u české pojišťovny odhlásit, takže jsem pak musela zpětně zaplatit danou částku a penále. Nechápu, proč na to pojišťovna nemůže hned upozornit, když jí nepřijdou peníze.....

51. (D)

Strávila jsem osm měsíců jako výměná studentka v Plzni (od března do října 1999) a sice na Institutu geografie pedagogické fakulty. Zabývala jsem se především výzkumy

týkající se mé diplomové práce, kromě toho jsem chtěla zlepšovat znalosti češtiny. Tyto měsíce patří celkově k těm nejhezčím v mém studiu, nasbírala jsem mnoho krásných zkušeností, seznámila jsem se s milými, otevřenými lidmi, kteří mi byli ochtni pomoci atd. Ale tebe zajímají spíš ty problémy. No, těch taky několik bylo...

- hlavně povolení k pobytu: neustálé pobíhání sem a tam, nepřesné nebo chybné informace ze strany Konzulátu v Mnichově, velice nepříjemní pracovníci konzulátu (vystresovaní úředníci za přepážkou, kteří nejsou specialisty na výměny studentů), informace o stavu zpracování žádosti, chybějící podklady apod. jsem obdržela až po opakovaném intenzivním dotazování. Nakonec se ten celý proces táhl tak dlouho, že jsem můj celý pobyt v Plzni strávila „nelegálně“, to znamená bez víza (přestože jsem žádost o udělení víza podala tři měsíce před odjezdem). To ale nevadilo, protože vedoucí katedry měl nějakého známého u cizinecké policie a přemluvil ho, aby mě jednoduše „ignoroval“. Povolení k pobytu po mě také nikdo jiný nechtěl.

- nepříjemné bylo jednání se všemi úřady, např. s vedením koleje. Přestože jsem měla doklad o zaplacení kauce, tvrdila mi vedoucí koleje při vystěhování, že jsem nikdy nezaplatila žádnou kauci a tím pádem jí nemůžu ani dostat zpátky. Jasně, je to jenom maličkost, ale nemám z toho dobrý pocit. Ostatně mám dojem, že úředníci nebo zaměstnanci jsou tím více přístupnější, čím lépe umí člověk česky.

- v každodenním životě jsem také zažila několik nepříjemností: známí z hospody, kterým připadalo vtipné zvednout pravou ruku a zvolat „Heil“, když zjistili, že mají před sebou Němku. Nebo ještě nepříjemnější zážitek: Češi, kteří měli radost z toho, že před sebou vidí Němku, protože „Hitler alespoň udělal pořádek“, oběťmi byli stejně jenom „cikáni, teplouši a komunisti“. Co má na to člověk říct? - Ale nechtěla bych vyvolávat jen špatný dojem, to byly skutečně jenom výjimky. Myslím si, že ty negativní zkušenosti jsem částečně získala z toho důvodu, že jsem byla v Čechách mnohem otevřenější než bych normálně byla v Německu a mnohdy jsem vpadla do hovoru takovým lidem, které bych v Německu obešla velkým obloukem.

52. (D)

Protože budete mít určitě také radost z pozitivních zpráv, chtěla bych vám pouze sdělit, že při mých dosavadních pobytech v České republice (během čtyřtýdenního jazykového kurzu, výměnného semestru, dvou měsíců dovolené a jiných pobytů) nenastaly žádné problémy, které by stálo za to zmínit.

Vízum jsem sice obdržela až, když už jsem byla asi jeden a půl měsíce v Praze, ale jinak s tím nebyl žádný problém.

- na filosofické fakultě ho nikdo nechtěl vidět, na hranici taky ne
- vízum je potřeba asi jenom na nájemní slouvu

53. (D)

Zažila jsem potíže s povolením k pobytu v Čechách, které nastaly v souvislosti s mým semestrálním pobytem na Karlově univerzitě. Informace týkající se toho kdy, jak a s jakými podklady je nutno o vízum požádat, byly na začátku nejednotné a matoucí. Zvláštní problém představoval výpis z rejstříku trestů, který bylo nutno přiložit k žádosti. Myslím si, že je nutné dostavit se kvůli tomu osobně na příslušný úřad. Jaké dokumenty je nutno připojit k žádosti o výpis z rejstříku trestů bylo nejasné. Mě se tenkrát do konce mého pobytu nepodařilo získat

tento výpis z rejstříku trestů a tím pádem i povolení k pobytu, nakonec to sice nebyl žádný problém, ale býval by se jím mohl lehce stát.

54. (D)

Co se týká víza, měla jsem asi obvyklé problémy: strašně papírů a dlouhé čekací doby. Problém s rozvrhem nastává pro všechny ty, kteří si chtějí nechat uznat zápočty a musí sbírat kredity.

Dalším problémem bylo to, že jsem nikdy nevěděla, co musím přesně dělat. U Cizineckého úřadu v Regensburgu to také přesně nevěděli. Byla jsem také jediná, která chtěla jít do Prahy. Zavolala jsem potom také..., která byla před dvěma lety v Praze a napsala o svých zkušenostech zprávu. Tenkrát ještě univerzita v Praze neměla žádné spojení s programem Erasmus, ... šla do Prahy na vlastní pěst. Protože se ale narodila v Čechách, neměla žádné problémy. V srpnu jsem pak byla v Praze a zašla jsem se zeptat na univerzitu, zda mám všechny podklady a co ještě musím udělat. Ale všechno bylo v pořádku. Škoda, že chce do Prahy tak málo lidí, jinak bych určitě získala lepší a spolehlivější informace.

55. (D)

Zkušenosti ze semestrálního pobytu v Praze, zimní semestr 2001 / 2002

Vízum: existují dva druhy víza - do devadesáti dnů a přes devadesát dnů, když chcete zůstat semestr nebo ještě déle, potřebujete vízum přesahující 90 dnů a k tomu je potřeba docela dost věcí:

- pojištění do zahraničí (bohužel nelze získat u pojišťovny, protože s Českem neexistuje smlouva, protože nepatří do Evropské unie - od září 2002 existuje smlouva)
- německý výpis z rejstříku trestů (zažádat u Einwohnermeldeamt, po vyzvednutí zaslat na spolkové zastupitelství s prosbou o ověření a pak zaslat k spolkovému soudnímu dvoru s prosbou o apostilu, poté nechat všechno přeložit u státem uznaného - soudního tlumočnicka)
- český výpis z rejstříku trestů (o něj žádá automaticky český konzulát při podání žádosti o udělení víza)
- cestovní pas, který je platný ještě nejméně šest měsíců
- potvrzení o přijetí a potvrzení o ubytování ze strany univerzity, kde jste se ucházeli
- potvrzení banky, že máte k dispozici alespoň 3000 DM nebo že vám na účet měsíčně přichází 300 DM (nevím, do jaké míry se to změnilo po zavedení EURA)
- tři pasové fotografie (celkem je jich potřeba asi 10, protože někde ještě vyžaduje univerzita při zápisu, pak jsou třeba při ubytování na koleji)

Na univerzitě musíte ještě odevzdat pedběžný rozvrh hodin s vyznačením kreditů, i když si nechcete - stejně jako já - nechat nic uznat (v Praze rozvrh hodin pouze přes internet - je stejně zastaralý, počet kreditů jsem nikdy nenašla a tak jsem si je vymyslela jako mnozí, kteří tam byli přede mnou, ve skutečnosti to nikoho nezajímalo).

Kromě toho musíte ještě sepsat motivační dopis v češtině nebo v angličtině.

To všechno trvá déle, než si myslíte. S vízem byste měli každopádně začít tři měsíce předem, popř. ihned, když jste získali od univerzity, na které jste se ucházeli, potvrzení a přijetí ke studiu (toto potvrzení jsem získala 2,5 měsíce před odjezdem).

Výpis z rejstříku trestů u Einwohnermeldeamt trvá 3-4 týdny, ověření pak po dvou týdnech (každý úřad dva týdny). Na konzulát se musíte poprvé osobně dostavit, vízum může vyzvednout i jiná osoba. To trvá ještě jeden až dva měsíce. Neznám nikoho, kdo získal vízum

včas, při zápisu na univerzitu to ale nebylo tak závažné. Jenom o právnících vím to, že bez víza dostali provizorní studentský průkaz a nemohli dostat potvrzení o absolvovaných zápočtech. Právníci mají vlastní přednášky v angličtině, protože je jich zpravidla hodně. V okamžiku, kdy dostanete vízum, musíte se ihned nechat registrovat u cizinecké policie v tom kterém městě (u mě to tedy byla Praha).

Celkem vzato je vízum skutečně drahé. Výpis z rejstříku trestů u Einwohnermeldeamt stál 20 DM, ověření celkem 40 DM, překladatel 50 DM, zdravotní pojištění přibližně 250 DM (už to přesně nevím), podle vzdálenosti jízdy na konzulát v Mnichově, na konzulátě ještě chtěli peníze za český výpis z rejstříku trestů a správní poplatky, peníze za pasové fotky, známky...

Když jsem chtěl vyzvednout vízum, chtěli po mě na konzulátě další peníze. Během dohadování jsem se dozvěděl, že musím přinést z Univerzity v Regensburgu potvrzení o tom, že jsem studentkou v rámci programu Erasmus, a potom nebudu muset nic platit. Zavolaal jsem potom do Regensburgu s prosbou, aby poslali na konzulát fax, protože jsem jenom kvůli tomu nechtěl jen už potřetí do Mnichova... Měl jsem takový pocit, že je člověk vyřazen, pokud si nedá pozor.

Na konzulátě v Mnichově byli dost nepříjemní. Poté, co jsem nechal poslat onen fax, jsem musel 2,5 hodiny čekat, než mi vrátili pas s vízem. To potom trvalo jenom minutu.

Hledání bydlení: Všeobecně se dostává přidělené místo na koleji. Bohužel v Praze jsou pouze dvoulůžkové pokoje. Pokud vím, všichni zkoušeli mailem získat jednolůžkový pokoj, ale nikomu se to nepodařilo (ti, kteří nakonec takový pokoj měli, ho získali díky úplatkům - ty prý v Praze fungují výborně - nebo tak, že přišli do pokoje první a jednoduše neotevřeli dveře, když se dostavil jejich spolubydlící. Toho potom nastěhovali jinam. První týden totiž existoval pouze jeden klíč od pokoje do té doby, než byly všechny pokoje obsazené.

Bohužel se nebydlí dohromady s Čechy. Existuje celý blok, kde bydlí pouze studenti programu Erasmus. Na jiných kolejích jsou ubytováni ti, kteří tam jedou přes DAAD. Nájem se počítá za noc a pohybuje se mezi 2500 a 2700 Kč (ca. 150 - 170 DM). Pro jiné studenty než z programu Erasmus je to potom podstatně levnější. Erasmus nemá v Praze nejlepší pověst.

Na koleji existuje menza, v které se můžete nasnídat, naobědvat a navečeřet. Kuchyně nejsou, na pokojích se nachází jenom vařič a lednička. Koupelna je určená pro dva pokoje. Na jiných kolejích existují společné kuchyně a jedna akoupelna na patře, kterou používají dohromady obě pohlaví.

Studentské byty v Praze nejsou moc běžné. Všichni, které znám a kteří se po měsíci na koleji přestěhovali do bytů, se se svými novými spolubydlícími osobně seznámili. Občas také visí inzerát na nástěnce na fakultě. V současné době bydlím také v bytě společně se dvěma Čechy a platím 3000 Kč, což je pouze o 300 Kč (ca. 20 DM) víc, ale mám za to vlastní pokoj (12m²) sama pro sebe.

Byty v Praze jsou velmi drahé, pokud nebydlíte mimo centrum. Na univerzitu mi to teď trvá asi 45 minut. Z koleje to byla půlhodinka. Nevýhodou velkého města je, že strávíte mnoho času na cestách a musíte neustále přestupovat na metro, tramvaj nebo autobus.

Náklady na živobytí: Praha každopádně není tak levná, jak by si člověk myslel. Z programu Erasmus dostávám pouze 220 DM měsíčně, to vůbec nestačí, protože jenom nájem mě stojí 180 DM. Zahraniční semestr bych už teď dělala jen přes DAAD nebo jiná zařízení. U nich je ale nutné se ucházet se už rok předem. Levné jsou pouze české výrobky, jakmile je to víno třeba italské, je částečně dražší než v Německu. Dražší je také oblečení, boty, potřeby pro domácnost...

Levné jsou lístky na koncert, do divadla nebo do kina. Kromě toho vydám hodně peněz za jídno, protože stravování v menze je strašné (zpravidla knedlíky a maso). V menze to stojí jen dvacku (1,5 DM), mimo centrum se dá ale také levně najíst (5-10 DM za jídlo). Doprava vlakem je levná. V každém případě bych doporučila koupit si zpáteční lístek do Čech už v Čechách.

Chození po úřadech: Čechům dlouhé fronty nevadí. Prostě čtou noviny a knihy. Především první dva týdny člověk stráví většinu času ve frontě. Vše je velmi nepřehledné, protože neexistuje žádná úvodní přednáška (také u právníků). Člověk se musí pořád ptát.

Na každém úřadě člověk potřebuje nepřeborné množství formulářů, které jsou vlastně úplně zbytečné. Na vystavení průkazu do menzy je potřeba zvláštní potvrzení od univerzity, studentský průkaz nestačí. To samé je potřeba pro získání studentské legitimace pro veřejnou dopravu. Průkazy se vydávají během dvou týdnů v určitých prodejnách. Proto se čeká 2 až 5 hodin ve frontě a potom zjistíte, že vám jeden formulář chybí. Ale jak to máte vědět? O mnohém si povídají studenti. Chození po úřadech je dost nepříjemné, protože jsou zpravidla všichni neochotní a z části sedí ještě za skleněnou přepážkou. Když neumíte perfektně česky a za vámi čeká dlouhá fronta...

Prvních čtrnáct dní jsem si myslela, že to nevydržím. Nikdo neví, co musíte dělat, všude musíte čekat nebo vám chybí nějaké formuláře....Zvykla jsem si až po dvou měsících. Přispělo k tomu i přestěhování do studentského bytu. Na koleji jsem se pořád cítila provizorně, kromě toho tam nemáte žádný soukromý život. A to vás na začátku namáhá. Jedna studentka z Finska odjela po týdnu.

Přednášky na univerzitě: pro studenty programu Erasmus bohužel nebyla žádná úvodní přednáška. Došlo k setkání, ne kterém se každý dozvěděl jméno své kontaktní osoby na příslušné fakultě. termín tohoto setkání jsem se ale dozvěděla víceméně náhodně. Právníci měli všechno docela přesně organizováno (od uvítání v angličtině až po hotový rozvrh v angličtině).

Kontaktní osoby na fakultě byly sice velice milé, ale vlastně také přesně nevěděly své úkoly. V mém případě nevěděli ani to, že tady jsem na tento semestr. Pak jsme ale vytvořili pro mě rozvrh hodin. Kurzy češtiny jsou sice ze strany Erasmu nabízeny, ale pouze pro začátečníky. Kurzy pro pokročilé neplánují. Protože jsme byli pouze tři pokročilí, neexistoval žádný speciální kurz. Od studentů, kteří nejeli s programem Erasmus, jsem se pak dozvěděla, že existuje takzvaný vstupní test, který rozděluje studenty dle znalostí do pěti skupin. Tak jsem se ho zúčastnila, ty kurzy byly docela dobré.

Trvání semestru: Zimní semestr začíná prvního října a končí v polovině ledna. Potom následuje až do poloviny ledna zkuškové období. Potom ihned začíná letní semestr, který trvá až do poloviny května, pak je zase zkuškové období (ca. jeden měsíc) a potom jsou letní prázdniny.

Studentské slevy: bohužel neplatí všude. Každopádně existuje zlevněná síťová jízdenka na veřejnou dopravu. Studentské slevy platí také v bazénech a sportovních halách. Jen v divadle nebo kině, popř. na koncertě nebo v muzeu můžete mít někdy smůlu. Tam se musíte vždycky zeptat. Pokud chcete vědět, co se kdy kde děje, kupte si nejlépe v turistických informacích měsíční kulturní přehled za 25 Kč (skoro 2 DM), je vydáván i v angličtině (myslím, že i v němčině).

Co byste v žádném případě neměli dělat?

Na povel mě teď vůbec nic nenapadá. V Praze vlastně můžete dělat všechno. Hlavně si můžete vzít cokoli na sebe. Pražáci jsou tady v tom daleko přístupnější než jsou třeba lidi v Regensburgu. Ženy mají velký zájem o módu. Přeci jenom mě něco napadlo. V žádném případě byste neměli vypadat jako turista. Hned by vás okradli. Hlavně v tramvaji. To se mi

totiž stalo. Bylo to pro mě dost stresující a hlavně finančně velice náročné, protože jsem skutečně přišla o všechno (přes lístky na koncert, adresy po telefonní karty). Dřív jsem považovala peněženky zavěšené na krku na blbosti, ale jsou užitečné. Sice takovou nemám, ale schovávám si peněženku úplně na dno batohu, který v tramvaji nebo v metru držím pořád v ruce. Pokud máte batoh na zádech, v tlačenici si ne všimnete, že se vám do něj snaží někdo dostat. Celkově byste měli dávat pozor na všechny cenné věci. Německo je proti tomu opravdu bezpečné. Zloděje zajímají především občanské průkazy, které se dají dobře zfalšovat. Taky v hospodě vás vezmou na hůl, když zjistí, že jste cizinci.

56. (D)

Celkem vzato na mě byli na Českém konzulátě v Mnichově docela milí. Řekli mi, co všechno potřebuju. Jen jedna věc mi lezla na nervy a sice výpis z rejstříku trestů, neověřený, ale s apostilou, pro jehož získání je třeba obrátit se v Německu na tři tři různé úřady, jednak to stojí čas, jednak třikrát 13 EURO. Všechno musíte ještě nechat úředně přeložit, což stojí dalších 25 EURO. Nešlo jen o finanční otázku, ale hlavně to trvalo skutečně dlouho, než jste tenhle papír získali. Všichni ostatní předpoklady najdete také na stránce www.cuni.cz. Jak to vypadá s uznáváním zápočtů, to bohužel opravdu ještě nevím. Do současné doby mi s tím nikdo nemohl pomoci. Doufám jen, že tady budu moci udělat alespoň jeden zápočet.

57. (D)

V akademickém školním roce 2000/2001 jsem studoval na Karlově univerzitě v Praze právo. Problémy jsem kromě jiného zažil s povolením k pobytu. Problémy a jejich možná řešení jsem shrnul v závěrečné zprávě. V současné době ale došlo díky sociální dohodě s Českou republikou nejspíše ke zlepšení otázky zdravotního pojištění. Na školní rok je udělováno vízum nad 90 dní.

Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu v České republice je nutno podat u příslušných zastupitelských úřadů¹ České republiky. Pole působnosti konzulátů nejsou vnitřně zavazující².

Žádost je třeba podat osobně. Současně je nutno odevzdat podklady. Žádost je vhodné podat co nejdříve, protože zpracování podkladů může trvat až 6 měsíců³. Podklady je možné poslat také poštou⁴. Potřebné dokumenty:

- cestovní pas (osobní průkaz jen pro cestování bez víza), jehož platnost má být o 60 dní delší, než předpokládaný poslední den uvedený na vízu
- dokument prokazující účel pobytu. Tady stačí potvrzení o přijetí na danou univerzitu v češtině. Měla by ho zaslat univerzita.
- důkaz o zajištění finančních prostředků. O jakou částku se jedná, nikdo přesně neví. U mě stačilo potvrzení o stipendiu z českého ministerstva školství. Pro jistotu jsem předložil výpis z účtu s částkou asi 3000,- DM (v němčině).⁵ Vycházíme-li z cizineckého zákona, měl by

---

¹ Seznam na stránce http://www.auswaertiges-amt.de/www/de/laenderinfos/vertretungen/ausl_vertretung?land_id=174

² Při dostatečném zdůvodnění tedy nemusíte jet z Heidelbergu do Mnichova, ale můžete se objevit v Mnichově.

³ V praxi 3 měsíce. Na konzulátě v Drážďanech díky tzv. starým kontaktům jen 1,5 až 2 měsíce.

⁴ Je to stejně jisté, jako kdaz vse odevzate osobne. V mém případě nemohli najít dokument, který jsem vyplnil sám přímo na konzulátu.

⁵ Podobné zprávy na stránce <http://www.uni->

student předložit dokument o závázání českého (státního) orgánu nebo právnické osoby pro měsíční finanční zajištění životního minima. Podle paragrafu 3 zákona o životním minimu obnáší životní minimum pro studenty dle mého výpočtu v současné době 3890 Kč. Podle tohoto by mělo stipendium vlastně stačit.

- důkaz o zajištění ubytování. Stačí příslib koleje o rezervaci místa. Pokud se jedná o soukromé ubytování, nejsmysluplnějším je notářské nebo úředně ověřené prohlášení vlastníka o ubytování popř. nezapomeňte výpis z obchodního rejstříku
- pozor: na základě sociální dohody stačí příslušný formulář německé pojišťovny.

Důkaz o zajištění zdravotního pojištění. Díky nedostatkům v sociální dohodě nestačí pojištění u AOK, skupinové pojištění DAAD ale postačuje. Potvrzení o pojištění musí být přeloženo do češtiny (úředně ověřený překlad). Nejlepší je nechat si udělat překlad o překladatele, který je uznán v Čechách, protože ověření ověřeného překladu německého překladatelského razítka konzulátem je nákladné (11,- DM). Bohužel je průkaz pojištěnce DAAD nepraktický, protože úkony vymezuje jen negativně. Pokud nejste v časové tísní, mohli byste si u pojišťovny zažádat potvrzení o statutu pojištěnce a nechat ho přeložit (vše na jedné straně, protože překlad se počítá na stránky)

- policejní výpis z rejstříku trestů státu, jehož jste státním příslušníkem a států, v nichž jste pobývali déle než 6 měsíců. Německý výpis z rejstříku trestů je nutno zažádat u Einwohnermeldeamt. Pak je toto nutno dle Haagské úmluvy opatřit apostilou. Za tímto účelem se výpis z rejstříku trestů posílá ke generálnímu státnímu zástupci u spolkového soudního dvora - sídlo Bundeszentralregister (Hlavní spolkový rejstřík), Auslandsabteilung (zahraniční oddělení), Heinemannstr. 6, 53 175 Bonn - s prosbou o vyšší ověření (to je třeba pro udělení apostily) a předání k Spolkovému správnímu úřadu (Bundesverwaltungsamt, Ref. II B 4, 50 728 Köln), který udělí apostilu. Důležité je uvést, že apostila je žádána pro Českou republiku. Dva šeky na správní poplatky v hodnotě 25,- DM je nejlepší ihned přiložit (jeden pro generálního státního zástupce a jeden pro Spolkový správní úřad). Dokument je pak třeba nechat dát přeložit do češtiny (viz výše uvedené).

- český policejní výpis z rejstříku trestů. Stačí podat žádost. Možná na vás budou vyžadovat rodný list. (Kdo by chtěl, ať je to z jakéhokoli důvodu, podat tuto žádost v Praze, potřebuje rodný list s apostilou a překladem obojího).

- 3 pasové fotografie.

Upozornění: Všechny dokumenty - kromě fotek a cestovního pasu - nesmí být starší než 180 dnů.

TIP: Kdo chce být v Praze déle než jen po dobu stipendia (já jsem dělal v září praxi), zažádá na tento časový úsek vízum - u mě to fungovalo už od 1.8.

Žádost je zpracována cizineckou policií (Olšanská, Praha 3). Vízum se vyzvedává u zastupitelského úřadu (bohužel ne v Praze), může ho vyzvednout i zplnomocněný (protože je vízum uděleno do pasu, musí zplnomocněný předložit cestovní pas). Nejpozději 3 dny po začátku pobytu se cizinec musí přihlásit u cizinecké policie (třicetidenní lhůta platí pouze pro turistický, bezvízový pobyt). Pokud vízum na začátku studia ještě není uděleno, nemá to smysl (já jsem vízum dostal až v listopadu, zažádáno jsem měl od července 2000, v současné době studuje na naší fakultě více jak polovina zahraničních studentů bez víz). Podle mého názoru se mohou studenti programu DAAD odvolávat na paragraf 93 I 2. odstavec cizineckého zákona- dle tohoto není přihlašovací povinnost, pokud je ubytování zajištěno některým z ministerstev (pro studenty programu DAAD se jedná o ministersvo školství). Bohužel nastaly i takové případy, kdy byli studenti jiných programů než DAAD tvrdě

pokutováni, protože se přihlásili během tří dnů po obdržení víza a ne tři dni po začátku pobytu.

Pokud se přestěhujete do soukromého bytu a tamní pobyt překročí 180 dní, musíte to opět hlásit. Důkaz o ubytování viz výše.

TIP 1: Vyřízení záležitostí u cizinecké policie zabírá hodně času. Pokud ale čekáte min. hodinu a půl před začátkem úředních hodin (to znamená v šest) u správného vchodu, budete ze zkušenosti v půl deváté hotoví.⁶

TIP 2: Bělorusům a Ukrajincům dejte klidně přednost, občas se v novinách dočtete o potyčkách ve frontě před „Cizineckou“.

Návrhy změn pro česko-německé mládežnické fórum:

1. Zrychlení udělení víz u cizinecké policie
2. Upuštění od přihlášení v Praze nebo alespoň domluva o speciálních úředních hodinách pro studenty ze států Evropské unie
3. Nejpozději v době po vstupu do Evropské unie je nevyhnutelné, aby při vyřizování záležitostí českými úřady- např. na cizinecké policii - byli upřednostňováni občané Unie. Toto nařizuje už zákaz diskriminace (Art 12 ES a teď už vlastně Art 38 Evropské dohody mezi ES a Českou republikou), protože už teď je se slovenskými státními příslušníky jednáno výhodněji.

58. (D)

Studentský pobyt v Brně 1999/2000, slavistika.

žádné informace od zahraničního oddělení - konzulát, univerzita v Brně

Visum:

výpis z rejstříku trestů - německý - Einwohnermeldeamt (4 týdny)-vyšší ověření v Berlíně (2 týdny) - apostila v Kölnu (2 týdny)- všechno nechat přeložit, notářsky ověřit : ca 300 DM

- český - požádat v Mnichově

všechno 2-3 měsíce, vízum příliš pozdě - příjezd bez víza je problém např. pro Rusy - nesmí vjet bez víza - musí všechno vědět rok dopředu při vyzvednutí víza - ještě jednou platit - radši si vízum nevyzvedl, vůbec ho nepotřeboval, nikdo ho nechtěl vidět, jednou za 3 měsíce jel do Německa - pobyt v Čechách jako turista

Pojištění:

- uzavřeno v Německu, teď už nejsou žádné problémy

Cizinecký úřad:

- většina studentů nemá povolení k pobytu

rok poté byli všichni kontrolováni - studenti zaplatili a dále zůstali bez povolení k pobytu
studenti z Evropské unie se necítí být vítáni

Pokoje na koleji zajištěné (Erasmus) - nepotřebovali povolení k pobytu

Zápočet z jazyka byl uznán - dobrá spolupráce

žádní studenti slavistiky - žádný jazykový kurz, pouze 2 týdny intenzivní kurz - potom zaplatit sám, všechny přednášky v češtině

všichni cizinci na jedné koleji - po dvou, žádný kontakt k Čechům

Péče - čeští studenti v prvních týdnech - kontaktní osoba

soukromí lékaři neošetřili - nemocnice- žádná úplná prohlídka, žádný oční lékař

---

⁶ Mel jsem smulu – kvůli nedostatku pracovníku jsem nemohl dostat razítko týkající se přestěhování hned. Už po týdnu jsem si pas po absolvování obvyklé procedury mohl vyzvednout

59. (D)

Karlova univerzita Praha 1998/99

- jen na jeden semestr - musel jsem všechno organizovat sám, nedostal jsem žádné informace z univerzity v Německu
- žádné vízum - po třech měsících jsem jel do Německa jako turista
- vízum jsem vůbec nepotřeboval
  - informace o kurzech jsem se dověděl náhodou, zápočty jsem nepotřeboval

60. (CZ)

.....studovala jsem v zimním semestru (1999) na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v rámci programu Erasmus – Socrates. ..Nemohu si odpustit říci, že po stránce organizační jsem tímto programem byla hluboce zklamána. Domnívám se, že přestože, pokud je mi známo, program Erasmus – Socrates existuje již poměrně dlouhou dobu, dodnes nefunguje. Začíná to smutnou zkušeností, že očividně v Německu není známo, kdy začíná a končí semestr na vysokých školách České republiky. Jak z německé tak i z české strany programu mi nebyla podána tato základní informace, německá koordinátorka mi řekla, že „asi 1. října,.. S tímto datem jsem při přípravě svého pobytu operovala. Po té jsem dostala pozvánku ze strany české koordinátorky, paní ....., na orientační kurs programu Erasmus v září 1999. Z důvodů, že v Německu letní semestr trvá do 1. října a já jsem v září musela ještě vykonat zkoušky, jsem pí ..... ohlásila, že se bohužel nebudu moci zúčastnit orientačního kursu. Ohlásila jsem jí, že však přijedu ještě týden před předpokládaným začátkem semestru (1.10.), abych se stihla zorientovat. Pí ..... nepovažovala za nutné mi sdělit, že zimní semestr začíná 20.září. Bylo to pro mě nemilé překvapení, když jsem se při příjezdu dozvěděla, že výuka začala už před týdnem. Ztratila jsem vlastně dva týdny, poněvadž mi to trvalo celý týden, než jsem si stihla všechno zařídit. Tuto ztrátu času se mi během semestru nepovedlo dohnat. Co se týče organizace mého studijního programu musím upozornit, že to byla naprostá tragédie. Já jako studentka slavistiky, zejména bohemistiky, jež jsem si pomocí tohoto studijního pobytu chtěla vylepšit své znalosti češtiny, bych neměla mít možnost zúčastnit se kursů češtiny, protože v Kabinetu češtiny o mé existenci nikdo nevěděl. Nebýt paní ....., jež nás , tj. další studenty programu Erasmus a mě, laskavě bez nároků na školné vyučovala, byl by můj pobyt zcela nesmyslným.

Dalším kritickým bodem byla otázka trvání semestru. Dostala jsem stipendium až do 1. března, postupně jsem se však dozvěděla, že to je z organizačního hlediska více než špatně promyšlené. V průběhu listopadu jsem se totiž dozvěděla, že zimní semestr trvá jen do konce ledna a že v lednu je zkuškové období. Začátkem prosince mi bylo paní ..., nikoli však zodpovědnou osobou paní ... řečeno, že všechny zkoušky týkající se mé osoby se budou konat již během prosince jako u ostatních zahraničních studentů. To znamenalo, že tímto měsícem prakticky končila i moje výuka. Měla jsem stipendium do konce února, ale fakticky jsem mohla využít jen tři měsíce.

Proto jsem se na přelomu ledna a února 2000 chtěla zúčastnit dvoutýdenního intenzivního kursu pořádaného Kabinetem češtiny pro cizince. Vycházela jsem z předokladu, že mi bude jako náhradní kurs zaplacen pomocí přídavek, které dostane oddělení rektorátu právě na organizaci studijního pobytu zahraničních studentů, což, jak vím, není malý obnos. Můj požadavek byl odmítnut s odůvodněním, že zahraniční oddělení prý již nespolupracuje s Kabinetem češtiny, že si našlo jiné spolupracovníky, a kdybych měla zájem o týdenní

jazykový kurs organizovaný přes Erasmus a konající se v půlce února, mohla bych se přihlásit. Přesto jsem se přihlásila na intenzivní kurs v Kabinetu češtiny, který mě dokonce zaplatil i školné, což nebylo jeho povinností.....

61. (CZ)

ja osobne jsem zadne problemy s vizem ani s dobrovolnou sluzbou nemela a zatim ani nemam. Ale ted jsem se prave vratila z mezinarodniho seminare, ktery mel byt jakymsi vstupnim treninkem pro pobyt v Nemecku, a tam bylo i par lidi z Cech, kteri meli potize s vizem. Asi to hodne zalezi na organizaci, ktera je v Nemecku prijima. Protoze ta je zodpovedna za poslani vsech podkladu pro vizum jako je napr. smlouva nebo zvaci dopis a podobne. Na vizum se ceká minimalne dva mesice, takže je prostě potřeba všechno zavedčas vyřídít. Vizum mi dali na tři měsíce a pak jsem si ho tady v Nemecku musela prodloužit - ale to bylo celkem v pohodě. ...

62. (CZ)

Již déle než 10 let se zabývám projekty týkajícími se výměn mládeže a aktivně se na nich po celou dobu podílím.

Jako prvotní a zásadní považuji nedostatek dostupných financí na podporu těchto projektů a nejasnou podporu ze strany MŠ.

Finanční prostředky jsou většinou vázány na 3-stranné projekty náročné na teoretickou přípravu, vyhodnocování a složitá hlášení, na která nemá ani zkušený vyučující dostatek času při plném úvazku.

Vždy mne též mrzí, že výměn se mohou zúčastnit jen žáci a studenti z rodin, které mohou při této formě recipročních pobytů umožnit bydlení v rodině a většinou jsou to i rodiny s dostatkem finančních prostředků a pobyt v cizině pro ně není vzácný.

63. (CZ)

Dobry den,

zkusim tedy odpovedet na Vase dotazy:

1) Vizum: Jeste se nam nestalo, ze by si studenti nebyli schopni vyridit vizum sami. Kazdy automaticky a "selskym rozumem" smeruje na ambasadu. Tam je ale problem, ze vyrizeni trva nekolik mesicu, coz prave pres leto (kdy jsou studenti na brigadach nebo v zahranici a vyrizuji si zadosti na posledni chvili) komplikuje a pozdrzuje vyjezdy.

Pojisteni: O konkretni informace zadame univerzity, aby pripadne navrhly sve nebo zvyhodnene pojisteni, ale malokdy se nam podarilo nejake info dostat. Kazdy student se pripojistuje jeste k zakladnimu zdravotnimu pojisteni. Pochopitelne, co nejlevneji - jsou to preci jen studenti.

Zapocety: Nase uni bohuzel nema zavedeny ECTS kreditni system, tudiz zavisí jen na studentovi a profesorovi, jak se dohodnou, ktera zkouska ci zapocet mu bude uznana. Vzhledem k tomu, ze mame na starosti kazdy semestr okolo 90 studentu, nezbyva moc casu patrat po moznostech ci vyrizovat veci za studenty.

Pochopitelne pomoc radi poskytneme, ale jsme radsí, kdyz se studenti o tyto problemy postaraji sami. Vzdyt taky budou zit v cizi zemi a samostatnost bude nejvyhledavanejsi vlastnosti.

2) Za tu dobu co pracuji na ZCU jsme tu meli pouze 2 nemecke studenty a z toho jeden byl Cecho-Nemec, který si opravdu vyřídil vse sam a i tu studoval jako Cech. Ten druhý prostě jen přijel. Od nás dostal

instrukce, jak se dostat do Plzně a v Plzni na rektorat nebo kolej. Zřídily jsme mu schůzku s profesorem, který mu připravil studijní program a vše ostatní bylo již na něm. Ubytování zřídíme pro všechny, takže se jen dostaví na kolej a preberou klíče od pokojů. Pravidlem Erasmu je, že student musí přijet do ČR již pojištěný, ale kdyby měli studenti extra prání se připojistit v ČR, máme k dispozici info z Všeobecně na připojištění cizinců. Ale to se ještě nestalo ani u ostatních zahraničních studentů. Erasmus dovoluje studium na minimálně 3 měsíce a maximálně na 12 měsíců, tudíž jsme se nikdy nesečkali s podmínkami pro celé studium. Ale studenti z jiných zemí, na které se Erasmus nevztahuje a studují zde např. 5 let, musí vyplnit přihlášku, dodat potřebné dokumenty, musí být poté přijati dekanem fakulty a uzavřou smlouvu, zaplatí školné na 1 rok dopředu. Musí být už pojištěni. Možná by se podobné podmínky vztahovaly i na Německé studenty, kteří se rozhodnou studovat mimo program Erasmus.

64. (D)

Zjednodušení brigádnictví pro zahraniční studenty.

Podle platného práva mohou zahraniční studenti po dobu nejvýše tří měsíců v roce vykonávat výdělečnou činnost, aniž by potřebovali povolení k pobytu. Dle současné ⁷praxe pracovních úřadů je tato pracovní možnost vyčerpána během devadesáti pracovních dnů nezávisle na tom, kolik hodin bylo odpracováno.

Od příštího roku bude platit zákon o přistěhovalectví, který připouští jako další možnost zaměstnání ve 180 „půldnech“. Za poloviční den je považován takový, u kterého pracovní doba nepřesahuje čtyři hodiny. Nová úprava může být využívána zahraničními studenty již od letošního zimního semestru. Pro přesnější porozumění obdržíte zároveň s tímto letáčkem ve wordu, který informuje o výdělečné činnosti mezinárodních studentů, kteří nepocházejí ze zemí Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru.

V krátkosti informace k daním, které jsou vybírány při brigádách:

Daň ze mzdy:

Pokud během studia pracujete, musíte zpravidla svému zaměstnavateli předložit tzv. Lohnsteuerkarte (určuje zařazení do tříd, podle které se daní mzda - pozn. překladatelky). Tato kartička je vystavena obcí (oddělení hlášení obyvatel - Einwohnermeldeamt), v které máte trvalé bydliště. Pro mezinárodní studenty se zdanění všeobecně řídí dohodami o dvojím zdanění, které jsou uzavřeny mezi zemí původu a Spolkovou republikou Německo. Proto bych Vám doporučoval obrátit se před zahájením zaměstnání na finanční úřad a zeptat se na eventuelní osvobození od daní. (Finanzamt - Finanční úřad Regensburg, Landshuter Str. 2, 93047 Regensburg, tel. 0941/ 5024-0).

Brigády a povinnost nechat se sociálně pojistit:

Záleží na druhu zaměstnání, zda a v jaké výši by měly být placeny sociální dávky při výkonu studentských brigád (pojištění důchodové, zdravotní, pečovatelské a v nezaměstnanosti). Protože existuje velké množství pravidel týkající se zaměstnání s velice malým výdělkem, nastávají různé právní následky. Na to se prosím zeptejte vaší pojišťovny.

65. (CZ)

... Na německé velvyslanectví si stěžuje kdekdo. Co by bylo báječné (pro dobrovolníka), kdyby ten vzor přihlášky, jak se má vyplnit, visel venku, v té prosklené nástěnce. Jelikož je v ní ale málo místa, bude nutno přidat druhou. Proč to ? Bře člověk si tu přihlášku sice z netu může stáhnout a doma V KLIDU vyplnit, ale už tam není návod, jak. A já jsem tedy nechal nějaká políčka volná, se kterými jsem si nevěděl rady, s tím že se poradím s tím úředníkem, a ten, ačkoliv je to Čech mě ...al kamsi. No a uvážíme-li, že jsem v té době (před odjezdem na EVS) ještě pracoval a neměl času nazbyt, tak mi to jenom přitížilo. Tlak na duševno také nebyl příjemný, ale dle zpráv ostatních jsem se na to připravil, takže to mě moc nezkuřilo. Co mě ale dostalo, že neměl na rozměnění. Vyřízení těch víz stálo 770,- Kč, a při podání tisícovky mě poslal ven, ať si to jdu rozměnit za menší.

Jinde žádné jiné obtíže nenastaly, ... pracuje dobře, akorát je tu nedostatek zpráv o tom, jak to s dobrovolníkem bude prvních několik dní. To člověka zajímá nejvíce, protože jede do neznámého prostředí. Až se tam zabydlí, tak už tyto údaje nepotřebuje vědět, ale těch několik prvních dnů ano. To je také v tom mém "*románu" obsaženo :-) ale ne nikde na webu (přehledně). Jako např. : Po přiletu si Tě někdo vyzvedne nebo se s nimi dohodneš, kam přesně máš dojet, kdeže oni ti předem pošlou přesný popis, aby ses neztratil. Nejdříve budeš uveden do svého bytu (kým ...), kde obdržíš peníze na první měsíc. Ten člověk, který si Tě vyzvedne je ... (Tvůj *mentor, *tutor, ...) a pomůže Ti s tím a tím. Zároveň se ho můžeš zeptat na to a to, musíš na to a to apod. poté se ho zeptáš na nejbližšího lékaře, obchody a pak pojedete na pracoviště. Atd. Prostě člověk se v ČR jenom dohaduje, jak to bude, přičemž tento krátký článek (vylepšený, ovšem) by mu mohl hodně pomoci překonat předodjezdové obavy. Pokud se Ti to zdá dobré, mohu Ti v tom pomoci.

66. (CZ)

... na vzájemných výměnách pracujeme již přes 10let. Pokusím se postupně sestavit body, které považuji za důležité:

- 1) finance- než jsme přišli na možnosti, kde získávat dotace na tato setkání, byly peníze skutečně problém. U menších organizací je to stejný problém jak v Německu, tak u nás.
- 2) vedoucí pověření jako doprovod skupiny !!! To považuji za velmi důležitý bod (opět bude platit oboustranně). Je nutné, aby doprovod byl připraven na možné situace, které mohou nastat jak ve skupině, tak při jednání s okolím v dané zemi. Nemusí to být pedagog, ale určitě by to měla být dospělá - zodpovědná osoba. Měla by se chovat kamarádsky, ale současně by neměla tolerovat demolování, kouření, ignorování programu, vulgárnost,....
- 3) příprava setkání- na tom velmi záleží. Úplně nejlepší je, když se sejdou i budoucí vedoucí akce. (letos vděčím TANDEMU- že se u nás akce perfektně podařila díky přípravnému setkání, co jste pořádali) Nejen, že se dohodne termín, počet dětí ale i věková hranice (účastníci k sobě musí mít blízko, jinak je to jak s ledovcem, který puká) a program (je nutné ho vhodně zaměřit pro danou skupinu. Nesmí se zapomínat na komunikativní a poznávací hry hned v prvních dnech. Nelze spoléhat na to, že se děti seznámí sami. Navíc jsem zjistila, že jsou to skvělé 20minutovky, při kterých si vzájemně zapamatují víc slovních obrátů a vět než ve škole a ještě se u toho nasmějí) Vyvarujte se dlouhých prohlídek historických památek!
- 4) zapojení účastníků v průběhu roku v zájmových útvarech. Protože nejsme sociální ústav, odmítli jsme po několika špatných zkušenostech přijímat náhodně sebranou skupinu a trváme na tom, aby se jednalo o děti, které se v průběhu roku dobrovolně zapojují do zájmové činnosti a vedoucí je zná.
- 5) česká kuchyně německým dětem velmi chutná. Rády pomáhají s přípravou a pečením buchet.

Stalo se mi, že jsme museli odvolat účast na setkání z důvodů žloutenkové karantény. Protože hygiena i dětský lékař nepodali informaci včas, poslali jsme zprávu dost pozdě. Nedivím se, že se na nás ..... naštvalo. Teď už vím, že jsem měla obvolat všechny známé z podobných zařízení a zmobilizovat novou skupinu. Vzala jsem si z toho ponaučení a s paní ... . jsme tak již několikrát zachránily česko-německá setkání u nás i v Německu. Podobně nás pozdě informovala jiná německá organizace. Takže je to vzájemný problém. Považuji za nutné se o tom zímit na přípravných setkáních a najít vhodné varianty řešení této "krize". Děti bez rozdílu národnosti jsou krásné tvárné čisté duše, které vycítí, že to s nimi myslíte dobře, i když na ně občas houknete.

67. (CZ)

... naše gymnázium se prozatím žádného projektu v ý m ě n mládeže nezúčastnilo. Navázali jsme sice kontakt s gymnáziem ve ..., ale tato záležitost je zatím tzv. " v plenkách". Námi navržený společný projekt se z důvodu problémů na německé straně neuskutečnil. Příspěvek do akce "Zábrany mobility" tedy nezasíláme.

68. (CZ)

Na základě Vaší výzvy Vás informujeme, že pouze připravujeme projekt mezinárodní výměny mládeže, který by měl být realizován o letních prázdninách ... na našem letním táboře ... . Program je zaměřen na obohacení jazykové průpravy studentů ... gymnázia v rámci atraktivního programu, tj. cyklistika a rafting. Přímým partnerem bude cca 20 člená skupina z gymnázia a máme vytypované 2 subjekty ze SRN, kterým jsme tento program nabídli. Více Vám zašleme po dojednání podmínek programu s německým partnerem.

69. (CZ)

V našem případě se jedná o celou řadu aktivit, které se uskutečňují každý týden..... a případně problémy řešíme spol. s Euroregionem Elbe/Labe v Ústí nebo v Pirně! Problemem zůst. finanční zajištění našich spol. akcí! Stále hledáme možnosti a snažíme se v okrese využívat projekty - Phare CBC v koordinaci s Interreg IIIa - projekty MSMT CR, - projekty CNA Mladé apod. Občasný problém - převést obrazy na spol. výstavu přes hranice a přesvědčit celníky, že to není především za účelem prodeje, ale na spol. akci /takto mám neby výstava fotografií v ... .v ... ..., protože autora s fotografiemi zdržov. na hranicích asi 3 hodiny, kde dokazoval, kam vše veze!

70. (CZ)

Jedná se o to, že právě teď zadám o roční studijní stipendium do Německa přes DAAD. Teď 15.11. jsem odeslala svoji vyplněnou žádost do Prahy. Uprímne řečeno mi shánění všech možných dokumentů zabralo přes 2 měsíce a to je vše zatím teprve předbežně.

Tak alespoň pár bodů, které ještě stezuji již dost komplikované shánění potřebných dokumentů.

- Informační centrum DAAD je v Praze na Goethe Institutu, kde Vám

poskytnou informace o tom, co vse k zadosti o stipendium pøes DAAD potrebujete, formular zadosti Vam vřak nedaji. Pro ten si musite zajit do Akademické Informacní Agentury Ministerstva Školství na Senovaznem namesti v Praze. Tam také musite vyplnenou zadost se vsemi pozadovanými materialy ve 3 kopiích odevzdat. Informace Vam tam vřak také podaji.

- Na zadost o stipendium totiž muzete uvest tři nemecké univerzity, které by pro vas pripadali v uvahu a na kterých byste radi studovali. Sami musite predem navazat kontakt s temito univerzitami. Musite je pozadat o predbezny prislib toho, ze vase dosavadni studium je vyhovující a dostatecne pro navazující studium na jejich univerzite. Nektere toto vystavi na zaklade zivotopisu, vypisu z isitu a motivacního dopisu. Na jiných musite predbezne projit prihlasovacím rizením, vyplnit několik jejich formularu a zaslat velke množství dokumentu. Vse samozrejme v overených kopiích, což je celkem zdlouhavy proces. Uprimne receno, jsem na jednu universitu nakonec posílala víc dokumentu, než jsem prikládala k samotné zadosti o stipendium.

ZÁVĚR

Cílem projektu „Zábrany mobilit“ bylo přenést informace o existujících problémech z reality, tedy od studentů, škol, organizací, dobrovolníků, hospitantů a dalších osob a skupin osob působících v oblasti česko-německých výměn mládeže k institucím, které pro česko-německé výměny mládeže vytvářejí zázemí, podporují je a finančně zabezpečují. Jestliže obě strany mají zájem o zkvalitnění podmínek pro česko-německé výměny mládeže a zlepšení česko-německých vztahů, je vzájemná spolupráce a informovanost velmi důležitá.

Za nejdůležitější část zprávy považujeme samotné autentické příspěvky, protože přímo odráží reálnou situaci v česko-německých výměnách mládeže a mohou být pro veškeré instituce přímým zdrojem informací. Proto bychom chtěly poděkovat všem, kteří k vytvoření závěrečné zprávy projektu svými zkušenostmi přispěli.

Pro zpřehlednění jednotlivých problémů jsme se snažily příspěvky zpracovat a strukturovat, je nám ovšem jasné, že v mnoha případech se jednotlivé body překrývají a prolínají. Některé problémy se nedají zobecnit a přesně shrnout do jednoho bodu.

Pracovní skupina „Mládež“ Česko-německého fóra mládeže si na svém posledním zasedání v září roku 2002 stanovila cíl zabývat se dále problémy, které vyplynuly z projektu „Zábrany mobilit“ – informovat o nich příslušné instituce a hledat jejich řešení.

Projekt „Zábrany mobilit“ nebude svým způsobem nikdy uzavřen. Studenti, školy, organizace, hospitanti, dobrovolníci, zkrátka všichni, kterých se česko-německé výměny mládeže týkají, se s problémy budou samozřejmě setkávat i v budoucnu. Důležité je, aby si uvědomili, že je potřebné informace o problémech předat institucím a nenechávat si je pro sebe. Na druhé straně bude záležet na samotných institucích, jak se k získaným informacím postaví a jakým způsobem budou pracovat na vyřešení problémů.

Regensburg, 24.11.2002

Štěpánka Ciprová, Klára Sotonová

PŘÍLOHY

1. Výzva: Problémy při česko-německých výměnách mládeže

Vážená paní, vážený pane,

jménem Česko-německého fóra mládeže se na Vás obracíme s prosbou o pomoc. Česko-německé fórum mládeže vzniklo na podzim 2001 jako projekt Koordinační rady Česko-německého fondu budoucnosti a jsou v něm zastoupeni mladí lidé z obou zemí, kteří se angažují v oblasti česko-německé spolupráce.

Při česko-německých výměnách či setkáních organizátoři často naráží na problémy, které ztěžují pořádání těchto akcí a mnohdy mohou i odradit. Fórum mládeže by chtělo ve spolupráci s Tandemem – koordinačními centry pro česko-německé výměny mládeže - shromáždit co nejvíce konkrétních případů a za podpory oficiálních institucí se pokusit je vyřešit.

Jestliže máte zkušenosti v této oblasti a sami jste se už s problémy setkali, napište nám o tom prosím. Nemusí se jednat o žádné dlouhé zprávy, postačí i několik stručných bodů - můžete krátce popsat v čem problém spočíval, kdy se vše přibližně stalo, jaké organizace či instituce se podílely, popřípadě jakým způsobem jste problém vyřešili.

Často se vyskytují problémy v těchto oblastech:

- Studium (např. získání stipendia, zdlouhavé vyřizování žádosti o vízum, nedostačující informace ze strany velvyslanectí, uznání zápočtů z hostující univerzity apod.)
- Autobusová doprava přes hranice (např. problém s „prázdnými autobusy“, vysoké poplatky na hranicích apod.)
- Udělení víz pro dlouhodobý pobyt v ČR / v SRN (např. zdlouhavé a byrokratické vyřizování žádostí, statut účastníků dobrovolného sociálního roku apod.)
- Vcestování do ČR – vízová povinnost pro žáky bez německého pasu (např. Turci, Jugoslávci v německých třídách apod.)
- Překážky při podání žádosti o finanční příspěvek (např. administrativně nákladné pro malé organizace, zdlouhavé, informační deficit, chybějící pomoc pro „začátečníky“ apod.)
- Problémy s cizineckou policií, s pracovním úřadem (např. dobrovolníci, praktikanti apod.)

Vaše příspěvky zasílejte prosím do konce září 2002

na adresu: Klára Sotonová
Pod Kalvárií 1059
588 13 Polná
na email: slunceweb@slunceweb.cz

2. Zázpis z konzultace problémů zjištěných v rámci projektu na Německém velvyslanectví

Místo: Praha, Vlašská 19

Datum: 04.11.2002

1/Německé velvyslanectví přijme od žadatelů žádosti o vízum se všemi náležitostmi, zpracuje je a podklady posílá cizineckým oddělením, tzv. „Ausländerbehörde“, do Německa. Každá spolková země má svůj úřad a svoje vlastní předpisy. Každé cizinecké oddělení má 4 týdenní lhůtu k tomu, aby se k udělení či neudělení vyjádřila (tzv. Schweigefristverfahren). Jestliže se do uplynutí uvedené lhůty příslušné cizinecké oddělení nevysloví pro neudělení víza, může velvyslanectví žadateli vízum udělit. Z tohoto postupu vyplývá, že vízum není možné udělit dříve než za 4 týdny od podání žádosti.

2/Německé velvyslanectví vyřizuje ročně přibližně 2000 víz pro studenty, v devadesáti procentech je studentům vízum po uplynutí 4 týdenní lhůty ihned uděleno.

3/Vždy aktuální seznam náležitostí, které jsou potřeba předložit současně s žádostí o vízum (je nutné vždy doložit – i originál!), je uveden na webových stránkách Německého velvyslanectví. Samotný formulář žádosti je též ke stažení na webových stránkách velvyslanectví. Vízové oddělení doporučuje studentům vyplnit formulář v klidu a velmi pozorně doma, pokud si nebudou jisti některými údaji, je možné doptat se telefonicky, nebo později přímo u přepážky. Studenti by ho měli brát jako závazný, neměli by se spoléhat na rady ostatních. Pokud si na velvyslanectví přivezou všechny požadované dokumenty a správně vyplněný formulář, není důvod, aby se museli dostavit ještě jednou.

4/Německé velvyslanectví není poradenské centrum pro studenty, studenti mohou konzultovat své dotazy na Goethe-Institutu. V případě, že se dotazy týkají již konkrétních záležitostí spojených s žádostí o vízum, je možné zatelefonovat na telefonní číslo uvedené též na webových stránkách velvyslanectví.

5/Vízum není třeba vyzvednout osobně, vízum může vyzvednout i osoba zmocněná žadatelem.

6/Rychlost vyřízení víza často závisí na zahraničních odděleních, jak domovské, tak hostitelské univerzity. Studenti mohou žádat o vízum terpve v okamžiku, kdy mají od svých univerzit potřebná potvrzení. Některé univerzity posílají daná potvrzení velmi pozdě.

7/ Úřední hodiny vízového oddělení jsou od pondělí do čtvrtka od 9.00 do 12.00. Pro české občany jsou otevírány dvě přepážky, v letním období (květen - srpen), kdy se na vízovém oddělení tvoří největší fronty, je někdy otevřena ještě jedna přepážka. Od 8:30 je otevírána čekací hala na vízovém oddělení, je možné si již vyzvednout formuláře žádostí a začít je vyplňovat. Každý student, který se na vízové oddělení dostaví do 12.00, je přijat a může svoji žádost podat. Pokud někdo cestuje z větší dálky a například má jeho vlak zpoždění, je možné se telefonicky domluvit a jeho žádost bude přijata i po 12.00. Studentům se doporučuje přijít na velvyslanectví již před devátou hodinu. Stává se, že v ranních hodinách jsou přepážky volnější, v pozdějších hodinách jsou větší fronty.

8/ Vízové oddělení Německého velvyslanectví je ochotné podat potřebné informace zahraničním oddělením univerzit i samotným studentů, je nutné ovšem, aby iniciativa vyšla od nich, aby neočekávali, že je vízové oddělení bude cíleně obtelefonovávat a podávat jim informace. Každý student by si nejdříve měl důkladně pročíst informace uvedené na webových stránkách velvyslanectví, teprve poté se dotazovat na nejasnosti.

9/ Dobrovolníci programů EVS (Evropská dobrovolná služba) a FSJ (Dobrovolný sociální rok) potřebují pro přidělení víza smlouvu s organizací, u které budou působit. Pokud jejich dobrovolná služba nepřekročí 9 měsíců, je možné získat „zjednodušené“ vízum během 2 - 3 dnů.

3. Stanovisko Velvyslanectví České republiky v Berlíně k otázkám česko-německého Fóra mládeže na téma Zábřany mobilit zejména ohledně práva na pobyt

Ad 1)

Povinnost žadatele předložit k žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dnů výpis z evidence Rejstříku trestů a obdobný doklad státu, jehož je cizinec státním občanem, jakož i států, v nichž cizinec pobýval v posledních 3 letech nepřetržitě po dobu delší než 6 měsíců, jako doklad k posouzení trestní zachovalosti, vyplývá z ustanovení § 31 odst. 1 zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, v platném znění (dále jen "zákon").

Pokud jde o použití cizozemské listiny (např. dokladu o trestní zachovalosti) vydané soudy, popř. příslušnými úřady cizího státu, která platí v místě, kde byla vydána, za listinu veřejnou, na území ČR, je nutné, aby tato listina byla opatřena předepsanými ověřeními. Zásadně platí, že takováto listina musí být opatřena vyšším ověřením (superlegalizací) zastupitelského úřadu ČR, který je akreditován pro stát, jehož orgán doklad vystavil. Tato povinnost vyplývá z § 52 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, v platném znění.

Ve vztahu k SRN se však uplatní výjimka v souladu s mnohostrannou Haagskou úmluvou o zrušení požadavku ověřování cizích veřejných listin ze dne 5. října 1961, jíž je jak ČR, tak SRN smluvní stranou (publikována pod č. 45/1999 Sb.), podle níž k uznání listiny vydané orgány SRN na území ČR stačí, pokud je tato opatřena doložkou (tzv. apostilou) příslušného orgánu SRN vydanou podle citované úmluvy.

Ad 2)

Návrh novely zákona je předkládán především v souvislosti s vypracováním speciální právní úpravy poskytování dočasné ochrany vycházející z nově přijaté Směrnice Rady č. 2001/55/ES. Je tedy nezbytné zrušit či změnit ta ustanovení zákona, která dosud upravují otázky spojené s pobytem cizinců na území ČR za účelem dočasné ochrany. Návrh novely zákona reaguje i na potřebu zajištění kompatibility s předpisy EU/Schengen (např. výjezdní vízum bude nahrazeno výjezdním příkazem, namísto víza za účelem převzetí rozhodnutí o povolení k trvalému pobytu bude udělováno vízum nad 90 dnů s omezenou dobou pobytu). Významnou změnu představuje návrh úpravy režimu přechodných pobytů cizinců na území ČR. Cizinec bude nově moci pobývat na území ČR na základě uděleného víza po dobu nejvýše 1 roku - delší pobyty cizinců budou řešeny formou povolení k dlouhodobému pobytu. Žádost o dlouhodobý pobyt bude moci cizinec podat na území ČR před skončením platnosti víza. Návrh novely zákona dále upravuje a zpřesňuje některé další instituty (postup ubytovatelů při plnění ohlašovací povinnosti, správní delikty řešené formou blokového řízení aj.). Návrh novely zákona je t.č. v meziresortním připomínkovém řízení.

Ad 3)

Ve smyslu § 170 odst. 6 zákona žádost o udělení víza k pobytu nad 90 dnů policie vyřídí ve lhůtě do 120 dnů ode dne podání žádosti. Žádost o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem studia nebo za účelem působení zahraničních učitelů a vědeckých pracovníků na školách a institucích v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Akademie věd České republiky vyřídí policie ve lhůtě do 60 dnů ode dne podání žádosti. V případě nesrovnalostí nutno prověřit jednotlivé konkrétní případy ve spolupráci s ŘSCPP.

Místní příslušnost orgánu cizinecké policie, která rozhoduje o udělení víza nad 90 dnů, se stanoví podle místa, kde je (resp. bude) cizinec hlášen k pobytu (§ 161 odst. 2 zákona).

Ad 4)

Cizinec může pobývat na území ČR přechodně buď bez víza, nebo na základě uděleného krátkodobého víza (mj. průjezdní vízum, vízum k pobytu do 90 dnů), dlouhodobého víza (mj. vízum k pobytu nad 90 dnů,) popř. diplomatického víza nebo zvláštního víza (§ 17 zákona).

Vízum k pobytu nad 90 dnů (přechodný pobyt na dlouhodobé vízum) uděluje policie na žádost cizince, který hodlá pobývat na území za účelem vyžadujícím pobyt na území delší než 90 dnů. Doba platnosti víza nad 90 dnů je nejdéle 365 dnů (§ 30 odst. 2 zákona).

Ad 5)

Lze-li účelu sledovaného pobyt na území dosáhnout v době kratší, než je platnost víza k pobytu nad 90 dnů (t.j. max. 365 dnů), stanoví policie dobu pobytu na území podle doby potřebné k dosažení tohoto účelu (§ 30 odst. 3 zákona).

Ad 6)

Bez předložení zákonem stanovených náležitostí (doklad o přijetí na školu, o zajištění prostředků k pobytu apod.) nelze vízum za účelem studia udělit. Podle sdělení ŘSCPP jsou školy přijímající ke studiu zahraniční studenty obeznámeny se skutečností, že zákonná lhůta pro udělení příslušného víza je 60 dnů ode dne podání žádosti. Vystavení příslušných dokladů v dostatečném předstihu před zahájením studia je tedy záležitostí jednotlivých školských institucí.

Ad 7)

V souladu se sazebníkem správních poplatků je možné udělení českého víza za účelem studia osvobodit od správního poplatku, je-li zachována vzájemnost.

Ad 8)

Cizinec, kterému bylo uděleno vízum k pobytu do 90 dnů nebo dlouhodobé vízum, je povinen do 3 pracovních dnů ode dne počátku přechodného pobytu na území hlásit policii počátek, místo a předpokládanou dobu tohoto pobytu, pokud tuto povinnost neplní ubytovatel. Cizinec, držitel víza za účelem převzetí povolení k pobytu, splní ohlašovací povinnost převzetím povolení k pobytu (§ 93 zákona). Cizinec, který je oprávněn k přechodnému pobytu na území bez víza, je povinen do 30 dnů ode dne počátku tohoto pobytu hlásit policii místo pobytu na území, pokud předpokládaný pobyt na území bude delší než 30 dnů. Současně je povinen policii sdělit počátek a předpokládanou dobu přechodného pobytu na území (§ 94 zákona).

Ad 9)

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích upravující v § 116 vydání řidičského průkazu na základě řidičského průkazu vydaného cizím státem, mezinárodního řidičského průkazu vydaného cizím státem nebo řidičského průkazu Evropských společenství se vztahuje na všechny cizince bez ohledu na účel jejich pobytu. Podle uvedeného ustanovení je cizinec, který je držitelem řidičského průkazu vydaného cizím státem nebo řidičského průkazu Evropských společenství a byl mu povolen dlouhodobý nebo trvalý pobyt, povinen do 3 měsíců ode dne povolení dlouhodobého nebo trvalého pobytu požádat příslušný okresní úřad (od 1.1.2003 obecní úřad obce s rozšířenou působností) o vydání řidičského průkazu. Příslušný okresní úřad vydá řidičský průkaz, je-li řidičský průkaz vydaný cizím státem nebo řidičský průkaz Evropských společenství platný.

Ad 10)

Podle zákona může cizinec bez víza na území ČR pobývat, stanoví-li tak mezinárodní smlouva, popř. vláda ČR svým nařízením, nebo jsou-li naplněny podmínky uvedené v § 18 písmeno c) zákona. Podmínky vstupu a pobytu cizinců na území ČR bez víz upravují mezinárodní smlouvy o zrušení vízové povinnosti, kterými je ČR vázána. V ostatních případech cizinec vízum pro vstup a pobyt na území ČR potřebuje.